

ПРЕДЛОГ

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕТО НА РЕГУЛАТИВАТА

Назив на министерство:	Министерство за економија
Назив на предлогот на закон:	Закон за енергетска ефикасност
Одговорно лице и контакт информации:	Исмаил Лума и Валентина Старделова Ismail.luma@economy.gov.mk Valentina.stardelova@economy.gov.mk
Вид на Извештај	предлог
Обврската за подготовка на предлогот на закон произлегува од:	-Годишната програма за работа на Владата на Република Северна Македонија -НПАА
Поврзаност со Директивите на ЕУ	Во овој закон се делумно се транспонираат одредбите од Директивата 2012/27/EU за енергетска ефикасност, и Директивата 2010/31/ЕС за енергетски карактеристики на зградите, како што се усвоени и изменети од Министерскиот совет на Енергетската заедница.). Одредбите од Регулацијата 2017/1369 за утврдување на рамка за означување на потрошувачката на енергија како и одредбите од горенаведените директиви кои не се транспонирани во овој закон, ќе се транспонираат целосно во соодветните подзаконски акти.
Дали нацрт извештајот содржи информации согласно прописите кои се однесуваат на класифицираните информации	не
Датум на објавување на нацрт Извештајот на ЕНЕР:	07.12.2018
Датум на доставување на нацрт Извештајот до Министерството за информатичко општество и администрација:	29.07.2019
Датум на добивање на мислењето од Министерството за информатичко општество и администрација:	06.08.2019
Рок за доставување на предлогот на закон до Генералниот секретаријат	

1. Опис на состојбите во областа и дефинирање на проблемот

1.1 Опис на состојбите

Материјата за енергетска ефикасност во овој момент е регулирана со закон, подзаконски акти и Акциони планови за енергетска ефикасност и тоа:

- Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр.(16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14, 33/15, 192/15, 215/15, 6/16, 53/16 и 189/16)
- Законот за градење;
- Закон за домување;
- Третиот Акционен план за енергетска ефикасност за периодот од 2016 до 2018 година (во натамошниот текст (НАПЕЕ), усвоен од Владата во јули 2017 година
- Правилникот за енергетска контрола;
- Правилникот за енергетски карактеристики на зградите;
- Програма за обука и полагање испити за енергетските контролори ;
- Програма за усовршување на енергетски контролори;
- Програма за полагање на стручен испит за енергетски контролор;
- Правилник за максималната висина на надоместокот за издавање на потврда со која се потврдува дека минималните барања за енергетска ефикасност кои се содржани во основниот проект се во согласност со минималните барања за енергетска ефикасност како и за максималната висина на надоместокот за издавање на сертификат за енергетските карактеристики на зграда;
- Тарифник за максималната цена за реализирање на енергетски контроли,
- Правилникот за означување на потрошувачката на енергија и други ресурси на производи што користат енергија, и
- Уредбата за еко дизајн.

Енергетската контрола опфаќа систематизирана постапка за утврдување на постојната потрошувачка на енергија, идентификација и квантификација на економски оправдани можности за заштеда на енергија во згради или група згради, индустриски процеси или постројки, или во јавни или приватни услужни дејности и опфаќа подготовка на извештај за енергетската контрола.

Според досегашната состојба во законодавството, постои бариера за имплементација на мерки за енергетската ефикасност во државата, односно во 2014 година беше одложената обврската за издавање на сертификати за енергетска ефикасност кај јавните згради, како и издавање на сертификати за енергетска ефикасност при купопродажба или при давање под закуп на постојни згради кои се користат во резиденцијалниот сектор до денот на членството на Република Северна Македонија во ЕУ. Ова решение го попречи пазарот на енергетските услуги, иако приближно 300 енергетски контролори посетија обуки и положија испити, по што се стекнаа со овластување за вршење на енергетска контрола и соодветно на тоа приближно 80 компании се стекнаа со лиценца за вршење на енергетска контрола.

Постоечкото законодавство нуди можност за развој на пазарот на договори за енергетски услуги, но ова решение го применуваа единствено општините во постапките за јавно приватно партнерство при набавка на светилки за улично осветлување.

Република Северна Македонија е држава потписник на Договорот за основање на Енергетската заедница со кој се преземени бројни обврски, меѓу другото и за усогласување на националното законодавство со законодавството на ЕУ.

Со потпишување на Договорот за основање на Енергетската заедница, Република Северна Македонија се обврза да имплементира дел од законодавството на Европската унија кој се однесува на енергетската ефикасност, утврден во Анекс 1 кон Договорот за основање на енергетска заедница и член 1 од Одлуката на Министерскиот совет 2015/08/МС. Исто така со посебни одлуки на Министерскиот совет на земјите потписнички на Договорот им се даде обврска за имплементација на дополнителни директиви и регулативи.

Република Северна Македонија има обврска да транспонира повеќе директиви и регулативи во националното законодавство од областа на енергетската ефикасност и тоа:

- Директива 2012/27/EU за енергетска ефикасност;
- Директива 2010/31/ЕС за енергетски карактеристики на зградите;
- Регулативата 2017/1369 за утврдување на рамка за означување на потрошувачката на енергија, како што се усвоени и изменети од Министерскиот совет на Енергетската заедница.

Подготовката на третиот НАПЕЕ е обврска која произлегува од Директивата 2012/27/EU. Освен тоа, тој ја надополнува Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија до 2030 година (натому во текстот: Стратегијата). Стратегијата ја нагласува високата зависност на Република Северна Македонија од увоз на енергија забележувајќи дека „потребно е да се намали зависноста од увоз на енергија преку подобрување на енергетската ефикасност во производството, преносот, дистрибуцијата и користењето на енергијата“. Понатаму, Стратегијата забележува дека „нагласената енергетска интензивност во Република Северна Македонија налага енергетската ефикасност да биде поставена како национален приоритет“.

Енергетската интензивност на Република Северна Македонија, воедно вообичаена и за регионот, се смета за висока според меѓународните стандарди. Голем дел од енергетската интензивност се должи на наследената застарена и неефикасна индустриска инфраструктура, што претставува значајна можност за подобрувања на енергетската ефикасност.

1.2 Причини за проблемите кои се предмет на разгледување

Потребата за делување преку нови политики во сферата на енергетска ефикасност, за да се постигнат овие цели во Република Северна Македонија, е аналогна на потребата цитирана за Европската Унија во рамките на Проценката на влијанието на Директивата 2012/27/EU. Клучните неуспеси и бариери на пазарот идентификувани во документот за проценка на влијанието на Директивата се:

- асиметрични информации;
- неповрзани поттици и поделени иницијативи;
- кратки инвестициски хоризонти за компании и домаќинства; краткорочни инвестиции во компаниите и домаќинствата
- недоволна свест за „бизнис можноста што ја даваат инвестициите во енергетска ефикасност“;
- високи трансакциски трошоци на мали проекти;
- нефункционалност на пазарот на капитал;
- недостиг од јасни сигнали повици за компаниите да станат учесници на пазарот на енергетска ефикасност.

Третиот НАПЕЕ проценува дека спроведувањето на предложениот пакет мерки има потенцијал за намалување на потрошувачката на крајната енергија за околу 148,7 ktOE до 2018 година и за 226,3 ktOE до 2020 година, споредено со основното сценарио кое подразбира нормално работење. Аналогно според истите проценки, потрошувачката на примарна енергија во 2020 година ќе изнесува 256 ktOE, со што вкупната потрошувачка на примарна енергија се задржува на ниво од 3.014 ktOE, што пак е во линија со придонесот на Република Северна Македонија во збирните таргети за целата Енергетска заедница.

Третиот НАПЕЕ има за цел да адресира некои од потешкотиите при спроведувањето на првиот и вториот НАПЕЕ. Тие вклучуваат непостоење на Фонд за енергетска ефикасност, отсуство на оперативна платформа за мониторинг и верификација (МВП), празнини во врска со третирањето на јавните згради во врска со енергетската ефикасност, недоволни човечки капацитети и отсуство на меѓународни финансии.

2. Цели на предлог регулативата

Целта на новиот Закон за енергетска ефикасност е да спроведат политиките и мерките, онака како што е опишано во третиот Национален акциски план за енергетска ефикасност (во понатамошниот текст НАПЕЕ). Предложениот пакет законодавни решенија што се предлага беше избран за да одговора на контекстот и условите во Република Северна Македонија, по екстензивни консултации со засегнатите страни и анализи за време на подготовката на НАПЕЕ и овој закон. За да се воспостават услови за имплементацијата на препорачаните мерки за следниот НАПЕЕ, потребно е да се оформи потребното законодавство со истовремено транспонирање на директивите. Проценката на влијанието на регулативата се осврнува на природата и содржината на транспонирањето со директивите со цел да се обезбедат потребните информации врз чија основа ќе може да се донесе соодветна одлука во врска со натамошниот развој на политиките поврзани со енергетска ефикасност во Република Северна Македонија, како и да се процени социоекономското влијание од донесувањето на овој закон.

Оттука, целите на предлог-законодавството се однесуваат на сообразност со обврските кои Република Северна Македонија ги преземала во рамки на законодавството на Енергетската заедница на начин кој е конзистентен со националната енергетска политика. Конкретно, Законот има за цел:

- да ги отстрани регулаторните и нерегулаторните бариери што го попречуваат спроведувањето на мерки за енергетска ефикасност и проекти за енергетска ефикасност;
- да ја зајакне соработката меѓу потрошувачите, производителите, снабдувачите на енергија, обезбедувачите на енергетски услуги, централните и локалните власти, во насока на постигнување на целите и таргетите во полето на енергетска ефикасност;
- да промовира користење на високоефикасни технологии, системи за управување со енергијата и системи за мониторинг на енергетските заштеди;
- да го зголеми користењето на енергија од обновливи извори од страна на крајните корисници;
- да овозможи користење на финансиски механизми и поттици за спроведување на мерки за енергетска ефикасност; и
- да го развие пазарот на енергетски услуги и обезбедување на енергетски услуги.

Конечно Република Северна Македонија, со донесување на законот и соодветната подзаконска регулатива, ќе ги исполни обврските од Договорот за енергетска заедница во делот за енергетска ефикасност.

3. Можни решенија (опции)

Предложениот Закон за енергетска ефикасност има за цел да обезбеди овозможувачка рамка за воведување и имплементација на политиките предложени во рамки на НАПЕЕ. Тој пропишува нови обврски за лицата од јавниот сектор, приватниот сектор и за другите учесници на пазарот на енергетски услуги, ги идентификува органите што ќе бидат одговорни за имплементација на обврските, ги допрецизира надлежностите на органите за администрирање и гарантирање на примената на законот, и го опишува потребното секундарно законодавство што мора да се подготви и усвои за успешно спроведување на законот.

Аналогно на горенаведеното, Владата на Република Северна Македонија има на располагање две опции:

- да не направи ништо; или
- да донесе ново законодавство што ќе обезбеди целосна сообразност со барањата од законодавството на Енергетската заедница во однос на енергетската ефикасност.

Непреземањето никаква акција ќе биде неконзистентно со потпишувањето на Договорот за Енергетската заедница од страна на Република Северна Македонија и нејзината согласност за усвојување на законодавството на Енергетската заедница. Во таков случај,

Секретаријатот на Енергетската заедница може да поведе постапка против Република Северна Македонија. Во случај да смета дека постои сериозно прекршување, Советот на министри располага со различни правни механизми, вклучително и суспензија и исклучување.

Затоа, постигнувањето на усогласеност се смета за пожелно. Сепак, Директивите 2012/27/EU и 2010/31/EU, онака како што се транспонирани за договорните страни на Енергетската заедница, исто како и сите други директиви, подлежат на принципот на супсидијарност и обезбедуваат доволно простор за прилагодување на националните конкретни цели и контекстот во земјата, и истовремено осигуруваат сообразност. Всушност, Директивата остава доволно простор за избор на национални решенија и политики кои имаат за цел да се остварат стратешките одредници на директивите, како и методот за спроведување. Иако деталниот избор и дизајнот на конкретните политики што се прави преку предлог-законот ќе треба да биде подетално дефиниран со секундарното законодавство, одредени аспекти може да наложат нивно дефинирање во рамки на овој закон, и/или преку измени и дополнувања на постојното законодавство.

Табела 1 подолу ги идентификува клучните одлуки за транспонирање што треба да се донесат во врска со ДЕЕ. Тие го вклучуваат членот 1 што се однесува на „предметот и опсегот“ бидејќи треба да се донесе одлука за степенот до делот со кој новиот Закон за енергетска ефикасност треба да ја транспонира Директивата 2012/27/EU во целина и степенот до делот со кој елементите од транспонирањето на Директивата можеби се веќе опфатени со, или би можеле да бидат опфатени со измени и дополнувања на постојното или поврзаното законодавство или треба да се донесе нов закон за одделни прашања.

Поглавјата дадени понатаму во овој документ вклучуваат дискусија за опциите на политиките, заедно со образложение за избраниот начин на транспонирање.

Табела 1: Резиме на главните опции на јавната политика за спроведување на Директивата 2012/27/EU, онака како што е транспонирана за договорните страни на Енергетската заедница

Член од ДЕЕ	Тема	Клучни разгледи за опцијата на јавната политика
1	Предмет и опсег	<p>Дали транспонирањето, делумно или целосно, може да се направи во постојното законодавство (преку измени и дополнувања) или има потреба за нов сеопфатен и самостоен закон?</p> <p>Каков треба да биде опсегот на законодавството во однос на различните директиви што се однесуваат на енергетска ефикасност?</p>
5	Јавните згради треба да покажат лидерство или улога за пример при примена на мерки за енергетска ефикасност	<p>Дали Република Северна Македонија треба да пропише обврска:</p> <ol style="list-style-type: none"> само за зградите на централната власт? да ја прошири обврската и на други згради во јавниот сектор? да користи алтернативни мерки за постигнување на таргетот? <p>Кои исклучоци треба да се искористат?</p> <p>Каков приод ќе се користи за финансирање?</p> <p>Која дефиниција за „централна власт“ треба да се примени?</p>

Член од ДЕЕ	Тема	Клучни разгледи за опцијата на јавната политика
7	Шема на обврски за енергетска ефикасност	<p>Дали Република Северна Македонија треба да се стреми кон постигнување на целите од член 7 од ДЕЕ (постигнување на заштеди) преку:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. шема на обврски за енергетска ефикасност (ОЕЕ); 2. алтернативни мерки; 3. комбинација од горенаведените. <p>Кој орган ќе ја администрира шемата на ОЕЕ?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Агенцијата за енергетика; 2. Регулаторната комисија за енергетика; 3. друг орган.
20	Фонд за енергетска ефикасност, финансирање и техничка поддршка	<p>Дали Законот треба да го опфати воспоставувањето и оперативните аспекти на планираниот Фонд за енергетска ефикасност или истиот ќе биде уреден со посебен закон?</p>

4. Проценка на влијанијата на регулативата

Овој дел од Проценката на влијанието на регулативата ја оценува исплатливоста (ефикасноста на трошокот) и ефективноста на предложениот пакет на јавната политика што се воведува со Законот во споредба со алтернативата која подразбира “да не се прави ништо”

Ефективност на предложената опција

Спроведувањето на мерките за енергетска ефикасност обезбедува повеќекратни придобивки кои помагаат во постигнувањето на севкупните цели од енергетската стратегија на Република Северна Македонија преку подобрување на:

- Енергетската сигурност: намалување на зависноста од увоз на енергија ја подобрува енергетската сигурност и платниот биланс на земјата. Ова е одразено во принципот од Стратегијата кој се однесува на подобрувањето на енергетската ефикасност.
- Конкурентноста: спроведувањето исплатливи мерки за енергетска ефикасност ги намалува сметките на крајните корисници.
- Заштитата на животната средина (одржливост): намалување на користењето на енергија, намалување на емисиите на различни загадувачи, вклучително и емисии на стакленички гасови.
- Хармонизацијата: Законот ќе го хармонизира регулирањето на енергетската ефикасност со законодавството на Енергетската заедница. Ова е опишано во Дел 1.

4.1 Економски влијанија

Енергетска сигурност

Од 2016 година, Република Северна Македонија ја увезува својата севкупна побарувачка за нафтени производи и природен гас, како и дел од потребите за електрична енергија. Оттука, енергетската ефикасност има посебно место во Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија до 2030 година како начин за намалување на зависноста од увоз и зајакнување на енергетската сигурност. Таа е наведена како клучна цел и генерален принцип. Табела 2 дава приказ на нивоата на увоз за сите главни енергенси во 2016 година и проценка за намалувањето на примарната енергија како резултат на спроведувањето на сите мерки од НАПЕЕ во 2018 година (поради одложено спроведување на законодавството кое

лежи во основата на НАПЕЕ, и овој ефект ќе биде одложен). Оваа проценка се темели на претпоставката дека заштедите во резиденцијалниот, јавниот и комерцијалниот, и во индустрискиот сектор се распределени на начинот опишан во овој дел . Се претпоставува дека заштедите во транспортот ќе бидат исклучиво во однос на нафтените производи, додека заштедите на примарната енергија се распределени меѓу електричната енергија, природниот гас и цврстите горива. Како што може да се види, се очекува заштедите да бидат значителни, особено кај електричната енергија и огревното дрво/биомасата. Со континуирано спроведување на мерките во последователните години може да се очекува овие заштеди значително да се зголемуваат бидејќи животниот век на мерките за енергетска ефикасност има кумулативен ефект.

Табела 2: Заштеди на увозот

ktoe	Електрична енергија	Природен гас	Цврсти горива	Нафтени производи	Огревно дрво/биомаса	ВКУПНО
Нето увоз во 2016 год.	174,6	176,1	105,1	1.102,1	18,34	1.576,4
Вкупни енергетски заштеди во 2018 год. (проценка)	20,8	2,5	7,3	29,0	5,7	65,3

Конкурентност и достапност

Енергетската ефикасност ја подобрува конкурентноста на продуктивните претпријатија за кои таа претставува влезен трошок, но во исто време ја зголемува достапноста за домаќинствата. За крајните потрошувачи, вкупната придобивка ќе бидат заштедите во малопродажната цена на снабдувачот со енергија помножени со заштедената количина енергија. Врз основа на истите претпоставки што беа дадени горе во однос на распределбата на енергетските заштеди по енергенси, како и наведените претпоставки за цените на енергенсите, проценката за вкупното намалување на енергетските сметки во 2018 година (како пример за година кога сите мерки се спроведуваат) е дадено во Табела 3.

Табела 3: Заштеди во агрегираните сметки за енергија од спроведувањето на мерките во НАПЕЕ

ktoe	Електрична енергија		Природен гас		Испорача на топлина	Дрво и биомаса	Нафтени производи	Јаглен, лигнит и кокс	ВКУПНО
	Рез. ез.	Нер ез.	Рез. ез.	Нер ез.					
Претпоставена цена (евро центи / kWh)	8,11	5,61	5,10	2,61	6,00	3,60	11,5	3,60	-

ktoe	Електрич на енергија		Природен гас		Испорака на топлина	Дрво и биомаса	Нафтени производ и	Јаглен, лигнит и кокс	ВКУПНО
	Рез.	Нер ез.	Рез.	Нер ез.					
Заштеди на крајната енергија во 2018 год. (проценка во ktOE)	8,84	13,2	0,00	2,53	1,43	5,72	26,4	4,75	68,0
Агрегиран и заштеди на малопрода жните сметки (милиони ЕУР)	8,33	8,61	0,00	0,77	1,00	2,93	23,2	7,40	52,3

Иако најголемите заштеди се забележуваат во транспортниот сектор и поврзаните трошоци за дизел и бензин, мерките во јавниот транспорт се само делумно зависни од донесувањето на Законот. Од друга страна, остварувањето заштеди на електрична енергија се на високо зависни од донесувањето на Законот, вклучително и подзаконските акти.

Исплатливост на постигнувањето на целите од член 7

Посебно внимание може да се посвети на трошоците за постигнување на таргетите од член 7. Не сите мерки наведени во НАПЕЕ се квалификувани за придонес кон постигнување на таргетот од член 7. Квалификуваните мерки мора да бидат дополнителни на случајот што подразбира нормално работење којшто опфаќа мерки кои се пропишани како задолжителни на друго место во ДЕЕ или во алтернативното законодавство на ЕУ, онака како што е транспонирано за договорните страни на Енергетската заедница во рамки на законодавството (на пр., минимални стандарди за енергетски карактеристики на згради кои се поставени преку транспонирање на ДЕКЗ). Оттука, пондерираниот просечен трошок на мерките од НЕЕАП што претходно го наведовме можеби нема директно да биде применлив и во случајот на член 7 од ДЕЕ.

Главната јавна политика за постигнување на таргетите од член 7 меѓу државите-членки на ЕУ и земјите од Енергетската заедница подразбира шема на ОЕЕ или централно управуван механизам за финансирање. Искуствата сугерираат дека соодносот меѓу трошокот на обврзаната страна/Фондот за енергетска ефикасност и вкупниот инвестициски трошок во просек изнесува 1:2, иако постојат големи варијации во зависност од целите и дизајнот на шемата. Примери за трошоците базирани на откупните цени во рамките на шеми на ОЕЕ, наменети да го прикажат трошокот на акцијата за енергетска ефикасност за корисниците на Фондови за енергетска ефикасност се:

- Словенија: 0,08 ЕУР/kWh заштеда на енергија кај крајните потрошувачи во првата година;
- Ирска: 0,06 ЕУР/kWh заштеда на енергија кај крајните потрошувачи во првата година (0,204 ЕУР/kWh за заштеди во резиденцијалниот сектор и 0,88 ЕУР/kWh за заштеди кај сиромашното население);

- Австрија: 0,20 ЕУР/kWh заштеда на енергија кај крајните потрошувачи во првата година.

Водени од бројките дадени погоре, илустративен случај за Република Северна Македонија може да се направи со претпоставка за субвенциониран трошок од 0,10 ЕУР/заштеден kWh за заштеди на крајната енергија во првата година. Оваа вредност, во голема мера, е конзистентна со проценката на консултантите ангажирани од ЕБОР за потенцијалниот трошок на шемите на ОЕЕ во соседните земји на Република Северна Македонија. Комбинирање на ова со таргетот за Северна Македонија од член 7 од ДЕЕ кој е утврден на 63,6 ktoe (од кумулативните енергетски заштеди меѓу 1 јануари 2017 и 31 декември 2020 година, и под претпоставка дека:

- сите спроведени мерки ќе траат најмалку до крајот на 2020 година; и
- спроведувањето на нови мерки за енергетска ефикасност ќе биде линеарно во текот на дадениот период),
- резултира во субвенциониран трошок без поврат во износ од 24,7 милиони ЕУР за целиот период.

Ова може да се смета како горна граница на трошокот за постигнување на таргетите од член 7. Земјите кои спровеле шемите на ОЕЕ откриле дека таргетите биле постигнати со значително понизок трошок од вредностите за Фондот за енергетска ефикасност како резултат на пазарни поттици за рационални мерки коишто се вградени во дизајнот на шемата. Сепак, вистинската големина на овој ефект тешко може да се оцени.

Примената на претходно наведениот сооднос од 1:2 за грантови за крајните корисници наменети да придонесот во постигнување на таргетот дава вкупен инвестициски трошок од околу 0,30 ЕУР/заштеден kWh (заштеди во првата година). Имајќи ги предвид значителните несигурности на оваа пресметка, ваквиот резултат е на слично ниво со севкупниот пондериран трошок за заштедена енергија од мерките за крајна потрошувачка наведени во НЕЕАП (со исклучување на мерките во јавниот транспорт) кој изнесува 0,23 ЕУР/заштеден kWh (заштеди во првата година), и слични заклучоци може да се извлечат во однос на можната нето придобивка за потрошувачите.

Пресметката дадена погоре се базира на претпоставка за поддршка преку грантови. За јавниот и индустрискиот сектор конкретно се очекува аранжманите за финансирање преку заеми да имаат клучна улога во испораката на мерки за енергетска ефикасност. Успешни програми со заеми за енергетска ефикасност зависат од комбинирањето на пристапот до финансии со техничка помош, програми за опфат, механизми за олеснување на склучувањето договори и ублажување на понудените услови за финансирање. Секој од овие елементи подразбира нето трошок. Сепак, проценувањето на потенцијалот на ваквите аранжмани за финансирање преку заеми за испорака на таргетите по понизок нето трошок од приодот со грантови е тешко и на располагање нема цврсти податоци кои би овозможиле вакви проценки во земјата. Слично на тоа, доброволните договори со големите потрошувачи преставуваат алтернативна мерка која заслужува да биде понатаму разгледана во однос на нивниот успех за мобилизирање активност кај крајните корисници во насока на енергетска ефикасност.

Нацрт-законот не дефинирана една патека или конкретна форма за ваквите алтернативни мерки, што дозволува натамошна детална анализа пред подготовката на секундарното законодавство и неговото спроведување.

4.2 Фискални влијанија

Третиот НАПЕЕ дава проценка на барањата за инвестиции во периодот 2016-2018 година по извор на средства кои ќе бидат потребни за испорака на мерките содржани во планот. Тие се прикажани на Табела 2 подолу.

Табела 2: Инвестиции по извор на финансии, на годишно ниво (во милиони ЕУР)

Година	Буџет на РМ	Општин и	ФЕЕ	ЕСКО	Фин. инстит.	Снабд. со енергија	Приватен сектор	Вкупно
2016	1,42	1,43	0,00	0,00	16,87	4,97	13,56	38,25
2017	1,42	1,43	2,74	0,77	16,87	5,80	14,38	43,41
2018	1,42	1,43	4,12	1,15	16,87	5,80	13,15	43,93
ВКУПНО	4,26¹	4,29	6,86	1,92	50,60	16,56	41,10	125,59

Извор: Трет НАПЕЕ на Република Македонија

Иако од објавувањето на третиот НАПЕЕ временската рамка за спроведување беше одложена, прикажаните вредности може да се користат како релевантен показател за исплатливоста (ефикасноста на трошокот) на пакетот на политики што се пропишува со новиот Закон за енергетска ефикасност.

Нивото на енергетски заштеди што произлегуваат од спроведувањето на мерките од третиот НАПЕЕ се дадени како проценки за 2015 година (ниво на постигнати заштеди) и како прогноза за 2018 година. Ако ја разгледаме разликата меѓу двете бројки агрегирани од сите мерки без транспортот, се добива проценка за очекуваниот ефект на новите инвестиции во периодот 2016-2018 година. Тие изнесуваат 46,2 ktoe (537 GWh). Вкупниот трошок на инвестициите од Табела 2 погоре за истиот период изнесува 125,59 милиони ЕУР. Под претпоставка дека нивото на нови енергетски заштеди на годишно ниво и годишните инвестиции се генерално линеарни во текот на следните 3 години, како што е прикажано во Табела 2, тогаш тоа е еднакво на трошокот за енергетските заштеди во првата година во износ од 0,23 ЕУР/заштеден kWh.

Сепак, животниот век на овие мерки, во голема мера, ќе биде поголем од периодот кој се разгледува и во многу случаи ќе продолжи и во текот на 2020-те и 2030-те години. Третиот НАПЕЕ не упатува на животниот век на индивидуалните мерки наведени таму, но реално може да се процени дека тие имаат просечен животен век од 10 години. Оттука, еквивалентниот трошок на заштедената енергија во текот на животниот век би изнесувал 0,023 ЕУР/заштеден kWh. Во поширока смисла, ова е во линија со регионалните норми.

Исплатливоста на една инвестиција може да се процени преку разгледување на внатрешната стапка на поврат (ВСП) на инвестицијата. За да се процени ВСП за мерките што ги овозможува овој Закон, направени се следниве претпоставки и исклучоци:

Пресметката е ограничена само на мерките во резиденцијалниот, јавниот и комерцијалниот, и индустрискиот сектор (при што енергетските заштеди од мерките за згради се распределени во сооднос од 2:1 меѓу резиденцијалниот и јавниот и комерцијалниот сектор).

- Се претпоставува дека распределбата на заштедите меѓу различните енергенси е направена пропорционално на нивната потрошувачка во рамки на секој сектор.
- За секоја главна категорија на енергенси се претпоставени генерички цени врз основа на доминантните цени во моментот на анализата.

¹ Во Фискалната стратегија на Република Македонија за 2017-2019 година не се предвидени средства од заеми за финансирање на мерките наведени во овој Акционен план. Останува можноста, средствата за финансирање да се обезбедат во рамките на можностите на Буџетот на надлежните институции, како што се Министерството за економија, Министерството за транспорт и врски, Министерството за образование и наука, Министерството за здравство, Агенцијата за енергетика на Република Македонија, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за финансии, СОЗР, Министерството за внатрешни работи и други, како дел од средствата за веќе одобрени активности или активности кои се предвидени да бидат одобрени.

- Вкупната потрошувачка на енергија по сектори е преземена од Енергетскиот биланс на Република Македонија за 2016 година.
- Се претпоставува зголемување на сите цени во согласност со стапката на инфлација и оттука анализата е направена во реални услови.
- Како што е наведено погоре, се претпоставува дека мерките имаат просечен животен век од 10 години и тие се линеарно распределени во периодот на првите три години (2016-2018 година во третиот НАПЕЕ, но тие се ретроспективно прилагодени како што налага временската рамка за донесување на овој Закон и неговото спроведување).

Резултантната проценка на ВСП за сите мерки за крајна потрошувачка, без транспортот, изнесува 22%. Таа значително се разликува меѓу секторите:

- резиденцијален сектор: 10%
- јавен и комерцијален сектор: 9%
- индустриски сектор: 182%

Сепак, силните позитивни резултати во рамки на секторите покажуваат исплатливост на предложените мерки.

Јавните расходи на централната власт и општините се пресметани во износ од 8,55 милиони ЕУР од вкупниот износ, или околу 7% од вкупните инвестиции. Доколку Фондот за енергетска ефикасност се финансира со јавни средства, овој износ ќе се зголеми на 15,41 милиони ЕУР, или околу 12% од вкупните инвестиции.

Извор: Енергетски биланс на Република Македонија (2016 год.)

Извор: Трет НЕЕАП и пресметки на консултантскиот тим

4.3 Социјални влијанија

Преку примена на мерките за енергетска ефикасност вградени во законот, се очекува да се подобри квалитетот и комфорот на условите за живеење на граѓаните.

Со воведување на обврските и препораките согласно Законот за енергетска ефикасност, ќе се остварат енергетски заштеди како во јавниот сектор така и во комерцијалниот и резиденцијалниот, со што воедно ќе се постигне намалување на финансиските трошоци потребни за потрошувачка на енергија. Со ова значително ќе се намалат и буџетските средства за сите јавни институции, предвидени за покривање на трошоците за потрошувачка на енергија на годишно ниво.

4.4 Влијание врз животната средина

Заштитата на животната средина е генерален принцип во *Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија до 2030 година*, при што се идентификува потребата за енергетска ефикасност и „квалитетно законодавство“ во поддршка на истата. Заштитата на животната средина е поддржана со намалување на штетните емисии од производството и потрошувачката на енергија, што се олеснува преку активности за енергетска ефикасност. Третиот НАПЕЕ не вклучува проценка на нивото на намалување на емисиите на стакленички гасови што може да се очекува како резултат на спроведувањето на опишаниот пакет мерки. Сепак, пакетот на јавната политика несомнено ќе ја поддржи оваа цел и ќе доведе до исполнување на Наменетиот национален климатски придонес (INDC) на Република Северна

Македонија од околу 30% намалување на емисиите на CO₂ до 2030 година, споредено со сценариото за нормално работење.²

4.5 а) Трошоци за спроведување на регулативата

Не се очекуваат трошоци од буџетски средства за донесување на подзаконската регулатива потребна за спроведување на законот, како и за обука на вработените во државните институции. Поконкретно, за донесување на подзаконската регулатива најавена е можност за изработка на истата со техничка помош од повеќе донатори. Истовремено со оваа техничка помош се очекува да се обезбедат и потребните обуки за спроведување на законските решенија

4.5 б) Трошоци за почитување на регулативата

Согласно погоре наведените надлежности Министерството за економија подготви функционална анализа од која произлегува дека ќе биде потребно во рамките на Секторот за енергетика да се формира ново одделение за енергетска ефикасност, а постоечкото Одделение за Обновливи извори и енергетска ефикасност да продолжи со работа како одделение за обновливи извори на енергија. Од аспект на фискални импликации за плати на нововработените, треба да се обезбедат вкупно 1.300.000,00 денари на годишно ниво.

Согласно новите надлежности на Агенцијата, потребно е формирање на сектор кој ќе биде одговорен за спроведување на политиките на Владата на Република Северна Македонија во областа на енергетската ефикасност и обновливите извори на енергија како и за водење на енергетската статистика и известувањето до надлежното Министерство и Енергетската заедница. За исполнување на новите надлежности и со донесувањето на горенаведените законски и подзаконски измени, Агенцијата за енергетика во наредниот период планира 7 нови вработувања со вид на образование: електро, машински и ИТ. Од аспект на фискални импликации за плати на овие 7 нововработени треба да се обезбедат вкупно 3.110.000,00 денари на годишно ниво, како и средства во износ 300.000,00 денари за набавка на основна канцелариска и компјутерска опрема.

5. Консултации

За целите на подготовка на Законот беше формирана работна група која ја сочинуваат различни субјекти кои се одговорни за поврзаните подрачја, вклучително и претставници на:

- Кабинетот на Заменик премиерот задолжен за економски прашања;
- Министерството за економија;
- Министерството за транспорт и врски;
- Министерството за локална самоуправа;
- Агенцијата за енергетика;
- Регулаторната комисија за енергетика;
- Министерството за животна средина и просторно планирање, Меѓународни донаторски и финансиски институции (УСАИД, УНИДО, Swisscontrol, ЕБОР, GIZ ORF).

За потребите на транспонирање на ДЕЕ беа изготвени извештаи за транспонирањето на член 7, член 8 и член 16 од ДЕЕ од УНИДО, канцеларија REC, кои беа презентирани пред работната група. Работната група се сретнуваше во месечни интервали, во периодот од април 2018 до мај 2019 година, за да работи на подготовката на нацрт Законот. Истовремено на дел од состаноците учествуваше претставник од Секретаријатот на Енергетската заедница.

²

http://www4.unfccc.int/ndcregistry/PublishedDocuments/The%20Former%20Yugoslav%20Republic%20of%20Macedonia%20First/Submission_Republic_of_Macedonia_20150805144001_135181.pdf

Дополнително беа одржани состаноци за нацрт текстот на Законот со Комората на енергетските контролори и снабдувачите и дистрибутерите на електрична енергија, природен гас и топлинска енергија кои имаат издадено лиценца од Регулаторна комисија за енергетика. Добиени се писмени мислења од Комората на енергетските контролори и АД БЕГ и истите ќе бидат разгледани и соодветно вградени во контекст на сите пристигнати мислења кои се очекуваат во текот на јавната консултација.

На 30.11.2018 година се побарани мислења од

- Кабинет на Заменик на претседателот на Владата на Република Северна Македонија задолжен за економски прашања и координација на економските ресори;
- Секретаријат за европски прашања;
- Министерство за финансии;
- Министерство за животна средина и просторно планирање;
- Министерство за транспорт и врски;
- Министерство за правда;
- Министерство за информатичко општество и администрација;
- Секретаријат за законодавство;
- Министерството за транспорт и врски;
- Министерството за локална самоуправа;
- Агенцијата за енергетика;
- Регулаторната комисија за енергетика;
- Комисија за заштита на конкуренцијата на Република Северна Македонија;
- ЗЕЛС;
- Стопанска Комора на Македонија;
- Сојуз на стопански комори;
- Стопанска комора на Северо-Западна Македонија;
- Комора на овластени енергетски контролори;
- Комора на мали бизниси;
- Државен пазарен инспекторат;
- Фронт, Скопје;
- Аналитика тинк танк, Скопје;
- Еко свест, Скопје;
- Мако Сигре, Скопје.

5.2 Преглед на добиените мислења

Добиени мислења:

- На 15.11. 2018 година е пристигнато мислење од Балкан Енерџи Груп А.Д.
- На 27.11.2018 година е пристигнато мислење од ЕВН Дистрибуција довел.
- На 19.12.2018 година е пристигнато мислење од Г-дин Славко Митовски.
- На 21.12.2018 година е пристигнато мислење од ЗЛЕК.
- На 21.12.2018 година е пристигнато мислење од КЗК.
- На 24.12.2018 година е пристигнато е мислење од Сојуз на Стопански Комори.
- На 24.12.2018 година е пристигнато мислење од Зоран Олумчев
- На 25.12.2018 година е пристигнато мислење од Драган Блажев
- На 26.12.2018 година е пристигнато мислење од РКЕ.
- На 26.12.2018 година е пристигнато мислење од М-р Жанина Стаменкова.
- На 27.12.2018 година е пристигнато мислење од МЖСПП.
- На 28.12.2018 година е пристигнато мислење од ДПИ.
- На 03.01.2019 година е пристигнато мислење од Г-дин Саше Пановски.
- На 22.01.2019 година е пристигнато мислење од Министерството за Финансии.
- На 26.02.2019 година е пристигнато дополнување на мислење од БЕГ.
- На 04.02.2019 година е пристигнато мислење од Стопанската Комора на Мал Бизнис.

На 28.02.2019 година е пристигнато мислење од Хабитат.

На 04.03.2019 година е пристигнато мислење од ЗЕЛС.

На 06.08.2019 година е пристигнато мислење од Секретаријатот за Европски Прашања.

На 24.07.2019 година е пристигнато мислење од Министерство за транспорт и врски.

На 31.07.2019 година е пристигнато мислење од Секретаријат за европски прашања.

На 31.07.2019 година е пристигнато мислење од Секретаријат за законодавство при Владата на РСМ.

На 01.08.2019 година е пристигнато мислење од Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги.

На 06.08.2019 година е пристигнато мислење од Министерство за информатичко општество и администрација

На 08.08.2019 година е пристигнато мислење од Министерство за животна средина и просторно планирање.

На 20.08.2019 година е пристигнато мислење од Министерство за правда

На 22.08.2019 година е пристигнато мислење од Комисија за заштита на конкуренцијата.

На 02.10.2019 година е пристигнато мислење од Кабинет на заменикот претседател на Владата на РСМ.

На 08.10.2019 година е пристигнато мислење од Министерство за финансии.

5.3 Збирен преглед на вградени мислења и мислења кои не се земени во предвид со образложение

ЗЛЕК 22.11.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
Општо	1. Законската регулатива за енергетската ефикасност, која се однесува на зградите/објектите, вклучувајќи ги и инсталационите системи, би требало да биде во рамките на Законот за градење.	НЕ	Секторот енергетика е дел од Министерството за економија. Во Законот за градење се внесени условите за изградба на зградите. А се повикува на одредбите од Законот за ЕЕ кои се однесуваат на зградите од енергетски аспект.
	2. Заради начинот на кој се носат законите (во Собрание) и инертноста на истиот, Законот за енергетска ефикасност треба да ја дава законската рамка и да ги даде насоките на стратешко ниво, а деталите кои се однесуваат на оперативен ниво да се регулираат со Правилници, кои се полесни за подобрување и менување, бидејќи се во надлежност на министерствата, во конкретниот случај МЕРМ.	ДА	Тоа е и предвидено со предложениот нацрт каде засега се предвидени повеќе од 15 подзаконски акти со кои се доуредуваат членовите на овој закон.

	<p>3. Да се внесат обврската на објектите на јавниот сектор за енергетски контроли од страна на фирми со Лиценца за вршење на енергетска контрола, со точно опрелен законски рок, во кој треба да бидат обезбедни. Оваа обврска беше внесена во Третиот нацрт закон, но не ја видовме во актуелниот. Во развиениот свет оваа обврска е главниот фактор кој влијае на поттикнување на енергетската ефикасност и бенефитите од неа.</p>	<p>НЕ</p>	<p>Службата за општи и заеднички работи при Владата, во соработка со Министерството, подготвува список на зградите со вкупна корисна подна површина над 250m² кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики, кои се во сопственост и се користат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво, пришто најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите објавени во тој список, на годишно ниво, ќе биде предмет на реконструкција. Постојат бројни барања за јавниот сектор, но нема конкретно барање согласно предметните Директиви за вршење на енергетски контроли од страна на лицата од јавниот сектор.</p>
<p>Глава 5</p>	<p>4. Во Глава 5, именувана „Енергетски контроли во индустријата и комерцијалниот сектор“, како што е презентирана, во смисол на наслови и поднаслови, за големите претпријатија има еден член (Член 15: Обврски на големите претпријатија), а останатите членови (Членови: 16,17,18 и 19) се однесуваат на објектите во индустријата и комерцијалниот сектор за кои се воведуваат дополнителни лиценци и овластувања. Ако е така, тоа е неприфатливо и тие членови треба да се избришат.</p>	<p>НЕ</p>	<p>Објаснето подетално во одговорите на коментарите кон соодветните членовите подолу.</p>
	<p>За сите енергетски контроли, освен можеби за големите потрошувачи, се оспособени фирмите со Лиценците за вршење енергетска контрола преку енергетските контролори кои се обучени за користење на Правилникот за енергетски контроли. Негов составен дел се Методологијата одгоре - надолу и Методологијата оддолу - нагоре, за мерење и верификација на заштедата на енергија при исполнување на предусловите од Директивата ЕУ 2006/32/ЕК. Во Содржината на Правилникот за енергетска контрола (страна 84-86) се посочени поднасловите кои се однесуваат на резиденцијален сектор, нерезиденцијален</p>	<p>НЕ</p>	<p>Сегашниот важечки Правилник за енергетски контроли (Сл.В.94/13) се однесува единствено на: „ (*) Со овој правилник се врши усогласување со Директивата 2006/32/EU на Европскиот парламент и на Советот за ефикасност кај крајната потрошувачка на енергијата и за енергетски услуги (CELEX бр. 32006L0032) и со Директивата 2010/31/EU на Европскиот Парламент и на Советот од 19 мај 2010 година за енергетски карактеристики на зградите (CELEX број 32010L0031)“. Со тоа, воопшто не се земени предвид барањата на Директивата за ЕЕ 2012/27/EU. Од друга страна, обуката на контролорите, во согласност со важечката Програма за обука на контролори, се однесува единствено на згради и технички системи во згради за греење, ладење, санитарна вода, вентилација, осветлување.</p>

	<p>сектор, индустрија и транспорт, за кои имавме обуки и на кои се придржуваме при правење на енергетски контроли. Не сме почувствувале потреба за дообука, но доколку авторите на овој закон, со претходно доставени аргументи, сметаат дека е таа потребна, истата може да се реализира преку следната редовна дообука. Колку што ни е познато, никаде во светот нема предвидено дополнителни лиценци и овластувања за индустриски и комерцијални објекти.</p>		
	<p>5. Дополнителни овластувања и лиценци може евентуално да има за големи претпријатија или големи потрошувачи (Глава 5) и насловот на Глава 5, во тој случај, би требало да биде ОБВРСКИ НА ГОЛЕМИ ПРЕТПРИЈАТИЈА (и/или ПОТРОШУВАЧИ), а евентуално во поднаслов да стои: Енергетски контроли во индустрија и комерцијален сектор. При тоа, треба точно да се дефинира дали тие би се однесувале на големите претпријатија, и ако е така би се нагласило дека обврските се заради општествена одговорност (големо претпријатие не мора да е голем потрошувач), или на големите потрошувачи, со претходно дефинирање на индикатори за енергија за дефинирање на голем потрошувач.</p>	<p>ДА</p>	<p>Се прифаќа. Големите трговци се единствено обврзани да спроведуваат контроли, додека малите и средните трговци тоа го прават на доброболна основа, а се согласно правилата за вршење на енергетски контроли од понатамошните членови.</p>

	<p>6. Во главата 5 се спомнува и контрола на процеси. Процесите во индустрискиот сектор не треба да опфатени со лиценци и овластувања за енергетска контрола. За контрола на процесите се потребни соодветни експерти, за секој процес посебно, и нив си ги ангажираат приватните компании за зголемување на профитабилноста, и без некој да им ја наметне обврската. Процесите да се избришат од сите членови каде се спомнуваат.</p>	НЕ	<p>Директивата 2012/27 со Член 8 став 1, поставува конкретно барање: „високо квалитетни контроли, спроведени на независен начин од квалификувани и акредитирани експерти во согласност со критериуми за квалификуваност. Ова се однесува на целокупната потрошувачка на енергија од работењето на друштвото и на сите негови работни активности и процеси. Од дефинициите на директивата: <i>‘energy audit’ means a systematic procedure with the purpose of obtaining adequate knowledge of the existing energy consumption profile of a building or group of buildings, an industrial or commercial operation or installation or a private or public service, identifying and quantifying cost-effective energy savings opportunities, and reporting the findings;</i></p>
	<p>Акцентот на законската регулатива треба да е на обврските на јавните објекти, како и секаде во развиениот свет.</p>	ДА	<p>Нацртот ги прати барањата на соодветните директиви и во делот на јавниот сектор и на индустријата и комерцијалниот сектор.</p>
Член 1	<p>Став 6) Да се избрише. КОМЕНТАР: Енергетските контроли во индустријата и комерцијалниот сектор ги вршат фирмите со Лиценца за енергетска контрола преку постоечките енергетски контролори кои се обучени, низ досегашната обука, за комерцијален сектор и индустрија и нема потреба од ова разграничување.</p>	НЕ	<p>Постоечката делумна обука покрива сертифицирање на згради и нема обука за енергетска контрола на големи трговци (индустрија и комерцијален сектор). Оттука потреба за посебни овластувања и лиценци за енергетски контроли на големи трговци.</p>
2	<p>Став 1) Да стои: Намалување на енергетските потреби во Република Македонија преку применување на мерки за зголемување на енергетска ефикасност заради зголемување на енергетскиот интегритет, суверенитет и имунитет на земјата; (другите Членови да се поместат за едно место во редоследот).</p>	ДА	<p>РГ смета дека текстот „намалување на енергетските потреби преку ефикасно користење на енергијата со имплементирање на мерки за енергетска ефикасност“ е доволно јасен во овој контекст.</p>
	<p>Став 2) (по ново 3), алинеа 3, да стои: „намалување на загадувањето и другите штетни влијанија врз животната средина“;</p>	НЕ	<p>Опфатено во 2) - намалување на негативното влијание врз околината</p>

	<p>Став 22) Да стои „вкупна корисна греана подна површина“ и да се додаде „исклучувајќи ги негреаните простори како скалишниот простор, складишта и други негреани простории“.</p> <p>КОМЕНТАР 1: Овој предлог е со цел да нема недоразбирање бидејќи, ако некој не ја прочита дефиницијата, може погрешно да го свати терминот. Корисна површина во комуникација меѓу инженери не се однесува, автоматски, на греана површина.</p>	НЕ	Дефиницијата се однесува на површина каде се екористи енергија за греење и ладење, а не само за греење.
3	<p>Став 23) Дефиницијата за големо претпријатие, во контекст на законот за енергетска ефикасност, мора да се поврзе и со потрошувачката на енергија, во контекст на голем потрошувач. Но, доколку обврските на големите претпријатија произлегуваат како нивна социјална одговорност, тогаш дефиницијата да остане, но да се појасни причината за обврската која им се наметнува.</p>	НЕ	Дефиницијата е усогласена со терминот голем трговец согласно Законот за трговски друштва.
	<p>Став 25) Дефиницијата не е сосема јасна. Се користи збор „елемент“ кој треба да се дефинира.</p> <p>Предлагаме: „Систем за управување со енергија“ е планирање и извршување на мерки и операции со кои се контролира производството и/или потрошувачката на енергија заради постигнување на енергетски ефикасна цел.</p>	НЕ	Дефиницијата е усогласена со соодветната дефиниција од Директивата: <i>‘energy management system’ means a set of interrelated or interacting elements of a plan which sets an energy efficiency objective and a strategy to achieve that objective;</i>
	<p>Став 34) Да се додаде и: „термичка обвивка на зграда ја претставуваат интегралните елементи на зградата кои го разделуваат кондиционираниот од некондиционираниот простор“.</p> <p>КОМЕНТАР: „Термичка обвивка на зграда“ и „обвивка на зграда“ се различни поими. На пример: сидовите во</p>	НЕ	Употребениот термин опфаќа и термичка обвивка која е само дел од обвивката, при што таквата термичка обвивка може да постои или не. Терминот е дефиниран согласно дефиницијата од Директивата ЕЕ 2010/31/EU.

	подрумот, ако е загреан, се дел од термичката обвивка, но ако не е загреан се дел од обвивката, а не се дел од термичката обвивка.		
	Став 42) Да се избрише, заради аргументацијата за Член 1, став 6	НЕ	Постоечката делумна обука покрива сертификарање на згради и нема нема обука за енергетска контрола на големи трговци. Оттука потреба за посебни овластувања и лиценци за енергетски контроли бна големите трговци.
	Став 49) Да се прецизира терминот „добро“ во смисол на: апарат, објект или услуга	ДА	Заменето со производи.
Дефиниции	Во овој закон да се дадат дефиниции и за: · Потврда за усогласеност Предлог: Потврдата за усогласеност е официјален документ кој се издава врз основа на проектната документација и е задолжителен дел од документацијата за добивање на Одобрение за градба. Регулиран е со Законот за градба	ДА	Се прифаќа, додадена е дефиниција. Постои и посебен член во врска со ова каде потврдата е детално регулирана.
	· Елаборат за енергетска ефикасност Предлог: Елаборатот за енергетска ефикасност е документ кој се изработува во фаза на проектирање. Целта на овој документ е да се добие енергетски ефикасен објект. Регулиран е со Законот за градба.	НЕ	Не е предвиден таков документ во нацртот, можеби се мисли на потврда од чл. 33 став (5).
	· Извештај од енергетска контрола Предлог: Извештај од енергетска контрола е официјален документ кој е резултат на спроведена енергетска контрола на објекти и правни лица, вклучувајќи ги и индустриските и комерцијалните објекти. Регулиран е со Законот за енергетска ефикасност, со	ДА	Ќе се дефинира со соодветните правилници за енергетски контроли на големи трговци и згради.

	Правилник за енергетска контрола.		
	· Извештај од енергетска контрола на големи претпријатија/потрошувачи Предлог: Извештај од енергетска контрола на големи претпријатија/потрошувачи е официјален документ кој е резултат на спроведена енергетска контрола на големи претпријатија/потрошувачи.		
4	Став 2) Да се додаде Алинеа 7: „Подобрување на социјалниот статус на населението со намалени трошоци за енергија, зголемен комфор за живеење и престој.“	НЕ	<u>„Подобрување на социјалниот статус на населението“ не може да биде е дел од целите на овој закон.</u>
7	Да се додаде информација за тоа врз основа на кој документ (правилник, упатство) се изготвува Програма за енергетска ефикасност	ДА	Се прифаќа. Министерот, на предлог на Агенцијата, донесува правилник.
8	Став 1) Да се додаде информација за тоа врз основа на кој документ документ (правилник, упатство) се изготвува Стратегија за реконструкција на згради	ДА	Се прифаќа. На предлог од Министерството, Владата донесува долгорочна Стратегија за реконструкција на згради за домување, јавни и комерцијални згради за период од најмалку десет години.
	Став 6) Да се додаде: „и негово јавно објавување на веб-страницата на МЕРМ.	НЕ	Уредено со членовите кои се однесуваат на носителите на лиценца.
10	Став 1) Да се додаде: „што е прикажано во енергетските контроли, испорачани од фирми со Лиценца за вршење на енергетска контрола, на секои 3 години.“	НЕ	Службата за општи и заеднички работи при Владата, во соработка со Министерството, подготвува список на зградите со вкупна корисна подна површина над 250m ² кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики, кои се во
	Став 2) Да се додаде: „Податоците за енергетските карактеристики се засновани на енергетските контроли на објектите, испорачани од фирми со Лиценца за вршење на енергетска контрола“.		

	<p>Став 3) Да се додаде: „Податоците за енергетските карактеристики се засновани на енергетските контроли на објектите, испорачани од фирми со Лиценца за вршење на енергетска контрола“.</p>		<p>сопственост и се користат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво, пришто најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите објавени во тој список, на годишно ниво, ќе биде предмет на реконструкција. Постојат бројни барања за јавниот сектор, но нема конкретно барање согласно предметните Директиви за вршење на енергетски контроли од страна на лицата од јавниот сектор.</p>
БАРАЊЕ	<p>Да се воспостави обврската на јавниот сектор за енергетски контроли на 3 години заради тоа што истиот се финансира од парите на граѓаните и заради тоа што треба да е пример, наместо што таа обврска е избришана од Третиот нацрт закон каде се предвидуваше на секои 5 години.</p>		
	<p>· Да се воведат обврски секоја јавна институција да има вработено по најмалку еден енергетски контролор, а не да се предвидуваат дополнителни обуки за вработени во јавниот сектор (Член 12, став 2, алинеа 10). Тоа е непотребен дополнителен трошок</p>	НЕ	Законот предвидува одговорни лица за таа намена.
	<p>· Да се дефинира крајниот рок за обезбедување на енергетски контроли и сертификати за енергетските карактеристики на јавните објекти кој не смее да е подолг од 3 години од донесувањето на овој Закон (во некој случај по стапување на РМ во ЕУ како што е беше реодлуката на претходната влада).</p>	НЕ	Одговорот даден погоре, на неколку места.
	<p>· Да се смени терминот „корисна подна површина“ со „корисна греана подна површина“.</p>	НЕ	Соодветната дефиниција е јасна дека се од дека не е само грејна, туку кондиционирана површина.
	<p>Став 5) Да се смени 1% во 10% (за да се почувствува вистинско влијание на енергетската ефикасност во јавниот сектор). КОМЕНТАР: Ни требаат 100 години за да бидат опфатат сите објекти, што е повеќе од векот на експлоатација на еден објект</p>	НЕ	Ова не е барање согласно Директивата. Дополнително нема финансиски можности за поголем процент во овој момент.

11	Став 1) Да се додаде на крај: „и енергетските контроли.“	НЕ	Одговорот даден погоре, на неколку места.
	Став 6) и 7) Наместо „експерт или правно лице како алтернатива“ да стои „да ангажираат фирма со Лиценца за вршење на енергетска контрола или да вработи енергетски контролор“.	НЕ	РГ смета дека е доволно е ангажираат надворешно стручно лице за внесување на податоци во ИС, нема потреба за носител на лиценца да се ангажира за овие обврски.
	Став 9) Да се додаде: „и да ги објавуваат на соодветната web – страна“. КОМЕНТАР: Сите ажурирани податоци мора да бидат достапни за јавноста.	Делумно	ИС ќе биде достапен на соодветната интернет страница. Начинот на воспоставување, водење и одржување на Информацискиот систем се утврдува со правилник.
ЧЛЕН 16, ЧЛЕН 17, ЧЛЕН 18 и ЧЛЕН 19 ДА СЕ ИЗБРИШАТ.		НЕ	Барања согласно Директивата и неопходни да би се спровеле соодветни контроли големите трговци.
	Коментар: за ново воведени „овластени и лиценцирани контролори во индустријата и комерцијалниот сектор“ нема ниту потреба, ниту аргументи	НЕ	Во овластувањата и лиценците на сегашните енергетски контролори не се земени во предвид барањата од Директивата 2012/27. Во неа, во член 8 се бара да се спроведе енергетска контрола на големите трговци или истата да биде спроведена како составен дел од систем за управување со енергија (Energy Management System) во кој е дефинирана постапката за енергетска контрола ЕН ИСО 50002, како и да се стимулира спроведување на енергетски контроли од мали и средни трговци.
	Во 2014 година беа обучени околу 280 енергетски контролори. Во 2017 година се одржаа дообуки на кои ги продолжија овластувањата околу 150 контролори, продлабочувајќи го знаењето. Околу 280.000 евра чинеа обуките исфинансирани од инженерите – енергетски контролори, а без тие да можат да ги ефектуираат овластувањата кои ги добија. Контролорите беа стимулирани да одат на обуки заради обврските кои беа законски регулирани во 2014 година (за јавни објекти; за издавање и продавање на објекти; за нови и објекти под реконструкција), а потоа и	НЕ	Сегашниот важечки Правилник за енергетски контроли (Сл.В.94/13) се однесува единствено на: „ (*) Со овој правилник се врши усогласување со Директивата 2006/32/EU на Европскиот парламент и на Советот за ефикасност кај крајната потрошувачка на енергијата и за енергетски услуги (CELEX бр. 32006L0032) и со Директивата 2010/31/EU на Европскиот Парламент и на Советот од 19 мај 2010 година за енергетски карактеристики на зградите (CELEX број 32010L0031)“. Во тој смисол не се земени во предвид потребите на Директивата за ЕЕ 2012/27/EU. Обуката на контролорите, во согласност со Програмата за обука на Енергетски контролори, воопшто не ја опфаќа потребата и начинот на спроведување на енергетска контрола во индустријата и индустриските инсталации (опрема).

	анулирани, во март 2015 година.		
	<p>Енергетските контролори како инженери со најмалку 5 години работно искуство немаат никаква потреба од дополнителни овластувања. Што е тоа што не може да го испорача фирма со Лиценца за енергетска контрола (со екипа од архитект, градежен инженер, машински инженер и електро инженер) со сегашните овластувања, во еден хотел, деловен простор, дуќан, трговски центар или производствен погон. Постојано се предизвикуваат потреби од нови обуки, но не и фронт за работа за обучените. Обуките не смеат да бидат цел сами за себе. На редовните дообуки може да се направи некое проширување на знаење, ако се смета дека е потребно. Евентуално за машинската струка може да се воведат две нивоа на овластувања од кои повисокото би било за големите потрошувачи, но тоа би се регулирало со Правилник.</p>	НЕ	Инжињерите кои не се обучени од областа на котли, индустриски печки, ладилни системи, пневматски системи, парни и гасни системи, електромоторен погон и сл. не можат да имаат знаења кое ги надминува применетите решенија и да понуди подобрување на соодветните системи и процеси. Овластениот контролор треба на независен начин да процени кои мерки се потребни, врз основа на своето знаење од соодветната област, обука и искуство. Од тие причини се поставени овие барања во нацртот.
	Со законов треба да се наметнува обврска само на јавниот сектор кој користи наши заеднички пари и кој има обврска кон сите нас за нивно рационално и ефикасно користење, барем во оваа фаза на развој на општеството.	НЕ	Постоечкиот нацрт закон, а согласно европското законодавство кое се транспонира со иститиот, пропишува обврски за јавниот сектор да постави пример во смисол на енергетската ефикасност. Основна цел на законот е примена на мерки за енергетска ефикасност на опремата, производите, инсталациите како кај зградите, така и во индустријата и комерцијалниот сектор (кај големите трговци).
34	Став 4) Треба да е дел од Правилник, а не од Закон. Да се избрише во целост.	НЕ	Овој став е врската меѓу законот за ЕЕ и Законот за градење. Дефинира обврска без која не може да се добие дозвола за градење.
	Став 5) алинеа (4) и алинеа (5) се погрешно дефинирани и треба да се избришат од сертификат за енергетски карактеристики на згради.	ДА	Содржината на потврдата ќе се уредува со правилник.

35	Став 1) алинея 1: да се дефинира поимот „интегрирана енергетска карактеристики на зграда“;	ДА	Содржината на сертификатот ќе се уредува со правилник.
	алинея 4: дали се мисли на општи податоци наместо општи карактеристики	ДА	Содржината на сертификатот ќе се уредува со правилник.
	алинея 6: да се објасни на кои референтни вредности се мисли;	ДА	Содржината на сертификатот ќе се уредува со правилник.
	алинея 11: Дали е потребен овој податок во овој момент?	ДА	Содржината на сертификатот ќе се уредува со правилник.
ЧЛЕН 51,52, 53, 54, 55, 56, 57			
	Висините на глобите да се преиспитаат бидејќи се несоодветни за нашето општество, особено за физички лица. За правни лица не можат да бидат линеарни, туку процент (1% или 2%) од приходот во претходната година. Глобите да се дефинираат како максимална вредност, а да не се фиксни. Пред казнување мора да има можност за опомена, укажување и подобрување и тоа законски да се регулира. Мора да имаме стимулативна и позитивна наместо рестриктивна законска регулатива.	ДА	Се прифаќа. Глобите се одредени согласно законот за прекршоците.
	Заклучок: Во изготвување на законската регулатива која се однесува на енергетската ефикасност, особено на правилниците, треба да бидеме вклучени, како Здружение на фирми со овластување за енергетска контрола ЗЛЕК, уште од самиот почеток, во фаза на концептуално решение, за да не се доведуваме во ситуација на квалитативни забелешки како за конкретниот Нацрт – закон за енергетска ефикасност. Процесот на донесување на правилниците	/	/

	<p>треба да е транспарентен, да се објават јавно креаторите на истите и уште во фаза на создавање на законската регулатива да се организираат „think-tank“ – ови од стручни лица, експери и инженери кои се директно инволвирани во темите, заради добивање на добра и практично лесно применлива законска регулатива.</p>		
БЕГ 15.11.2018			
Член 3	Став 1, Точка 38		
	<p>Во дефиницијата во член 3, став 1, точка 38, сметаме дека треба да се намали процентот на уделот на топлина од комбинирано производство, од 75% на 50%. Ова би било во насока на усогласување со реалните прилики во централните системи за греење во Македонија. ТЕ-ТО АД ја испорачува енергијата во централниот систем за греење управуван од БЕГ АД, при што едновремениот удел варира во зависност од надворешните услови, од 35% на екстремно ниски услови, па се до 90% на највисоките температури при кои сеуште се испорачува топлинска енергија. На месечно ниво, во зависност од работењето на ТЕ-ТО надополнето со просечните реализирани температури, уделот на енергијата од ТЕ-ТО може да биде од 30%÷65%. На годишно ниво, во сезоната 17/18 која се одликуваше со рекордно производство на електрична/топлинска енергија од ТЕ-ТО, уделот на енергијата од ТЕ-ТО во вкупната испорачана енергија во системот управуван од БЕГ АД беше 53%. Според нашите информации, уделот на енергијата од</p>	НЕ	<p>Овај коментар се однесува на точка 4) во објавената верзија на нацртот. Оваа дефиниција е усогласена со дефиницијата од Директивата 2012/27, Член 2, став (41).</p>

	комбинирани постројки во вториот по големина систем за централно греење на Скопје е уште понизок. Поради тоа, сметаме дека е оправдано намалувањето на процентот од 75% на 50%.		
Член 10			
	Во член 10, сметаме дека треба да се додаде став 8, со кој ќе се наметне обврска објектите користени од субјектите од јавниот сектор да преминуваат на достапни системи за ефикасно греење и ладење, согласно дефиницијата во член 3, точка 39 и точка 40. Имено, доколку објекти од јавен сектор имаат во својата околина достапни ефикасни системи за греење и ладење и енергетскиот контролор ќе изготви извештај дека се постигнуваат значителни заштеди на примарна енергија, тогаш таквата институција мора да се приклучи на тој систем.	НЕ	Во предложеното законско решение, а согласно европското законодавство кое се усолгасува со овој закон, ова е опција која се препорачува на корисниците. Одлуката не може да биде наметната со закон бидејќи истата зависи од многу фактори како што се економски оправдани мерки, обезбедување на финансиски средства за реализација. Во секој случај, доставените заклучоци од предметната анализа ќе бидат земени во предвид.
	Ова го образложуваме со фактот што постојат голем број на вакви објекти во Скопје кои се во непосредна близина на централниот систем за греење (PRF = 0,7), а користат друг тип на греење. Гледано од аспект на потрошувачка на примарна енергија (primary resource factor), без конкуренција најефикасен е централниот системи за греење со примена на когенеративно производство на гас и обновливи извори на енергија ¹ .		

Oil	1%	Heat pump	0%
Мазут (искористено)	0%	Електрик грејал	3%
Electric	0%	Oil (heat pump)	1%
СНБ сооп	0%	Соп (heat pump)	1%
СНБ бат	0%	Соп грејал	1%
Direct heating	10%	Central electric heating	10%

Нашите пресметки покажуваат дека нивниот топлински капацитет е околу 100 MW. Овие објекти најчесто грејат на топлински пумпи (PRF = 0,9), електрични греалки (PRF = 2,5), котли на мазут или нафта за ложење (PRF = 1,3). Во услови кога капацитетот на централниот систем за греење е половично искористен, евентуалното приклучување на конзум од 100 MW би довело до намалување на специфичните фиксни трошоци за околу 20%, односно вкупно намалување на сметките на сите корисници за околу 7%. Дополнително, како индиректен ефект ќе дојде намалување на релативните загуби во дистрибуцијата на топлина за 2% процентни поени. Сосема спротивно, користењето на топлинските пумпи и електричните греалки, со квадратна законитост директно ги зголемуваат загубите во електроенергетскиот систем, и ја нарушуваат неговата ефикасност. Искористувањето на постоечкиот неискористен капацитет на централниот систем за греење на Скопје сметаме дека треба да биде една од главните цели на Законот за енергетска ефикасност. Впрочем, Европската Унија донесе "Strategy on heating and cooling²", во која акцентот е ставен на масовна изградба на

	<p>централни системи за греење со зголемување на уделот на когенеративното производство.</p> <p>1 ECOHEATCOOL - Work package 3 - Guidelines for assessing the efficiency of district heating and district cooling systems - Ecoheatcool A Euroheat and Power</p> <p>2 European Parliament Report on an EU Strategy on Heating and Cooling (2016/2058(INI)) - European Parliament, 2016 година</p>		
Член 14	Став 1		
	<p>Сметаме во член 14, став 1 дека обврзувачката шема треба да се однесува на корисниците и крајните потрошувачи на пазарите на енергија, а не на операторите. Потребно е обврските за енергетска ефикасност да се лоцираат прецизно кај субјектите кои реално ја контролираат потрошувачката на енергија. На операторите треба да им се наметнуваат обврски за подобрување на ефикасноста на соодветните систем преку намалување на загубите за пренос, дистрибуција, трансформација на енергијата при производство, бидејќи тие се во нивна надлежност и може да ги контролираат со домаќинско работење и инвестиции, што е веќе предвидено во член 21.</p>	НЕ	<p>Директивата за енергетска ефикасност, која е предмет на усогласување во овој смисол, не предвидува ваква можност. Обврзувачките шеми предвидуваат обврски за дистрибутерите и/или снабдувачите кои се обврзани страни, а не корисниците и крајните потрошувачи. Нацртот во овој дел предвидува и алтернативни мерки кои можат да допринесат кон целите за енергетски заштеди во овој смисол. Владата со уредба понатаму ги уредува правата и обврските за операторите на дистрибутивните системи и/или снабдувачите со енергија на пазарите на енергија во Република Македонија за постигнување на заштеди во финалната потрошувачка на енергија.</p>

Потрошувачката кај крајните корисници е под контрола и волја на истите крајни корисници, и не се противиме истите да бидат обврзани да штедат енергија. Сметаме дека крајните корисници чии објекти се проектирани и изградени за користење на енергетски ефикасни системи, а во меѓувреме се исклучиле од нив и користат други типови со полоша енергетска ефикасност, да бидат обврзани да се вклучат кон предвидените енергетски ефикасни системи. Ова посебно се однесува на потрошувачите кои се исклучуваат од системот за централно греење, а имаат опрема и инсталација за негово користење, и преминуваат на крајно неефикасни типови на греење (пред се електрична енергија), со што покрај тоа што користат енергија од соседните приклучени корисници^{3и4}, ја намалуваат енергетската ефикасност на дистрибутивниот систем за централно греење и на електродистрибутивниот систем.

	<p>Операторите и снабдувачите би понудиле само експертска помош и предлози како таа енергија да се штеди. Во спротивно, доколку снабдувачите и дистрибутерите преземаат мерки за намалување на потрошувачката спротивно на волја на корисниците, тоа ќе доведе до крајно незадоволство кај истите, раскинување на договорите за дистрибуција и снабдување и преминување на системи кои не подлежат на вакви ограничувања, што ќе биде катастрофално за енергетската ефикасност и екологијата. Обврската кон крајните корисници за заштеда на крајна потрошувачка (пример од 0,7%), треба да се однесува на примарната енергија со што потрошувачите ќе бидат стимулирани да се префрлат на поефикасни уреди и типови на греење, без да се нарушува нивниот комфор. Обврските за заштеда на енергија кај крајните потрошувачи, согласно членот 14 треба да се однесуваат како на крајните потрошувачи на објектите така и на сопствениците и управителите на зградите, притоа исполнувањето на нивните обврски треба да биде евидентирано и контролирано во годишните инспекции согласно член 35 став 1 и став 2.</p>		
Член 22	Став 2	Делумно	Се воведуваат стимулации и за другите оператори. Во членот 21 и за топлинска енергија, додека во членот 22 се однесуваат на електрична енергија и природен гас.
	Членот 22, став 2, став 3, став 4 сметаме дека треба да се однесува и на операторот на систем за пренос и дистрибуција на природен гас и дистрибуција на топлинска енергија.		
Член 23	Став 4 и став 5	НЕ	Не е предмет на овој закон. Предлогот е земен предвид со цел да се разгледа можност да се реализира во другите релевантни прописи од областа на урбанизмот и градењето.
	Анализата и проценката изработена согласно став 4 и став 5 од член 23, сметаме дека треба да бидат основа за изработка на урбанистичките		

	<p>планови од единиците на локалната самоуправа, во кои ќе биде пропишано начинот на греење и ладење на секој објект, по принципите на максимална енергетска ефикасност и економско еколошка оправданост. Примената на овие обврски во ГУП-овите и ДУП-овите треба да биде испланирано и во програмите за енергетска ефикасност согласно член 7 од овој закон.</p> <p>Енергетската ефикасност на дистрибутивните енергетски системи во урбаните средини е во катастрофално лоша состојба бидејќи не постои планирање на конзумот и оптимално искористување на истите. Во моментот, сите дистрибутивни енергетски системи се предимензионирани и се со низок коефициент на искористување, бидејќи сите оператори ги димензионираат своите системи за опфат на сите можни потрошувачи во урбаните средини. Ваквата состојба значително ја поскапува услугата на сите оператори, а истовремено ги прави и системите крајно неефикасни. Како за пример, при оптимално искористување на дистрибутивниот систем за централно греење, со правилно планирање на конзумот, би довело до зголемување на енергетската ефикасност за дури 5 процентни поени.</p> <p>Потенцијалот за подобрување на енергетската ефикасност на електродистрибутивниот систем во исто време е уште поголем, тргнувајќи од фактот дека 70% од годишните загуби се генерираат од греењето на електрична енергија во зимскиот период.</p>		
Член 31	Став 2		

	<p>Во член 31, став 2 сметаме дека е потребно да се додаде следната реченица: „под реновирање на зграда се подразбира и промена на начинот на греење од постојниот, кон енергетски поефикасен и еколошки оправдан систем.“</p> <p>Ова го образложуваме со фактот што многу згради кои се во близина на централниот систем за греење, користат крајно неефикасни уреди (електрични котли, панели, термо печки, клима уреди), иако имаат достап до далеку поефикасен систем за централно греење, базиран на производство од високоефикасни когенеративни постројки. Ваквите потрошувачи потребно е да се приклучат на системот, согласно стратегијата за реновирање на згради.</p> <p>Тоа е во линија со декларациите од ЕУ, според која иако реновирањето на зградите е енергетски ефикасна мерка, таа е долгорочна мерка која треба да се остварува сукцесивно. Во многу покус рок, многу поголеми заштеди на примарна енергија (и финансиски средства) може да се остварат со пренамена на централен систем за греење со енергија од комбинирано производство⁵.</p>	НЕ	Предвидена е методологија за определувањ на техничко-економски оптимални пакети, при што промената на начинот на греење е само една од можните мерки.
Член 35			
	<p>Во член 35, сметаме дека е потребно да се додаде став 7 со следниот текст:</p> <p>„забелешките и препораките од годишните инспекции од став 1 и став 2, сопствениците или управителите на зградите се должни да ги отстранат до следната инспекција.</p> <p>Евентуални недостатоци најдени при инспекцијата кои го оневозможуваат безбедното функционирање на опремата,</p>	НЕ	<p>Проверките на котли и системи за греење дава препораки на сопственикот, кој може понатаму да ги спроведе. Од друга страна, Контролорот на овие постројки мора да ја извести надлежната Техничка Инспекција ако системот не ги исполнува условите за безбедна работа и тие се тогаш обврска и мора да се спроведат.</p>

	сопствениците или управителите се должни да го корегираат во најкус можен рок, но не подолго до следната инспекција“.		
	За горенаведениот став, дополнително треба да се предвиди и соодветна прекршочна одредба.	ДА	Се прифаќа. Предвиден е прекршок во член 51 став (1) точка 14).
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
Славко Митовски 19.12.2018			
	СТОИ ВО ЗАКОН (*Во овој закон се транспонираат одредбите од Директивата 2012/27/EU за енергетска ефикасност, Директивата 2010/31/ЕС за енергетски карактеристики на зградите и Регулативата 2017/1369 за утврдување на рамка за означување на потрошувачката на енергија, како што се усвоени и изменети од Министерскиот совет на Енергетската заедница.)		
	Предлагам да стои вака: (*Во овој закон се транспонираат одредбите од Директивата 2012/27/EU за енергетска ефикасност, Директивата 2010/31/ЕС за енергетски карактеристики на зградите, Директива 2018/844/EU за измени на Директивата 2010/31/EU и Директивата 2012/27/EU и Регулативата 2017/1369 за утврдување на рамка за означување на потрошувачката на енергија, како што се усвоени и изменети од Министерскиот совет на Енергетската заедница.) Образложение: Со Директивата 2018/844/EU од	НЕ	Иако е земена предвид Директива 2018/844/EU за измени на Директивата 2010/31/EU, истата не е обрзувачка за Република Македонија како обврска спрема ЕЗ и согласно тоа нема потреба да биде во преамбулата.

	18 Мај 2018 год се извршени измени на Директивите 2010/31/ЕУ и 2012/27/ЕУ.		
19	<p>СТОИ (1) Со лиценца за вршење на енергетска контрола во индустријата и комерцијалниот сектор може да се стекне трговец поединец или правно лице кое има вработено најмалку двајца овластени енергетски контролори во индустријата и комерцијалниот сектор.</p> <p>Предлог: Условот за двајца енергетски контролори е во спротивност со ЕУ Директивата. На овој начин се дискредитираат самостојно вработените лица и физичките лица кои имаат акредитација односно овластување за енергетски контролор. Предлагам да условот од минимум двајца енергетски контролори за стекнување на Лиценца се исфрли бидејќи не е во согласност со ЕУ Директивата.</p>	ДА	Предлогот се прифаќа. Условот е само еден контролор.
Член 33	<p>став 1 1) се однесуваат на енергетските карактеристики на сите нови згради, нови градежни единици и припадните технички системи (греење, климатизација, вентилација, подготовка на топла вода, осветлување)</p> <p>Предлагам да стои: се однесуваат на енергетските карактеристики на сите нови згради, нови градежни единици и припадните технички системи (греење, климатизација, вентилација, подготовка на топла вода, осветлување, уреди и опрема)</p>	Делумно	Терминот „технички системи“ во дефинициите во секој случај ги опфаќа и елементите од системите како уреди и опрема: „технички систем во зграда“ е систем кој вклучува техничка опрема за греење, ладење, вентилација, подготовка на санитарна топла вода, осветлување, производство на електрична енергија или комбинација од сите претходни наведени системи во состав на зградата или градежната единица;
35	став 1 1) пресметана годишна интегрирана енергетска карактеристика на зградата		

	Предлагам да стои: 1) пресметана годишна интегрирана енергетска карактеристика за примарна енергија на зградата; Или 1) пресметана годишна интегрирана примарна енергија на зградата;	НЕ	Во основ предлогот е соодветен и начелно прифатлив, но нема потреба да се оптеретува законот. Техничките карактеристики, начините на пресметка и другите релевантни детали ќе бидат предмет на уредување во соодветната подзаконска регулатива.
Саше Паневски 03.01.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
3	12) „примарна потрошувачка на енергија“ е бруто копнена потрошувачка со исклучок на неенергетската употреба (non-energy use); ПРЕДЛОГ: 12) „ потрошувачка на примарна енергија“ е бруто копнена потрошувачка со исклучок на неенергетската употреба (non-energy use); или алтернативно 12) „ примарна енергија - потрошувачка “ е бруто копнена потрошувачка со исклучок на неенергетската употреба (non-energy use); или алтернативно	ДА	Предлогот е прифатлив. Дефиницијата после измените ќе гласи: „потрошувачка на примарна енергија“ е вкупната потрошувачка на енергија со исклучок на неенергетската потрошувачка.
	КОМЕНТАР: Ако остане предлогот може да се разбере дека има и секундарна потрошувачка, терцијарна т.е. хиерархиска поделба. Терминот „примарна енергија“ треба да се разгледува како целина и означува посебен „продукт“, што може лесно да се заклучи ако се следи примената на тој термин во Директивата. Во германскиот јазик тоа е дури и еден единствен збор Primärenergie. Не е природно да се дели тој збор со вметнување на зборот „потрошувачка“ помеѓу зборовите Примарна и Енергија. Со тоа се губи смислата на терминот Примарна енергија како целина и неговото јасно дефинирано значење.		
ЕВН 27.11.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение

		ање	
11	<p>Во членот 11, став (15) е предвидена обврска на снабдувачите со електрична енергија секоја година да доставуваат до Министерството и Агенцијата податоци за вкупен приказ и структура на потрошувачката на потрошувачите кои ги снабдуваат, географски распоред и групирање на потрошувачите според карактеристиката на потрошувачката, оценка на состојбите на енергетска ефикасност и предлог мерки за подобрување на енергетската ефикасност. Од досегашното искуство сметаме дека систематизирање на поединечни потрошувачи, групирање по карактеристики на потрошувачка и по географски распоред би било тешко изводливо за снабдувачите. Ова би значело пропишување на обврски со закон кои реално не би можеле да се реализираат во пракса. Наш предлог би бил да се напише општа одредба со која снабдувачите би доставувале податоци за потрошувачка на своите потрошувачи, со оценка на состојба на енергетска ефикасност и предлог мерки за подобрување на енергетската ефикасност.</p>	НЕ	<p>Сметаме дека на Агенцијата и на Министерството, како и на Владата на РСМ воопшто, им се потребни овие информации како би можеле да предвидат како се движи потрошувачката според типот на потрошувачите, но и географската распространетост (на пример, заради тесни грла и слични показатели во врска со потрошувачката). Истите податоци се потребни како основ за изработка на сите стратешки документи и акциони планови од областа на енергетската ефикасност.</p>
15	<p>Во членот 15 е предвидена обврска за спроведување на енергетска контрола од страна на големо претпријатие на секои четири години. Сметаме дека рокот периодот од 4 години е краток за нешто значително да се измени во објектите на претпријатието во поглед на енергетска ефикасност, па оттука предлагаме овој рок да биде подолг, на пример десет години.</p>	НЕ	<p>Рокот од најмалку 4 години е обврска од ЕЕД Директивата (Член 8 став 4).</p>

50	<p>Член 50: Прекршочната одредба дадена во членот 50 смета дека е превисока, несразмерна со прекршокот. Имено, предвидена е глоба во износ од 2% од вкупниот годишен приход доколку големото претпријатие не спроведе енергетска контрола (обврска од член 15), односно доколку операторот на систем за пренос или дистрибуција не направи проценка на потенцијалот за енергетска ефикасност на својот систем (обврска од член 21). Во однос на вака предвидената глоба смета дека истата е неоправдано висока имајќи предвид дека приходите од снабдувачите, односно дистрибутерите се високи и не може да се споредуваат со голем дел од останатите големи претпријатија. Од друга страна ваков прекршок (неспроведување на енергетска контрола или не правење проценка на енергетска ефикасност во системот) смета дека не е дело со кое се предизвикува некаква значителна штета, за што би требало да се предвиди ваква енермна глоба. Имајќи го ова во предвид предлагаме да има глоба еднозначно прикажана во илјади евра како во другите членови.</p>	Делумно	<p>Предвидената глоба е најмногу до 2% а не фиксно износ од 2%. Од друга страна, истата е предвидена како процент од приходите со која обврзаните страни се насочуваат кон исполнување на обврската која ќе биде поефтина отколку да платат глоба. Оттука потребата за износ кој ќе биде различен за различните прекршителите, согласно нивните приходи). Ова не е преседан и постојат слични законски решенија во други прописи, се согласно Законот за прекршоци. Со ова, се обезбедува почитување на законот со соодветни а не симболични казни за прекршителите. Се прифаќа коментарот да не се однесува на обврските за енергетски контроли на големите трговци, туку само на обврските од членовите 14, 20 и 21</p>
Сојуз на Стопански Комори 24.12.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
1	<p>Став 1, точка 9 Коментар: да се допрецизира „енергетската ефикасност на зградите“ дали се однесува на сите згради (градби, градежни единици) независно од нивната намена, или на згради (градби, градежни единици) кои не се користат во „индустријата и комерцијалниот сектор“</p>	Делумно	<p>Направени се соодветни појаснувања во текстот на нацртот.</p>

	<p>Став 6 да се избрише. Коментар: Енергетските контроли во индустријата и комерцијалниот сектор ги вршат компаниите кои поседуваат Лиценца за енергетската контрола преку постоечките енергетски контролори кои се обучени за комерцијален сектор и за индустрија.</p>	НЕ	<p>Лицата кои во моментот поседуваат лиценца имаат лиценца која се однесува единствено за згради. Во моментот се спроведува делумна обука за овластени контролори која покрива енергетски контроли на згради додека воопшто нема обука за енергетска контрола на големи трговци. Оттука потреба за посебни овластувања и лиценци за енергетски контроли на големи трговци.</p>
	<p>Став 22 да се измени и да гласи „вкупна корисна греана подна површина“ и да се додаде „исклучувајќи ги негреаните простори како скалишниот простор, складишта и други негреани простории’ Коментар: Овој предлог има за цел појаснување и конкретизирање на терминот.</p>	НЕ	<p>Во објаснувањето на дефиницијата стои дека тоа е површина каде се користи енергија за греење и климатизација, а не само за греење. Во Директивата се користи термин вкупна корисна површина.</p>
3	<p>Став 23 дефиницијата за големо претпријатие да се поврзе и со потрошувачката на енергија, во контекст на голем потрошувач. Но, доколку обврските на големите претпријатија произлегуваат од нивната социјална одговорност, тогаш дефиницијата да остане, но да се појасни причината за обврската која има се наметнува.</p>	НЕ	<p>Дефиницијата е усогласена со Законот за трговски друштва каде се дефинирани големи, средни, мали трговци.</p>
	<p>Став 25 дефиницијата е потребно да се допрецизира односно зборот елемент. Предлагаме: „Систем за управување со енергија“ е планирање и извршување на мерки и операции со кои се контролира производството и/или потрошувачката на енергија заради постигнување на енергетски ефикасна цел.</p>	НЕ	<p>Усогласена е дефиницијата со Директивата. Предметната дефиниција на англиски гласи: ‘energy management system’ means a set of interrelated or interacting elements of a plan which sets an energy efficiency objective and a strategy to achieve that objective;</p>

	<p>Став 34 да се додаде и: „термичка обвивка на зграда ја претставуваат интегралните елементи на зградата кои го разделуваат кондиционираниот од некондиционираниот простор“. Наведеното е потребно бидејќи „Термичка обвивка на зграда“ и „обвивка на зграда“ се различни поими. На пример: сидовите во подрумот, ако е загреан, се дел од термичката обвивка, но ако не е загреан се дел од обвивката, а не се дел од термичката обвивка.</p>	НЕ	<p>Употребениот термин опфаќа и термичка обвивка која е само дел од обвивката. Може да ја има или не. Усогласен е со соодветната дефиниција 2010/31, Член 2, позиција 7.</p>
	<p>Став 42 да се избрише, заради аргументацијата за член 1, став 6.</p>	НЕ	<p>Лицата кои во моментот поседуваат лиценца имаат лиценца која се однесува единствено за згради. Во моментот се спроведува делумна обука за овластени контролори која покрива енергетски контроли на згради додека воопшто нема обука за енергетска контрола на големи трговци. Оттука потреба за посебни овластувања и лиценци за енергетски контроли на големи трговци.</p>
	<p>Став 49 да се прецизира терминот „добро“ во смисла на: апарат, објект или услуга.</p>	НЕ	<p>Дефиницијата термилошки е усогласена со соодветниот ЕУ пропис.</p>
<p>Додавање</p>	<p>Предлагаме да се додадат и следните дефиниции и образложат што означуваат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Потврда за усогласеност * • Елаборат за енергетска ефикасност ** • Извештај од енергетска контрола *** • Извештај од енергетска контрола на големи претпријатија/потрошувачи **** 	<p>*Да **НЕ ***Делу мно ****Дел умно</p>	<p>*Се прифаќа ** Нема предвидено таков документ во Законот ***Има потреба од објаснување на потребата од овој Извештај, во текстот на нацртот. ****Има потреба од објаснување на потребата од овој Извештај, во текстот на нацртот.</p>
4	<p>Став 2 да се додаде АLINEA 7: „Подобрување на социјалниот статус на населението со намалени трошоци за енергија, зголемен комфор за живеење и престој“.</p>	Не	<p>Не е предмет/цел на законот.</p>
7	<p>Да се додаде информација за тоа врз основа на кој документ или правен акт (правилник, упатство) се изготвува Програма за енергетска ефикасност.</p>	Да	<p>Се прифаќа. Министерот, на предлог на Агенцијата, донесува правилник.</p>

10	Да се предвиди обврската на јавниот сектор да врши енергетски контроли на објектите кои ги поседува или управува на секои три години.	НЕ	Министерството, во соработка со Службата за општи и заеднички работи при Владата, подготвува список на зградите со вкупна корисна подна површина над 250m ² кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики, кои се во сопственост и се користат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво, пришто најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите објавени во тој список, на годишно ниво, ќе биде предмет на реконструкција. Постојат бројни барања за јавниот сектор, но нема конкретно барање согласно предметните Директиви за вршење на енергетски контроли од страна на лицата од јавниот сектор.
	Став 1 да се додаде: „што е прикажано во енергетските контроли, испорачани од компании со Лиценца за вршење на енергетската контрола, на секои 3 години.“		
	Став 2 да се додаде: „Податоците за енергетските карактеристики се засновани на енергетските контроли на објектите, испорачани од компании со Лиценца за вршење на енергетска контрола“.		
11	Став 3 да се додаде: „Податоците за енергетските карактеристики се засновани на енергетските контроли на објектите, испорачани од компании со Лиценца за вршење на енергетска контрола“.	НЕ	Согласно претходниот одговор.
	Став 1 да се додаде на крај: „и енергетските контроли.“	НЕ	Законот предвидува одговорни лица за таа намена.
	Став 6 и 7 наместо „експерт или правно лице како алтернатива“ да стои „да ангажираат компанија со Лиценца за вршење на енергетска контрола или да вработи енергетски контролор“.	Делумно	ИС ќе биде достапен на соодветната интернет страница. Начинот на воспоставување, водење и одржување на Информацискиот систем се утврдува со правилник.
16,17,18, 19	Член 16,17,18 и 19 да се избришат. Коментар: Во 2014 година беа обучени околу 280 енергетски контролори. Во 2017 година се одржаа дополнителни обуки на кои се продолжија овластувањата на околу 150 контролори, продлабочувајќи го знаењето.	НЕ	Во овластувањата и лиценците на сегашните енергетски контролори не се земени во предвид барањата од Директивата 2012/27. Во неа, во член 8 се бара да се спроведе енергетска контрола на големи трговци или истата да биде спроведена како составен дел од систем за управување со енергија (Energy Management System) во кој е дефинирана постапката за енергетска контрола ЕН ИСО 50002, како и да се стимулира спроведување на

	Во оваа насока не е потребно воведување на нови Овластени и лиценцирани контролори во индустријата и комерцијалниот сектор.		енергетски контроли од мали и средни трговци.
35	Став 1 алинеја 1: да се дефинира поимот „интегрирана енергетска карактеристики на зграда“. Алинеја 4: да се прецизира општи податоци наместо општи карактеристики Алинеја 6: да се прецизира на кои референтни вредности се мисли.	НЕ	Интегрираната карактеристика се изразува со класата на зградата.
		ДА	Се прифаќа. Се мисли и на податоци и на карактеристики во исто време, може да се додаде зборот "податоци" како појаснување.
		ДА	Референтните вредности се дефинираат со Правилникот за енергетски карактеристики (максимални вредности за премин на топлина, максимална дифузија на влага, максимална неконтролирана инфилтрација и сл.), може да се додаде појаснување во овој смисол.
51-57	Висините на глобите да се ревидираат и намалат бидејќи истите не соодветствуваат на моменталната економска состојба. Предлагаме да се дефинираат како максимална вредност, а не да се фиксни. Пред казнување мора да има можност за опомена, укажување и подобрување и тоа законски да се регулира во корелација со новиот Закон за инспекциски надзор.	ДА	Коментарот е земен во предвид. Во оваа верзија на нацртот, сеуште не се дефинирани висините на глобите, а истите ќе бидат во согласност со важечкиот Закон за прекршоци во моментот на донесување на Законот.
Зоран Олумчев			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
Општо	2. Енергетска ефикасност на објектите кои се проектираат, градат и реконструираат, независно од тоа дали се стамбени или „индустриски и комерцијални“. Овој дел од енергетската ефикасност, во сите претходно споменати држави, а најверојатно и во многу други неспомнати, се регулира во Законите за градење, од страна на Министерството задолжено за градежништвото. Аргумент за вакви решенија е тоа што сите чинители и учесници во проектирањето, ревизијата, надзорот и градењето се	НЕ	Со овој Закон се транспонира и Директивата 2010/31/EУ за енергетски карактеристики на зградите. Има доста примери во компаративното законодавство каде законите за енергетска ефикасност (или ефикасно користење на енергијата) пропишуваат одредби од областа на енергетската ефикасност на згради.

	<p>регулирани со различни членови од Законот за градење (кој патем треба да биде во голема мерка изменет и донесен во најскоро можен рок). Контролата на работата на сите учесници во градбата ја врши соодветна инспекциска служба на ова Министерство.</p>		
	<p>Од предложениот нацрт закон да се одстранат сите членови и ставови кои се обидуваат (<u>патем доста нестручно и конфузно</u>) да ја регулираат обврската за енергетска ефикасност во проектирањето, изведбата, класифицирањето и контролата на зградите. Останатиот дел од нацрт законот, кој ќе ги дефинира и уредува стратегиите, плановите, стимулациите, обврските на јавниот сектор и „големите“, производителите, увозниците, дистрибутерите, транспортерите и продавачите на енергија и производи кои трошат енергија, како и другите ненаведени барања на директивата на ЕУ 2017/1369, со вклучување на амандманите, измените кои се предлагаат од стручната фела, да се усвои како Закон за енергетска ефикасност.</p>		
1	<p>Став (1) точка б) да се промени и да гласи: „б) обврски на големите претпријатија за енергетска ефикасност“ Во нацрт законот често се врши мешање на големи претпријатија за кои постојат критериуми и дефиниција во овој нацрт закон и „индустрија и комерцијален сектор“ кој не се ниту дефинирани ниту се дадени критериуми. Од начинот на дефинирање на „големите претпријатија“ (на ист начин како во хрватскиот оригинал но со пониски критериуми) јасно е дека станува збор за „финансиски големи“ претпријатија, а не за</p>	НЕ	<p>Се однесува и на средни и мали трговци, а не единствено на големи трговци. Понатаму, издвојувањето на посебни обврски за големи трговци (а не големи потрошувачи) се врши согласно барањата на Директивата 2012/27/ЕУ од една и класификацијата согласно Законот за трговски друштва од друга страна.</p>

<p>големи потрошувачи на енергија. Од тука произлегува дека законодавецот бара „општествена одговорност“ од овие претпријатија во енергетската ефикасност, иако тоа најверојатно нема значително да влијае на енергетскиот биланс на државата во целина (банки, коцкарници, трговски претпријатија, осигурителни компании итн)</p>		
<p>Точка 9). „енергетската ефикасност на зградите“ не е јасно дали се однесува на сите згради (градби, градежни единици) независно од нивната намена, или на згради (градби, градежни единици) кои не се користат во „индустријата и комерцијалниот сектор“. Во ни едно законско решение на претходно наведените земји не постои ваква поделба. Во хрватските законски решенија постои поделба на згради со „едноставни“ и „сложени системи“, но не и поделба на згради/индустриски и комерцијални. Генерално, енергетската ефикасност на зградите треба да се регулира во закон за градење, и во Министерството кое го регулира градежништвото (проектирање, ревизија, надзор и градба) треба да се изготвуваат техничките нормативи и правилници. Со овој закон треба да се обезбеди обврска на постојниот фонд на објекти, особено за јавните или оние кои се одржуваат со јавни пари, за енергетска идентификација преку енергетски контроли.</p>	<p>Делумно</p>	<p>Се воведува категории на згради (прости и сложени технички системи). Во однос на другиот дел на коментарот, сметаме дека не се навлегува во надлежностите на законот за градење. Енергетската дејност, а со тоа и енергетската ефикасност во сите сектори (индустрија, транспорт, згради) е во надлежност на Министерството за економија, Сектор енергетика со Законот за енергетика и Законот за енергетска ефикасност.</p>

3	Во овој член се дадени дефиниции на 55 појмови од кои дури 20 ги има само во овој член и на ниедно друго место во нацрт законот. Кому му се потребни неупотребените дефиниции?	ДА	Се прифаќа. Дефинициите ќе бидат прочистени од термини кои не се употребуваат во нацртот. Исто така, доколку е предвиден член или став кој уредува и дефинира одреден термин, исто така тие термини нема да бидат наведени во членот 3.
7	<p>Програма за енергетска ефикасност на единиците на локална самоуправа</p> <p>Став (2) после точка 1) да се вметне член кој ќе ја наметне обврската на локалната самоуправа да изготви годишен план за изработка на енергетски контроли на објектите кои ги поседува или изнајмува и тоа:</p> <p>„2) Зградите кои се во сопственост и се користат од страна на локалната самоуправа мораат да ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики на згради пропишани согласно овој закон. За таа цел, локалната самоуправа е должна да ангажира правни лица со лиценца за спроведување на енергетска контрола на зградите на секои три години и извештајот за спроведената енергетска контрола да го достават до Агенцијата (или Министерството). За таа цел Советот на единиците на локалната самоуправа е должна да изготви годишен план за вршење на енергетски контроли кој е составен дел од Програмата за енергетска ефикасност.“</p>	Делумно	РГ смета дека нема потреба од ваква обврска за ЛС. Не е барање на соодветните Директиви.
9	<p>Став (1) точка 9) и 10)</p> <p>Сметам дека „издавањето на овластувања на правни лица за вршење на обуки за енергетски контролори“ треба да се префрли на Министерството каде и се издаваат овластувањата и каде треба да се организираат испитите за проверка на знаењата. Од досегашното</p>	НЕ	Агенцијата е државен орган кој ја спроведува политиката на државата и се грижи за законитоста. При подготовката на сите материјали Агенцијата тесно соработува со Министерството за економија. Оваа одредба е делегирана на Агенцијата а Министерството е надлежно и за контролата на доделување овластувања за обучувачи, додека Министерството ги спроведува испитите, како крајна инстанца за контрола на квалитетот на контролорите.

	<p>искуство се покажа дека Агенцијата нема стручен капацитет во потполност да ја покрие областа на енергетска ефикасност на објектите. И со предложеното зголемување на капацитетите на Агенцијата повторно се оди во областа на енергетиката (машински, електро и ИТ инженери), што генерално е во ред, но не помага на енергетските контроли на објектите (градбите) за кои и понатаму ќе се нема капацитет.</p> <p>„Изработката на програмите за обука на енергетски контроли“ мора да биде во соработка со Министерството задолжено за работите од градежништвото, а голем исчекор би се постигнал и со институционално вклучување, наведување во овој закон како обврска, на вклучување на КОАИ и ЗЛЕК.</p>		
10	<p>Обврски на јавниот сектор</p> <p>Основно во овој член е тоа што е укината обврската на јавниот сектор да врши енергетски контроли на објектите кои ги поседува или управува на секои три години. На кој начин и кој релевантно и стручно ќе ги одреди „енергетските карактеристики, и дали одреден објект „ги исполнува минималните барања за енергетски карактеристики на згради пропишани согласно овој закон“. Физичките и правните лица кои градат, продаваат или изнајмуваат згради, имаат законска обврска да ангажираат правно лице со лиценца за енергетска контрола, а државата која ги наметнала лиценците и обуките и дообуките си ја укинува оваа обврска.</p>	НЕ	<p>Министерството, во соработка со Службата за општи и заеднички работи при Владата, подготвува список на зградите со вкупна корисна подна површина над 250m² кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики, кои се во сопственост и се користат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво, при што најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите објавени во тој список, на годишно ниво, ќе биде предмет на реконструкција. Постојат бројни барања за јавниот сектор, но нема конкретно барање согласно предметните Директиви за вршење на енергетски контроли од страна на лицата од јавниот сектор.</p>

Предлог: Став (1) од член 10 да гласи:

(1) „Зградите кои се во сопственост и се користат од страна на лицата од јавниот сектор мораат да ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики на згради пропишани согласно овој закон. За таа цел, лицата од јавниот сектор се должни да ангажираат правни лица со лиценца за спроведување на енергетска контрола на секои три години и извештајот за спроведената енергетска контрола да го достават до соодветната служба на локално или државно ниво“

Став (2) од член 10 да гласи:

(2) „Врз основа на доставените извештаи за извршена енергетска контрола, Службата за општи и заеднички работи при Владата, во соработка со Министерството, подготвува и објавува список на зградите со вкупна корисна подна површина над 250м² кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики и кои се во сопственост и/или се користат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво, со исклучок на зградите наведени во член 39 од овој закон.“

Став (3) точка 2) се наведуваат „енергетски карактеристики“ или „други релевантни податоци“ без да биде дадена дефиниција за истите или таксативно да се наведе што точно се очекува (нумеричка вредност, опис на конкретна состојба). На овој начин непотребно се остава простор за слободно толкување на тоа што се очекува како и за квалитетот на доставените податоци.

	<p>Став (4) да се измени и да гласи: (4) „За потребите за изготвување на списокот од ставот (2) од овој член, Службата за општи и заеднички работи при Владата доставува барање за доставување на извештај од спроведена енергетска контрола до соодветните лица од јавниот сектор на државно ниво, кои се должни да ги достават бараните извештаи во дадениот рок.“</p>	НЕ	<p>Се очекува да се добијат податоци за постоечките енергетски карактеристики, а после тоа се пристапува кон изработка на список за дефинирање кои згради не ги исполнуваат минималните барања (став 2)</p>
	<p>Став (5) Обврската да се реконструира (?) „најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите „на годишно ниво“ би била смешна ако не е трагична. Тоа значи дека законодавецот ќе му наметне обврска на јавниот сектор да ги реконструира сите објекти за 100 години и за тоа време да троши непотребно повеќе „наши“ пари за енергија.</p>	НЕ	<p>Ова не е барање согласно Директивата. Дополнително нема финансиски можности за поголем процент во овој момент.</p>
11	<p>став (1) Предлог: После зборовите „како и да ги спроведуваат пропишаните мерки за подобрување на енергетската ефикасност..“ да се додадат зборовите „дадени во извештаите од спроведените енергетски контроли...“. На овој начин се избегнува волонтаристичко одредување на „мерки“ и нивно слободно толкување и се одредува обврска овие мерки да бидат дадени од обучени и овластени фирми (лиценцирани фирми за енергетска контрола кои ги има над 50 со над 300 овластени контролори). Овие фирми и физичките лица кои работат во истите, вложиле над 300.000 евра лични средства, за да се стекнат со знаења, овластувања и лиценци, за со овој нацрт закон да бидат комплетно маргинализирани.</p>	НЕ	<p>Одговорот околу одлуката да нема обврски за спроведување на енергетски контроли е даден во претходните одговори.</p>

	<p>Став (7) точка 1) да се дополни и да гласи: 1) Управуваат со производството и ја евидентираат потрошувачката на енергија во зградите и градежните единици во кои вршат активности системите за улично осветлување во нивната општина и средствата за транспорт, „и истата ја споредуваат со извештаите од енергетските контроли.“на месечно ниво</p>		
12	<p>погрешно означен како став(1) а треба став (3) да се дополни со текстот: После зборовите „...годишни извештаи за енергетско управување и енергетски карактеристики на зградите и градежните единици,..“ да се додаде „...а врз основа на извештаите од спроведените енергетски контроли...“ Да се променат редните броеви на ставовите</p>	НЕ	<p>Годишните извештаи содржат повеќе информации отколку информациите кои се добиваат со енергетската контрола.</p>
13	<p>став (1) да се дополни со текстот: После зборовите „...при објавување на договор за јавна набавка на...“ се додава „... згради и градежни единици,..“ како и после зборовите „...потрошувачката на ...“ се додава „...зградите и градежните единици,..“</p>	НЕ	<p>Законот за јавни набавки не се применува при доделување на договори за јавни набавки на услуги кои за предмет имаат купување или изнајмување на земјиште, згради или друг недвижен имот и права кои произлегуваат од истите (освен при доделувањето на договори за јавна набавка на финансиски услуги поврзани со договорите за купување или изнајмување).</p>
15	<p>Глава V ЕНЕРГЕТСКИ КОНТРОЛИ ВО ИНДУСТРИЈАТА И КОМЕРЦИЈАЛНИОТ СЕКТОР Обврски на големите претпријатија ЗОШТО РАЗЛИЧЕН НАСЛОВ??? Член 15 став (1) започнува со „Големите претпријатија се должни...“ Зошто користите тафтологија? Дали едно претпријатие може да не е дел од комерцијалниот сектор??? Du znosti velikih poduzeta внесена е копија од Член 19 од Хрватскиот закон. Погоре е дадено се што има во Хрватскиот Закон за</p>	НЕ	<p>Енергетските контроли не се спроведуваат само кај големите трговци, туку и кај средни и мали трговци. Обврската за спроведување е исклучиво кај големите, а малите и средните трговци можат да ги спроведуваат доброволно.</p>

	<p>енергетска ефикасност по однос на обврските на големите претпријатија. Никаква индустрија никаков комерцијален сектор. Контролите ги вршат лиценцирани фирми за енергетска контрола или сертифицирани имплементатори на стандарди за управување со енергија.</p>		
<p>Предлог член 16, член 17, член 18 и член 19 да се избришат.</p>			
	<p>* Овие членови воведуваат посебен систем на обврска и спроведување на енергетска контрола за која нема дадено никаков аргумент согласно обврските превземени со меѓународни договори или директивите на ЕУ. Со оглед на нетранспарентноста на процесот на создавање на овој текст, за кој сега дознаваме дека се подготвувал година дена во комисија чиј состав и ден денес не е познат на пошироката јавност, сметам дека претставува изразување на личен интерес кој треба да биде протуркан.</p> <p>* Во текот на обуките за енергетски контролори, а согласно издадените овластувања, истите беа овластени да спроведуваат енергетски контроли согласно Правилникот за енергетска контрола, Службен весник на РМ број 94 од 04.07.2013 година, во кој на страна 44 од 235 се наведени секторите во кои треба да се пресметуваат показателите за енергетска ефикасност и тоа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Домаќинство (стамбен) - Услужен - Сообраќај - Индустрија <p>* Дали сега се воведува некој нов сектор за кој повторно треба да се обучуваме или некој смета дека обуките биле некавалитетни.</p> <p>Како пример ќе наведам дека</p>	<p>НЕ</p>	<p>Барања согласно Директивата и неопходни како би можеле да се спроведат соодветни контроли на големите трговци. Во овластувањата и лиценците на сегашните енергетски контролори не се земени во предвид барањата од Директивата 2012/27. Во неа, во член 8 се бара да се спроведе енергетска контрола на големите трговци или истата да биде спроведена како составен дел од систем за управување со енергија (Energy Management System) во кој е дефинирана постапката за енергетска контрола ЕН ИСО 50002, како и да се стимулира спроведување на енергетски контроли од мали и средни трговци. Важечкиот Правилник за енергетски контроли (Сл.В.94/13) се однесува единствено на: „ (*) Со овој правилник се врши усогласување со Директивата 2006/32/EU на Европскиот парламент и на Советот за ефикасност кај крајната потрошувачка на енергијата и за енергетски услуги (CELEX бр. 32006L0032) и со Директивата 2010/31/EU на Европскиот Парламент и на Советот од 19 мај 2010 година за енергетски карактеристики на зградите (CELEX број 32010L0031)“. Во тој смисол не се земени во предвид потребите на Директивата за ЕЕ 2012/27/EU. Обуката на контролорите, во согласност со Програмата за обука на Енергетски контролори, воопшто не ја опфаќа потребата и начинот на спроведување на енергетска контрола во индустријата и индустриските инсталации (опрема).</p>

	во Хрватска, енергетската контрола на големите претпријатија ја вршат, четири години по донесувањето на сегашниот закон во кој е воведена оваа обврска, истите контролори кои биле обучени и овластени пред неговото донесување со обуки во Модул 1 и 2. Никакви нови услови за овие контролори не се воведени.		
31	став (3) точка 1), да гласат: Преглед на националниот фонд за згради и градежни објекти за кои постојат извештаи за извршени енергетски контроли и згради за кои постои обврска за вршење на енергетски контроли;	НЕ	Целта е да се направи преглед на сите згради, а не само на тие на кои е спроведена контрола.
	став (3) точка 2) Идентификување трошковно-ефективни пристапи за реконструкција кои се релевантни за видот на зградата и за климатската зона согласно извештаите од извршените енергетски контроли;	НЕ	Зградите може да бидат групирани според типологија и сертификат и Извештајот кон сертификатот. Енергетската контрола е сериозен зафат кој подразбира мерење на сите енергетски токови кон посебните потрошувачи.
	став (3) точка 3) Политики и мерки за стимулирање на спроведување на енергетски контроли и трошковно ефективни значајни реконструкции на згради, согласно препораките дадени во извештаите од спроведените енергетски контроли“	НЕ	Стратегијата претходи на енергетските контроли. Таа не зависи единствено од контролите.
Член 32 Енергетски карактеристики на зградите			
	Како што е елаборирано и претходно, енергетските карактеристики на зградите и градежните објекти, методологијата за определување на енергетските карактеристики на зградите, односно градежните единици, уредите и постројките, минимални барања и услови за проектирање треба да бидат одговорност на оној кој е одговорен за процесот на проектирање, ревизија, надзор	/	Коментарот не е јасен. Министерството надлежно за секторот на градежништвото ги дефинира условите за проектирање, ревизија, надзор при градба додека Министерството за Економија, како надлежно за енергетика ги дефинира условите за енергетска ефикасност за градежни објекти и индустрија. Зградите мораат да ги исполнат законските услови кои се предвидени во соодветната регулатива, без разлика каде се истите транспонирани. Во секој случај, подзаконската регулатива во врска со енергетската ефикасност на зградите ќе биде предмет на координација на министерствата и работната група која го

	<p>и градба на зградите, односно градежните единици. Предлагам да се усогласи ставот на министерствата за економија и она одговорно за градежништвото кој поседува поголеми стручни капацитети (??) да ги процени и донесе правилниците и техничките барања наведени во овој член. Неколку пати до сега предлагам да методологијата, техничките нормативи и правилниците бидат изработени од стручни здруженија ЗЛЕК, КОАИ и други, а донесени од страна на Министерствата.</p>		<p>припрема Законот.</p>
<p>34</p>	<p>став (5) Предложениот текст на овој член и став изобилува со непознавање на моменталната законска регулатива или не можност да се разликува Потврда од Елаборат за ефикасно користење на енергијата. Точка 4) е дел од Елаборатот и никако не треба да се очекува во Потврдата.</p> <p>Став 5) „проверка на ниво на неконтролирана инфилтрација на надворешен воздух;“ како дел од Потврдата??? Дали творецот на текстот воопшто има претстава за што зборува? Оваа проверка се врши со посебна опрема, која во мал број (1 до 2) ја има во Македонија, и за која е потребно време и пари. Замислете да бараме ваков податок за секоја куќа поголема од 50м2 за да се добие одобрение за градење.</p> <p>Став 8) „Анализа на употреба на високоефикасни алтернативни системи според член 37 став (1) од овој закон“ е дел од Елаборат за ефикасно користење на енергијата, чија што изработка од страна на овластен енергетски контролор треба да биде законски обврзувачка при изработка на проектна документација и издавање на</p>	<p>Делумно</p>	<p>Коментарот се прифаќа делумно и се направени соодветни измени. Исто така се воведуваат категории на згради кои ќе бидат подетално дефинирани со правилник.</p>

	одобрение за градење, а не дел од потврдата.		
35	<p>Повторно непознавање (???) на основните принципи и моменталните решенија во законот и правилниците. Основна енергетска карактеристика на една зграда, објект или градежна единица е нејзината потреба од енергија за греење како животно опстаночен податок. Сумата од потребните енергии за греење на зградите, објектите и градежните единици во кои се живее, врши комерцијална или индустриска дејност ја дава минималната енергија потребна една заедница или држава да го обезбеди својот опстанок, како животен така и економски. И овој податок не се бара во Македонија. Наместо да се измислуваат термини и барања, доволно е да се направи следното: „Министерот во согласност со министрите одговорни за градежништво и заштита на човековата околина, во рок од три месеци по стапување на сила на овој закон носи правилник со кој се утврдува формата и содржината на Сертификатите за енергетски карактеристики на зградите, објектите и градежните единици.“</p>	Делумно	Во согласност со договорениот начин на подготовка на Законот од номотехнички аспект, во текстот на нацртот е наведена минимум обврзувачка содржина на правилниците. Во Член 32 веќе е назначено дека постапката и условите за издавање на сертификати се уредуваат со Правилник.
36	<p>Во овој член се определува обврска на „управители на згради“ (зошто не сопственици или корисници???) „кои користат системи за греење и вентилација“ (а што ако нема вентилација???) „со цел да се утврди степенот на корисност на котелот“ (???) „односно ложиштето“ (во ред). Прашање: А зошто е вметната вентилација? Зошто треба оваа инспекција да ја врши енергетски контролор со „специјална“ обука и „лиценца“? Да не треба нова</p>	Делумно	Ова е обврска од Директивата 2010/31, член 14 и член 15, како и согласно Директивата 2018/844. Техничка инспекција е надлежна и обврзана да контролира садови под притисок (составен дел се и парни котли) во согласност со Правилникот за користење на опрема под притисок. Нема обврска за водогрејни котли за греење со мала и средна моќ, а зависи од производ на притисок и волумен. Начинот на вршење на инспекциите, формата на извештајот за извршени инспекции и други прашања понатаму ќе се уредат со Правилникот за енергетска контрола во индустријата и комерцијалниот сектор.

	<p>обука?</p> <p>Контрола на котли и ложишта се вршела и до сега од страна на посебно инспекциско тело и овластени институции и фирми. И до сега, при вршењето на енергетски контроли, лиценцираните контролори за овој дел од објектите, доколку немале такви вработени во своите фирми, вклучувале стручни колеги (машински инженери) овластени контролори. Тотално нестручно и непотребно.(???)</p>		
	<p>Употреба на високоефикасни алтернативни системи</p>		
37	<p>Оваа обврска треба да му се наметне на јавниот сектор а не на приватниот. Приватниот сектор воден од својата економска логика сигурно прави анализи за најекономично греење и ладење по однос на инвестиција и трошоци на одржување. Јавниот сектор не се грижи за трошоците бидејќи троши јавни пари и затоа треба да биде законски обврзан.</p> <p>Ваква анализа не може да биде вклучена во „Потврдата“ и треба да се вклучи во Елаборатот за ефикасно користење на енергијата кој треба да биде составен дел од проектната документација потребна за добивање на одобрение за градење (некои енергетски контролори тоа и го вклучуваат во своите елаборати). Во потврдата само може да се констатира дали постои или не ваква анализа.</p> <p>Предлог: овој член да се избрише. Оваа обврска е веќе наведена во член 34 став (8) иако неквалитетно и во документ каде што не и е место.</p>	НЕ	<p>Обврска од Директивата 2010/31/ЕУ, член 6 став 1 и 4с, член 8. Од таа причина оваа одредба е внесена како дел од Извештајот кон потврдата, за да не мора да се прави посебен „елаборат за оправданост на примена на високоефикасните системи“. Сметаме дека контролорите можат да го внесат овој елемент при својата контрола на проектната документација во потврдата и со тоа да се исполнат условите на Директивата.</p>
39	Исклучоци		

	<p>Став(1) точка 4) Во овој став како згради, објекти и гредежни единици кои се исклучени од обврски за енергетска контрола, потврда и сертифицирање се наведени и производни хали и индустриски згради независно од тоа дали се греат, ладат или вентилираат. Во Македонија, најзастапена е лесната индустрија како прехранбена, текстилна, чевларска и слично. Сите овие производни хали и индустриски згради во најмала рака се греат и вентилираат, а се почесто и ладат. Кај најголем дел од објектите, особено во ТИРЗ-овите, објектите трошат многу повеќе енергија за греење, ладење и вентилација, отколку за самите технолошки процеси. Воведување на обврска за проектирање и изградба на енергетски ефикасни индустриски и производни објекти значително би влијаело на вкупната потрошувачка на енергија.</p>		
	<p>Предлог: во став (1) точка 4 да се избришат зборовите „производни хали, индустриски згради,“ точка 10) да гласи: „10) производни хали, индустриски згради и згради кои не се греат или се греат на температури до +12оС“</p>	ДА	Коментарот се прифаќа.
40	<p>Енергетски контроли на згради</p> <p>Предлог: Став (5) да се замени со: (5) Министерот донесува правилник за контрола на квалитетот на спроведените енергетски контроли и издадени сертификати за енергетски карактеристики на згради во рок од 3 месеци од стапувањето на сила на овој закон. Од досегашното искуство се покажа дека Агенцијата нема капацитет за соодветно</p>	Делумно	Агенцијата врши годишно испитување на квалитетот на спроведените енергетски контроли на згради, по случаен избор и согласно начелата на транспарентност и недискриминација, преку проверка на статистички значаен и репрезентативен примерок од сите извршени енергетски контроли на згради. За оваа намена, Агенцијата може да ангажира соодветно квалификуван надворешен експерт или правно лице

	спроведување на оваа контрола. И со бараното зајакнување на капацитетот на Агенцијата нема да се подобри ситуацијата (три машински инженери, три електро инженери и еден ИТ инженер). Затоа предлагам да се усвои решението од Хрватска за што имам и подготвено правилник.		
41	Овластени енергетски контролори на згради член 41 Предлог: Насловот да гласи „Овластени енергетски контролори“ Членот 41 да има само еден став кој гласи: (1) Министерот донесува правилник за начинот и постапката за обука, спроведување на испитите и издавањето на овластувања за енергетски контроли во рок од 3 месеци од стапување на овој закон во сила	НЕ	Одредбите во овој член не може да бидат целосно пренесени во Правилник, мора да бидат дел од Законот од номотехнички причини.
<i>Членовите 42, 43 и 44</i>			
	Членовите 42, 43 и 44 да се избришат и оваа проблематика да се регулира со горенаведените правилници. На овој начин се овозможува флексибилност во измените на законските обврски и правила неопходни заради следење на новите технички достигнувања, променети услови на работа и/или потреби на нови знаења.	НЕ	Одредбите во овој член не може да бидат целосно пренесени во Правилник, мора да бидат дел од Законот од номотехнички причини.
50	Овластувања на надлежен инспектор Наведени се надлежностите, а ништо за неговата стручност.	НЕ	Назначување и избор на инспекторите не спаѓа во домен на регулирање на овој закон.
60	Важење на издадените лиценци Предлог: да се избришат став (2) и став (3) на овој член како непотребни. Како што е и погоре аргументирано, нема никаква потреба за дополнителни лиценци и	НЕ	Овие преодни одредби овозможуваат прифаќање на важење на издадените лиценци и нивно усогласување со новиот Закон.

	овластувања		
61	Обврски на лицата од јавен сектор Предлог: да се дополни со став (3) кој гласи: (3) Согласно обврските од член 10 став (1) за просториите, Зградите и градежните единици кои се во сопственост на лицата од јавниот сектор, најдоцна во рок од две години од стапувањето на сила на овој закон, да се спроведат енергетски контроли и да се прибави сертификат за енергетски карактеристики на истите.	Не	Одговор на барањата за обврска за енергетски контроли кај јавниот сектор е даден неколкупати претходно.
	Споменатиот став(1) на член 10 е предложен како измена погоре.		
65	Член 65 да се избрише. Елаборирано погоре и се заменува со обврска за приложување на Елаборат за ефикасно користење на енергијата со барањето одобрение за градење.	НЕ	Ова е преодна одредба во однос на примената на членот 37 став (3).

66	<p>Став (4) да се избрише. Нема потреба од дополнителни видови на енергетски контролори од причина што сегашната програма вклучува енергетски контроли во индустрија (види Правилникот за енергетска контрола, Службен весник на РМ број 94 од 04.07.2013 година, страна 44 од 235).</p>	НЕ	<p>Барања согласно Директивата и неопходни како би можеле да се спроведат соодветни контроли кај големите трговци. Во овластувањата и лиценците на сегашните енергетски контролори не се земени во предвид барањата од Директивата 2012/27. Во неа, во член 8 се бара да се спроведе енергетска контрола на големи трговци или истата да биде спроведена како составен дел од систем за управување со енергија (Energy Management System) во кој е дефинирана постапката за енергетска контрола ЕН ИСО 50002, како и да се стимулира спроведување на енергетски контроли кај мали и средни трговци. Важечкиот Правилник за енергетски контроли (Сл.В.94/13) се однесува единствено на: „ (*). Со овој правилник се врши усогласување со Директивата 2006/32/EU на Европскиот парламент и на Советот за ефикасност кај крајната потрошувачка на енергијата и за енергетски услуги (CELEX бр. 32006L0032) и со Директивата 2010/31/EU на Европскиот Парламент и на Советот од 19 мај 2010 година за енергетски карактеристики на зградите (CELEX број 32010L0031)“. Во тој смисол не се земени во предвид потребите на Директивата за ЕЕ 2012/27/EU. Обуката на контролорите, во согласност со Програмата за обука на Енергетски контролори, воопшто не ја опфаќа потребата и начинот на спроведување на енергетска контрола во индустријата и индустриските инсталации (опрема).</p>
Жанина Стаменкова 26.12.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
/	<p>Нацрт-Законот за енергетска ефикасност се повикува на: Директивата 2010/31/EU, Директивата 2012/27/EU и Регулативата 2017 1369. Регулативата 2017 1369 се однесува на енергетско етикетање на производи, не намалувајќи го опсегот на Директивата 2010/31/EU, но заменувајќи ја .</p>	НЕ	<p>Регулативата ја заменува директивата 2010/30 (Energy Labeling Directive) а не директивата 2010/31 (Energy Performance of Buildings Directive).</p>
/	<p>Со нацрт-законот се превземаат обврски од Директивата 2012/27/EU без да се исполнат предусловите од Директивата 2010/31/EU. Како да ве тераат да решавате задачи од осмо одделение, а вие сте во четврто или од</p>	НЕ	<p>Коментарот е нејасен. Директивата 2012/27/EU (Energy Efficiency Directive) се применува паралелно и покрива други области од 2010/31/EU (Energy Performance of Buildings Directive).</p>

	речиси неписмен да барате да напише есеј.		
10	Според Нацрт – законот јавниот сектор нема обврска за правење на енергетски контроли (?). Се предвидува, во Член 10, подготовка и објавување на листи на јавни згради кои не ги задоволуваат минималните барања за енергетски карактеристики.	НЕ	Службата за општи и заеднички работи при Владата, во соработка со Министерството, подготвува список на зградите со вкупна корисна подна површина над 250m2 кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики, кои се во сопственост и се користат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво, пришто најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите објавени во тој список, на годишно ниво, ќе биде предмет на реконструкција. Постојат бројни барања за јавниот сектор, но нема конкретно барање согласно предметните Директиви за вршење на енергетски контроли од страна на лицата од јавниот сектор.
11	Се предлага да се ангажира (Член 11, став 6) „надворешен експерт или друштво“ како помош без да е дефинирано што се подразбира под експерт, односно кои квалификации и искуство треба да ги има експертот и/или друштвото. Со оглед на капацитетот кој го изгради Република Македонија во изминативе години и кој треба да се испочитува, наместо експерт треба да стои „енергетски контролор“ и наместо „друштво“ треба да стои „фирма со лиценца за вршење на енергетска контролаила“ и тоа е единственото исправно решение бидејќи зад него стојат критериуми на државно ниво, кои го оправдуваат истото.	НЕ	Доволно е ангажираат надворешно стручно лице за внесување на податоци во ИС. Работната група смета дека нема потреба за носител на лиценца да се ангажира за овие обврски.

14	<p>II. Што се однесува до енергетските контроли во индустријата и комерцијалниот сектор, сакам да верувам дека се работи за случаен пропуст. Глава 5 треба да гласи „ОБВРСКИ НА ГОЛЕМИ ПРЕТПРИЈАТИЈА“ (Директивата 2012/27/EУ, Став 24), а да се избрише поднасловот кој се однесува на индустријата и комерцијалниот сектор.</p>	Да	<p>Коментарот се прифаќа, со измени во нацрт законот. Во секој случај, во овластувањата и лиценците на сегашните енергетски контролори не се земени во предвид барањата од Директивата 2012/27. Во неа, во член 8 се бара да се спроведе енергетска контрола на големите трговци или истата да биде спроведена како составен дел од систем за управување со енергија (Energy Management System) во кој е дефинирана постапката за енергетска контрола ЕН ИСО 50002, како и да се стимулира спроведување на енергетски контроли од мали и средни трговци.</p>
15	<p>Обуките за енергетски контролори се засновани на Правилникот за енергетска контрола кој се однесува и на индустријата, комерцијален сектор и транспортот и врз основа на кој се работи веќе 4 години. Во една енергетска контрола учествува тим составен од архитекти и градежни, електро и машински инженери, така да никакви дообуки, дополнителни овластувања и дополнителни лиценци не се потребни за енергетски контроли во индустријата и комерцијалниот сектор, во чие проектирање и изведба и самите, како овластени инженери, учествуваат.</p>	НЕ	<p>Сегашниот важечки Правилник за енергетски контроли (Сл.В.94/13) се однесува единствено на: „ (*) Со овој правилник се врши усогласување со Директивата 2006/32/EU на Европскиот парламент и на Советот за ефикасност кај крајната потрошувачка на енергијата и за енергетски услуги (CELEX бр. 32006L0032) и со Директивата 2010/31/EУ на Европскиот Парламент и на Советот од 19 мај 2010 година за енергетски карактеристики на зградите (CELEX број 32010L0031)“. Во тој смисол не се земени во предвид потребите на Директивата за ЕЕ 2012/27/EU. Обуката на контролорите, во согласност со Програмата за обука на Енергетски контролори, воопшто не ја опфаќа потребата и начинот на спроведување на енергетска контрола во индустријата и индустриските инсталации (опрема).</p>
16	<p>Во член 16 се спомнуваат и процеси кои во никој случај не треба да се дел од било какви дополнителни лиценци. За секој процес има стручни лица кои се ангажирани од страна на приватните фирми за нивна рационализација. Работите се измешани во Глава 5 и се исфорсирани непотребни обуки кои мора да се избришат од нацрт-законот. Да не се мешаат контролите на големите претпријатија/потрошувачи со оние на индустријата и комерцијалниот сектор или процесите. Постоечките фирми со Лиценца за вршење на енергетска контрола и овластените енергетски контролори, во соработка едни</p>	ДА	<p>Коментарот се прифаќа. Со појаснувања во последниот нацрт.</p>

	со други, имаат доволен капацитет за покривање на секој објект од индустрискиот и комерцијалниот сектор.		
КЗК 21.12.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
4	<p>Во член 4 став (4) од Предлог Законот за енергетска ефикасност (во натамошниот текст: „Предлог-Закон“) е наведено дека политиката за енергетска ефикасност се утврдува со Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија донесена од страна на Владата на Република Македонија и истата меѓу другото предвидува според член 4 став (4) точка 3) и 5) стимулативни мерки за подобрување на енергетската ефикасност како и начинот на обезбедување на потребните финансиски средства за реализација на предвидените инвестициски мерки. Во случај таквата Стратегија да опфаќа конкретни мерки за поддршка и поволности за одредени претпријатија како и облик и обем на поддршка која државата би се обврзала да им ја дава на таквите претпријатија, сметаме дека Комисијата за заштита на конкуренцијата при креирање на Стратегијата треба да учествува и да даде свој активен придонес заради фактот што таквата Стратегија би можело да се третира како шема на помош.</p>	ДА	<p>Коментарот е прифатлив но пред се имајќи предвид дека ова не е проблематика од овој закон. Овој дел само реферира кон изработката на Стратегија, која се регулира и е дел од Законот за енергетика.</p>

14	<p>2. Во врска со член 14 став (1) од Предлог-Законот т.е. Уредбата која се предвидува да донесе од страна на Владата на РМ со која се утврдува обврзувачка шема за енергетска ефикасност со правила и обврски за операторите на дистрибутивните системи и/или снабдувачите на пазарите на енергија во РМ за постигнување на заштеди во финалната потрошувачка на енергија, при што според член 14 став (4) „...Владата може да пропише и други мерки за достигнување на целите за заштеди во финалната потрошувачка на енергија....., односно алтернативни мерки наведени во ставот (7) број 3) и 8) од истиот член кои предвидуваат државна поддршка или фискални субвенции за поддршка во примената на енергетско ефикасни технологии и намалување на финалната потрошувачка на енергија, со можност на користење на средства од Фондот за енергетска ефикасност, Комисијата за заштита на конкуренцијата бара доставување на таквата Уредба која се предвидува да се донесе согласно член 14 став (1) од Предлог-Законот додека истата е во нацрт верзија за да оцени дали истата би претставувала шема на помош.</p>	ДА	<p>Коментарот е прифатлив, ќе биде предложено да се земе предвид при донесување на Уредбата.</p>
----	---	----	--

22	3. Членот 22 став (2) од Предлог-Законот за Комисијата за заштита на конкуренцијата е нејасен од аспект на тоа какви стимулативни мерки за операторот на електропреносниот систем и операторот на електродистрибутивниот систем можат да се одобруваат од страна на Регулаторната комисија за енергетика за развој на паметни системи, односно дали таквите стимулативни мерки подразбираат доделување финансиски средства од страна на давателите на државната помош за таквата крајна цел која се сака да се постигне.	ДА	Коментарот е прифатлив но пред се имајќи предвид дека овој закон предвидува можност за стимулативни мерки, додека истите се дефинираат во подзаконските акти кои се надлежност на Регулаторната Комисија за Енергетика, при што Регулаторната Комисија за Енергетика треба да цени дали истите представуваат државна помош и доколку тоа е случај, дали истите се во согласност со прописите за државна помош.
30	4. Со членот 30 се предвидува основање на фонд за енергетска ефикасност, финансирање и техничка поддршка. Во став (4) од овој член се наведува дека основањето, надлежностите, функционирањето и начините на финансирањето на Фондот ќе се уредуваат со посебен закон. Потребно е овој закон во нацрт верзија да се достави до Комисијата за заштита на конкуренцијата за да оцени дали финансирањето и техничката поддршка претставуваат шема на помош.	ДА	Коментарот е прифатлив, но ова треба да биде обврска при припремата на нацрт законот за Фондот.
	5. Исто така Комисијата за заштита на конкуренцијата е на ставот дека при уредувањето на ова област треба да се имаат предвид и Насоките на ЕК за државна помош за заштита на животната средина и за енергија бр. 2014/С 200/01, особено делот 3.4 кој се однесува на мерки за енергетска ефикасност, вклучувајќи когенерација и централно греење и ладење.	ДА	Коментарот е прифатлив. Мерките кои предвидуваат државна помош ќе се уредуваат со соодветните подзаконски прописи и истите треба да се целосно во согласност со правилата за државна помош.
Драган Блажев			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение

	Општо - Добар дел од дефинициите дадени во член 3 не се користат во текстот на нацрт Законот за енергетска ефикасност за каде се наменети. Поради тоа, препораката е да се дефинираат само изрази коишто се користат во нацрт Законот за енергетска ефикасност.	ДА	Коментарот се прифаќа.
3	Став 1, точка 23) - Бидејќи се работи за енергетска ефикасност, би требало критериум за „големо претпријатие“ да биде и големината на потрошувачка на енергија годишно (само електрична енергија или вкупна енергија во МЊх) да биде поголема од одредено ниво. На тој начин ќе се селектираат оние претпријатија кои се големи потрошувачи на енергија и навистина имаат потенцијал за заштеди на енергија односно спроведување на мерки за енергетска ефикасност.	НЕ	Се однесува и на средни и мали трговци, а не единствено на големи трговци. Понатаму, издвојувањето на посебни обврски за големи трговци (а не големи потрошувачи) се врши согласно барањата на Директивата 2012/27/ЕУ од една и класификацијата согласно Законот за трговски друштва од друга страна.
7	Став 3) - Програмите за енергетска ефикасност се изготвуваат на секои три години, така да не се доставуваат до Агенцијата за енергетика секоја година. Би требало да се преформулира став (3) од член 7.	ДА	Коментарот се прифаќа.
8	Став 1, точка 1) - Предлагам да се дефинира временска рамка за која ќе важи Стратегијата за реконструкција на згради (пример, 10 години).	ДА	Владата донесува долгорочна Стратегија за реконструкција на згради за домување, јавни и комерцијални згради за период од најмалку десет години, согласно членот 31 од Законот.
	Став 1, точка 2) - Предлагам да се дефинира временска рамка за којашто ќе важи Акциониот план за енергетска ефикасност (пример, 1 година).	НЕ	Во член 6 е дефиниран рокот (3 години), додека овде се пропишува само надлежност.

	<p>Став (2) - Недостасува план односно на основа на што Службата за општи и заеднички работи ќе одреди список на згради од јавниот сектор коишто ги исполнуваат односно не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики на згради. За да се реализира оваа активност е потребно да се направат анализи врз основа на претходно собрани податоци односно да се спроведат енергетски контроли од лиценцирани правни лица за вршење на енергетска контрола. Во овој контекст, потребно е да се дефинира и динамика на активности и временски план за спроведување на анализите односно на енергетските контроли на јавните згради во периодот од три години (како што е дефинирано во член 7).</p>	<p>Делумно</p>	<p>Коментарот делумно се прифаќа и се направени соодветни измени во членот 10.</p>
<p>10</p>	<p>Став 3) - Податоците треба да бидат дефинирани наместо општо наведување на енергетски карактеристики или други релевантни енергетски податоци. На пример, би требало да се наведе видот на гориво што се користи за греење, количината на користење гориво за греење годишно, опрема што се користи, материјали од кои е направена зградата, состојба на надворешната обвивка на зградата (фасада, прозори, надворешни врати, покрив), количина на електрична енергија што се користи годишно, спратови на зградата, итн. Воедно, заради квалитетот и веродостојноста на собраните податоци, сметам дека е потребно да се одреди систем за контрола и верификација на податоците од страна на релевантни стручни лица.</p>	<p>Делумно</p>	<p>Се дефинира со барањето од ставот 3: За потребите на изготвување на списокот од ставот (2) од овој член, Службата за општи и заеднички работи при Владата доставува барање за доставување на податоци за енергетските карактеристики на зградите до лицата од јавниот сектор на државно ниво, кои се должни да ги достават бараните податоци во определениот рок.</p>

12	<p>Став 1) - Сметам дека треба да се дефинира од каде потекнуваат мерките за енергетска ефикасност што треба да ги спроведат лицата од јавниот сектор. Доколку мерките за енергетска ефикасност потекнуваат од изработени енергетски контроли од страна на лиценцирани правни лица за вршење енергетски контроли, истото треба да биде дефинирано во став (1) од овој член.</p>	НЕ	<p>Овој став дефинира дека постои таква алатка, додека со став 2 е пропишан Правилник со методологија за собирање на податоците. Исто така, предвидена е и верификација на податоците.</p>
14	<p>Став 1) - Предлагам да обврзувачката шема за енергетска ефикасност со правила и обврски за операторите на дистрибутивните системи и снабдувачите на пазарите на енергија во Република Македонија се насочи кон социјално ранливите категории на граѓани односно семејствата со ниски приходи во Република Македонија. На тој начин, државата ќе помогне на оваа група на граѓани во намалување на трошоците за потрошувачка на енергија коишто значително влијаат кон нивниот семеен буџет и притоа допринесе кон остварување на целите за поддршка на социјално ранливите категории на граѓани односно на семејствата со ниски приходи во државата.</p>	НЕ	<p>Тоа може да биде добра препорака, но сепак не законска одредба, посебно не во правец на обврзувачката шема и не согласно овој закон (Законот за Енергетика и подзаконските акти кои произлегуваат од истиот).</p>
	<p>Став 2) - Сметам дека е потребно да се дефинира времето од кога обврзувачката шема за енергетска ефикасност ќе стане извршна за операторите на дистрибутивните системи и/или снабдувачите на пазарите на енергија во Република Македонија.</p>	НЕ	<p>Тоа се дефинира со Уредбата од став 1).</p>

15	<p>Став 2) - Дали големите претпријатија имаат некаква обврска да спроведат некои од препорачаните мерки за енергетска ефикасност од извршената енергетска контрола односно да постигнат одредени заштеди на енергија во однос на дефинирана основна состојба? Дали таква одредба може да стане обврска на големите претпријатија?</p>	НЕ	<p>Со законот се предвидува обврска за енергетски контроли, примената на мерки за енергетска ефикасност и начинот на примена на овие мерки не е предмет на регулирање и не е барање на предметната Директива која се транспонира.</p>
16	<p>Во член 15 е дефинирано дека големите претпријатија се должни да спроведуваат енергетска контрола на секои четири години. Доколку само големите претпријатија се должни да спроведуваат енергетска контрола, а малите и средни претпријатија не се должни да го прават тоа т.е. доколку за нив таа обврска е доброволна, тогаш тоа би требало да биде наведено во член 16.</p>	НЕ	<p>Во Член 15 е дефинирано кои трговци се должни да спроведат контрола, додека Член 16 не е поврзан директно со МСТ туку со начинот како се вршат контролите кај големите трговци. Со други зборови, начинот како се спроведуваат контролите важат за сите, додека обврската важи само за големите трговци.</p>
17	<p>Предлог - Овластувањето за енергетски контролор да е со важност од пет (5) години колку што е и периодот на времетраење на лиценцата за вршење на енергетски контроли на правните лица.</p>	НЕ	<p>Сметаме дека периодот на важење не мора да биде идентичен и предложените периоди на важност соодветствуваат со потребите и праксата.</p>
18	<p>Предлог - Обуките за енергетски контролори да се спроведуваат на секои пет (5) години колку што е и периодот на времетраење на лиценцата за вршење на енергетски контроли на правните лица.</p>	НЕ	<p>Обуки се спроведуваат согласно потреба и доколку постои интерес, имајќи предвид дека обуките се неопходни за обучување на нови контролори.</p>
21	<p>Предлог - Да се дефинира временска рамка односно временски одредници кога треба операторите да направат и достават процени за намалување на загубите и потенцијалот на енергетска ефикасност во нивните системи како и дефинирање на регулираниот период кога мерките за енергетска ефикасност ќе ги спроведат истите.</p>	НЕ	<p>Операторите изготвуваат свои планови за развој според сопствените потреби, а во таквите планови се наведува и динамика, согласно посебностите за секој од нив засебно. Тие имаат обврска да доставуваат годишни извештаи до Регулаторната комисија.</p>

41	Предлог - Овластувањето за енергетски контролор да е со важност од пет (5) години колку што е и периодот на времетраење на лиценцата за вршење на енергетски контроли на правните лица.	НЕ	Сметаме дека периодот на важење не мора да биде идентичен и предложените периоди на важност соодветствуваат со потребите и праксата.
42	Предлог - Обуките за енергетски контролори да се спроведуваат на секои пет (5) години колку што е и периодот на времетраење на лиценцата за вршење на енергетски контроли на правните лица.	НЕ	Обуки се спроведуваат согласно потреба и доколку постои интерес, имајќи предвид дека обуките се неопходни за обучување на нови контролори.
РКЕ 26.12.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	1. Генерална забелешка во однос на називот на Регулаторна комисија за енергетика, да се замени со Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија,	ДА	Коментарот се прифаќа.
14	2. Да се промени став (11) од член 14 и да гласи „Агенцијата може да побара од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија дополнителни податоци потребни за вршењето на надзорот од ставот (10)“	ДА	Коментарот се прифаќа.
20	Да се додаде став (1) во член 20 кој ќе гласи „Сите оператори на системите за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас, како и операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија, во согласност со обврските од законот за енергетика, се должни да направат техничка и економска проценка за сите трошоци и придобивки за пазарот, како и зголемување на енергетската ефикасност од воведување на напредни системи за мерење и паметни мрежи“,	ДА	Коментарот се прифаќа.

22	Да се избрише член 22 бидејќи надлежностите на Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија се уредуваат со Законот за енергетика и кој евентуално би можел да се дополни со овие надлежности,	Делумно	Текстот на членот е усогласен со дополнителните барања на РКЕ во текот на припремата на нацрт Законот.
28	Да се избрише став (6) од член 28, бидејќи оваа надлежност е уредена со Законот за енергетика,	НЕ	Ова конкретно се однесува на попречување на мерки за подобрување на енергетската ефикасност што не е предмет на Законот за енергетика. Предлагаме да остане бидејќи е дополнување, согласно барањата на Директивата, но без колизија со релевантните одредби од Законот за енергетика.
47	Да се избрише став (4) од член 47, бидејќи Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија врши надзор над работењето на вршителите на регулирани енергетски дејности во согласност со Законот за енергетика, каде што се предвидени постапките и мерките што може да се преземат како резултат на извршен надзор.	Да	Коментарот се прифаќа.
Сектор на ПР за МЗЕ			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
27	Да се преиспита ставот 6 на членот 27 од Предлог законот, со оглед на тоа што истиот според формулацијата подразбира дека енергетска ефикасност согласно предложениот закон јавните институции и државни органи можат да ја обезбедат само по пат на ЈПП, што подразбира и децидна и доследна примена на Законот за концесии и јавно приватно партнерство, поточно изработка на физибилити студија за оправданоста на проектот (економска, финансиска, техничка и правна) и спроведување на транспарентна постапка за доделување на договор за ЈПП согласно истиот закон и неговите подзаконски акти.	НЕ	Без разгледани повеќе можни варијанти и ова беше прифатено од РГ како најдобро решение. Компаративната пракса од регионот покажува добри примери од примена на ЈПП моделот. Се погоре посебно имајќи ги предвид потенцијалните проблеми кои се резултат на постоечката законска рамка во Република Македонија, се согласно претходните анализи работени во рамките на проекти во врска со примена на ЕСКО договорите во Република Македонија. Во однос на прашањето во врска со изработката на физибилити студии во иднина, Министерството и Агенцијата, како и консултантски тим(ови) треба/можат да помогнат со изработка на модели и примери на такви студии кои можат да се користат од страна на јавните партнери, се во рамките на уредување на релевантните подзаконски акти (Правилникот и Упатството) предвидени со членовите 27 и 28 од нацрт Законот за ЕЕ.
МЖСПП 27.12.2018			

Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
/	Во врска со доставениот нацрт текст на Законот за енергетска ефикасност, МЖСПП, земајќи ја предвид директната корелација помеѓу енергетската ефикасност и унапредувањето на животната средина и природата и ублажувањето на климатските промени, нема негативни забелешки по нацрт текстот на Законот.	/	/
	Воедно, тргнувајќи од идните обврски кои произлегуваат од регулативата за управување на ниво на ЕУ и водичот на ЕЗ за интегрирани енергетски и климатски акциски планови, препорачуваме, при изработката на идните подзаконски акти, методологијата за пресметка и правилата за известување кои произлегуваат од членот 14 на нацрт текстот на Законот, да се разгледа можноста за инкорпорирање и на аспектите за следење и известување на емисиите на стакленичките гасови.	ДА	Коментарот се прифаќа и истото се зема во предвид. Истото ќе се рефлектира во следните нацрти, согласно консултациите со СЕЗ и членовите на РГ.
Државен пазарен инспекторат 28.12.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
/	Државниот Пазарен Инспекторат го разгледа нацртот и нема забелешки по истиот.	/	/
Комора на мал бизнис 04.02.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
член 10	Славко Митовски Дипломиран машински инженер: Во член 10, во делот кај обврската за реконструкција на најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите објавени во списокот на зградите со вкупна корисна	Не	Во согласност со релевантните директиви.

	подна површина над 250m ² кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики, кои се во сопственост и се користат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво, истата да се измени во обврска за реконструкција на најмалку 3%		
член 30	Фондот за енергетска ефикасност да се формира во најбрз можен рок, со можност истиот да биде уреден во подзаконски акт од законот за енергетска ефикасност	Да	Коментарот се зема предвид, но ова прашање е предмет на уредување на друг закон. Секако дека се работи во правец Фондот да биде формиран во најбрз можен рок, согласно закон.
/	Како мерка за енергетска ефикасност да се разгледа можноста за задолжително вградување на калориметри за мерење за потрошувачката на топлина на ниво на стан наместо на ниво на зграда кај дистрибутивната мрежа на БЕГ. Оваа мерка да се уреди во подзаконските акти во РКЕ. Предлогот беше подржан од Хабитат. Марјан Ненов како информација посочи дека претходно се остварени состаноци со БЕГ на кое им била предложена оваа мерка за остварување на енергетски заштеди, но истата била отфрлена од нивна страна со образложение дека поради високата цена на калориметрите истата е неисплатлива. Марјан Ненов додаде дека на пазарот можат да се најдат квалитетни германски калориметри и по цена од 70 евра со што корисниците преку остварените заштеди би ги повратиле сретствата од инвестицијата за многу краток временски рок. Беше предложено да се направи компарација со имплементираното решение за вгадените мерачи за вода.	Делумно	Ова прашање е уредено со Законот за енергетика. Со соодветните членови во нацрт Законот за ЕЕ се остава можност за вакво решение, кое треба да се реализира во согласност со надлежностите на РКЕ согласно ЗЕ.
член 19	Во член 19, во делот каде за трговец поединец или правно лице да може да се стекне со лиценца за вршење на	ДА	Коментарот се прифаќа.

	енергетска контрола во индустријата и комерцијалниот сектор потребно е да има вработено најмалку двајца овластени енергетски контролори во индустријата и комерцијалниот сектор да се измени во најмалку еден овластен енергетски контролор во индустријата и комерцијалниот сектор. (Оваа забелешка е прифатена и соодветно изменета во верзијата 3.2 од Законот за ЕЕ)		
	Хабитат		
	Хабитат даде предлог Националната програма за енергетска ефикасност во згради, во чија подготовка учествувале и Хабитат, а која сеуште не е усвоена, да служи како основа при формирањето на Фондот за енергетска ефикасност.		
член 14	Обврзувачката шема од член 14 да се поврзе со социјално ранливата категорија на граѓани, во која дистрибутерите и/или снабдувачите на енергија ќе имаат обврска да остварат енергетски заштеди кај оваа група на граѓани.	ДА	
	Регулаторна комисија		
	Во врска можноста да се вградат калориметри на ниво на стан кај БЕГ, РКЕ предложи истите да се субвенционираат од фондот по негово воспоставување. Како информација посочија дека калориметрите имаат животен век од приближно 10 години. Дополнително РКЕ предложија да се направи компарација со имплементираното решение за вгадените мерачи за вода.	Делумно	Ова прашање е уредено со Законот за енергетика. Со соодветните членови во нацрт Законот за ЕЕ се остава можност за вакво решение, кое треба да се реализира во согласност со надлежностите на РКЕ согласно ЗЕ.
	Овластен енергетски контролор		
член 49	Во член 49, во делот за начини на исполнување на обврската	НЕ	Работната група заведе став да се преземе решението согласно соодветните правила во

	за големите претпријатија за спроведување на енергетска контрола во индустријата, како забелешка беше дадено да претпријатијата кои ја имаат оваа обврска, да не бидат определувани според приходите и бројот на вработени туку според енергетската интензивност на претпријатието.		Директивата.
	Делот во кој е наведено дека обврската за извршување на енергетска контрола во индустријата и комерцијалниот сектор се смета за исполнета во случај на спроведен систем за управување со енергија или управување со животната средина сертифициран од независно овластено тело, а таквиот систем е во согласност со соодветните европски или меѓународни (ISO) стандарди, или доколку претпријатието поседува интегрирана еколошка дозвола издадена во согласност со прописите од областа на заштитата на животната средина да се исфрли, бидејќи овие два случаи не се поврзани со остварување на енергетски заштеди и се однесуваат на делот во заштитата на животната средина.	Делумно	Се остварува и енергетска контрола, согласно правилата преземени согласно соодветната Директива. Соодветните одредби претрпеа измени да соодветствуваат во тој смисол.
	Претставник од Министерството за животна средина и просторно планирање		
	Како одговор на коментарот од овластениот енергетски контролор, претставникот од Министерството за животна средина и просторно планирање потврди дека во интегрирана еколошка дозвола има поглавје за енергетска ефикасност, и согласно ова, обврската за големите претпријатија за спроведување на енергетска контрола во индустријата, би можела да се смета за исполнета.	ДА	Тоа е точно и во согласност со претходниот коментар.

	Претставник од ЈСП		
/	Законот да биде поедноставен со цел полесно да се обоввозможи неговото спроведување. Да се сведат на минимум деловите каде има координација и поделба на надлежности со другите министерства и институции.	ДА	Коментарот се прифаќа. Поедноставување на текстот имаме од верзија до верзија, се зема во предвид секој коментар во овој правец.
14	Во член 14, во делот за обврзувачката шема, дистрибутерите и/или снабдувачите на енергија кои ќе имаат за обврска да остварат енергетски заштеди, да формираат сопствени фондови за енергетска ефикасност за оваа намена.	Делумно	Ова не е предмет на уредување на ниво на Закон, соодветната Уредба може да пропише подетални правила во врска со начинот на функционирање на обврзувачката шема.
	ЕБОР, Ана Колеска		
	Претставникот од ЕБОР не информираше дека во тек е пилот проект за имплементација на ЕСКО Договорите во делот за јавни згради во општините. Досега е појавена голема заинтересираност од општините. Предлог на Ана Колеска е по спроведувањето на овој пилот проект, и по дефинирањето на недостатоците и бариерите во Договорите кои ќе се користат во овој пилот проект, резултатите да се искористат при подготовката на подзаконската регулатива во делот за ЕСКО Договорите.	ДА	Да, членовите на РГ ќе ги земаат предвид резултатите и заклучоците од овој пилот проект.
	Овластен енергетски контролор		
3	Да се допрецизира дефиницијата за енергетска контрола	ДА	Дефинициите ќе претрпат финални измени и појаснувања и коментарот ќе биде земен предвид, иако е нејасно во кој смисол е барањето.
/	Законот да се дополни со обврски за остварување на енергетски заштеди во сообраќајот. Задолжително да се воведат користење на зелени транспортни средства. Да се размисли за предлог мерки како замена на дизел возила со електрични возила,	НЕ	Не предмет на уредување на овој закон и на Директивите кои се транспонираат со овој закон.

	зadolжиелно воведување на автобуси со погон на гас.		
	Саша Максимовски		
30	Фондот за енергетска ефикасност да се формира во најбрз можен рок Да се острнат сите бариери за отпочнување на склучување и имплементација на ЕСКО Договорите	ДА	Ова е предмет на уредување на друг закон. Секако дека се работи во правец Фондот да биде формиран во најбрз можен рок, согласно закон.
/	Реновирањето/реконструкцијата на јавните згради со цел остварување на енергетски заштеди кое ќе се спроведе преку ЕСКО Договорите да биде проектирано како целосна реконструкција, бидејќи во случаи на делумна реконструкција постои можност да не се постигнат планираните заштеди	/	Коментарот е нејасен. Секој проект има свој специфика. Моделите на ЕСКО договори ќе бидат пропишани со Правилник.
27	Прецизно да бидат утврдени типовите на модели на ЕСКО Договори Да се разгледа можноста за склучување на ЕСКО Договори со општините преку јавно приватно партнерство, со кои на општините директно ќе им биде одобрен кредит од банките со намена за енергетски услуги. При реновирањето/реконструкцијата на јавни згради, да се разгледува и можноста за приклучување на дистрибутивни мрежи за топлинска енергија доколку истата поминува во близина на зградата која се реконструира.	ДА	Моделите на ЕСКО договори ќе бидат пропишани со Правилник.
	Жарко Еурем		
	Преку Законот за енергетска ефикасност да се даде поголем акцент на можноста за производство на електрична енергија преку инсталирање на когенеративни постројки, и електроцентрали на биомаса. Дополнително беше дискутирано за случаите каде преку ЕСКО Договорот,	ДА	Првиот дел од коментарот: Делумно е веќе предвидено со Законот, делумно се уредува со други прописи. Во врска со ЕСКО, моделите на ЕСКО договори и останатите детални правила во врска со ЕСКО договорите ќе бидат пропишани со Правилник.

	колсунтантот дава предлог решенија за остварување на енергетски заштеди и учествува во подготовката на комплетната потребна документација за реализирање на проектот, но кредитот го подига барателот на услуга. Од присутните беше поставено прашањето, во вакви случаи кој го превзема ризикот.		
ЗЕЛС 04.03.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Град СКОПЈЕ		
	1. Во текстот од Предлог - Законот на повеќе места е напишано, "орган на општината", "општина", "единици на локална самоуправа". Истиот текст треба да биде усогласен, и на истиот да се додаде и "Град Скопје", од причина што Град Скопје претставува посебна единица на локална самоуправа, со посебен Закон за Град Скопје. Текстот кој треба да се искорегира и дополни е во: - член 3, став 1, точка 20, - насловот од член 7, - член 7 став 3.	ДА	Коментарот се прифаќа и текстот на нацртот претрпи соодветни измени.
3	2. Во текстот на член 3, став 1 точка 29, да се прецизира што претставува терминот "слична единица".	НЕ	Дефиницијата соодветствува со релевантната дефиниција која се транспонира.
7	4. Во текстот на член 7, став 3, треба да се изврши корекција во текстот од причини што Предлог Програмите, согласно Законот се изготвуваат за период од три години и не е логично истите секоја година да се доставуваат до Агенцијата за енергетика на Р.Македонија. (мислење е дека зборот "секоја година" треба да се избрише од текстот.)	ДА	Коментарот се прифаќа и текстот на нацртот претрпи соодветни измени.
	КИСЕЛА ВОДА		

	<p>1) Во текстот после насловот на ЗАКОН ЗА ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ (*):</p> <p>(*Во овој закон се транспонираат одредбите од Директивата 2012/27/EU за енергетска ефикасност, Директивата 2010/31/ЕС за енергетски карактеристики на зградите и Регулативата 2017/1369 за утврдување на рамка за означување на потрошувачката на енергија, како што се усвоени и изменети од Министерскиот совет на Енергетската заедница.)</p> <p>Предлагам да стои вака:</p> <p>(*Во овој закон се транспонираат одредбите од Директивата 2012/27/EU за енергетска ефикасност, Директивата 2010/31/ЕС за енергетски карактеристики на зградите, Директива 2018/844/EU за измени на Директивата 2010/31/EU и Директивата 2012/27/EU и Регулативата 2017/1369 за утврдување на рамка за означување на потрошувачката на енергија, како што се усвоени и изменети од Министерскиот совет на Енергетската заедница.)</p> <p>Образложение: Со Директивата 2018/844/EU од 18 Мај 2018 год се извршени измени на Директивите 2010/31/EU и 2012/27/EU.</p>	НЕ	Иако се земени предвид одредени одредби од Директивата Директива 2018/844/EU, истата не е предмет на транспонирање во овој Закон.
3 22)	<p>„вкупна корисна подна површина“ ја означува подната површина на даден градежен објект или дел од градежен објект, каде енергијата се користи за загревање и/или ладење на просторог со регулирана влажност на воздухот;</p> <p>Предлагам да стои: „вкупна корисна подна</p>	НЕ	Во корисна површина се и ходници, затоа што се загреваат (дури и индиректно) до 12 °C

	површина“ ја означува нето подната површина на греаниот / ладен дел на даден градежен објект или дел од градежен објект, каде енергијата се користи за загревање и/или ладење на просторот со регулирана влажност на воздухот;		
3 32)	„технички систем во зградата“ е систем кој вклучува техничка опрема за греење, ладење, вентилација, подготовка на санитарна топла вода, осветлување, производство на електрична енергија или комбинација од сите претходни наведени системи во состав на зградата или градежната единица; Предлагаме да стои: „технички систем во зградата“ е систем кој вклучува техничка опрема за греење, ладење, вентилизација, подготовка на санитарна топла вода, осветлување, автоматизација и контрола на зградата, производство на електрична енергија или комбинација од сите претходни наведени системи во состав на зградата или градежната единица, вклучувајќи ги системите кои употребуваат енергија од обновливи извори;	НЕ	Работната група зазеде став дека нема потреба од вакво дополнување
	Да се додаде 32а) Системот за автоматизација и контрола на зграда, значи систем кој ги опфаќа сите производи, софтвер и инженерски услуги, со кој се поддржува енергетски ефикасно, економично и сигурно функционирање на техничките системи во зградата со помош на автоматска контрола и го олеснува рачното управување со техничките системи во зградата.	НЕ	Работната група зазеде став дека нема потреба од вакво дополнување
	Да се додаде 33а) Обвивка на греан дел на зградага е вкупна површина на градежните делови кои ги	НЕ	Работната група зазеде став дека нема потреба од вакво дополнување

	раздвојуваат греаниот дел на зградата од надворешниот простор, тлото и негреаниге делови на зградата.		
			Се додава дополнително терминот примарна, како и опрема и уреди
3 34)	<p>„енергетска карактеристика на зграда“ е количина на потрошена енергија или процената потрошувачка на енергија, меѓу другото, за загревање на простор и вода, ладење и осветление, а неопходна за задоволување на различните потреби во зградите што произлегуваат од стандардно користење на градежните објекти, изразена преку еден или повеќе нумерички индикатори што се пресметуваат водејќи сметка за изолацијата, техничките карактеристики и конструкцијата на објектот, позицијата во однос на климатските влијанија, вклучувајќи ги сопственото производство на енергија и потребните климатски услови во објектот што влијаат врз потрошувачката на енергија;</p> <p>Предлагам да стои:</p> <p>„енергетска карактеристика на зграда“ е количина на потрошена примарна енергија или процената потрошувачка на примарна енергија, меѓу другото, за загревање на простор и вода, ладење, вентилација, осветление, опрема и уреди, а неопходна за задоволување на различните потреби во зградите што произлегуваат од стандардно користење на градежните објекти, изразена преку еден или повеќе нумерички индикатори што се пресметуваат водејќи сметка за изолацијата, техничките карактеристики и конструкцијата на објектот, позицијата во однос на климатските влијанија,</p>	Делумно	<p>Работната група прифати дефиницијата да гласи „енергетска карактеристика на зграда“ е пресметана или измерена количина на енергија која е потребна за задоволување на потребата што произлегува од стандардното користење на зградата или градежната единица, кое вклучува меѓу другото, енергија која се користи за загревање на простор и вода, ладење, вентилација и осветление;</p>

	вградениге технички системи, вклучувајќи ги сопственото производство на енергија и потребните климатски услови во објектот што влијаат врз потрошувачката на енергија;		
10	<p>(5) Службата за општи и заеднички работи при Владата, во соработка со Министерството, подготвува предлог план за реконструкција на најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите кои се објавени на списокот од ставот (2), на годишно ниво, со цел да се постигнат во најмала мера минималните барања за енергетски карактеристики на згради согласно овој закон</p> <p>Предлагам да стои:</p> <p>(5) Службата за општи и заеднички работи при Владата, во соработка со Министерството, подготвува предлог план за реконструкција на мајмалку 3% од вкупната корисна подна површина на зградите кои се објазени на списокот од ставот (2), на годишно ниво, со цел да се постигнат во најмала мера минималните барања за енергетски карактеристики на згради согласно овој закон.</p>	НЕ	Ова не е барање согласно Директивата. Дополнително нема финансиски можности за поголем процент во овој момент.
33 став 1	<p>1) се однесуваат на енергетските карактеристики на сите нови згради, нови градежни единици и припадните технички системи (греење, климатизација, вентилација, подготовка на топла вода, осветлување)</p> <p>Предлагам да стои:</p> <p>се однесуваат на енергетските карактеристики на сите нови згради, нови градежни единици и припадните технички системи (греење, климатизација, вентилација, подготовка на топла вода,</p>	НЕ	Техничките системи се дефинирани во членот 3, согласно дефиницијата прифатена од Работната Група.

	осветлување, уреди и опрема)		
35 став 1	<p>1) пресметана годишна интегрирана енергетска карактеристика на зградата;</p> <p>Предлагам да стои:</p> <p>1) пресметана годишна интегрирана енергетска карактеристика за примарна енергија на зградата;</p> <p>Или</p> <p>1) пресметана годишна интегрирана примарна енергија на зградата;</p>	НЕ	Работната група смета дека интегрирана карактеристика е однос на големини и не мора да биде само преку примарна енергија.
	<p>Условот за двајца енергетски контролори е во спротивност со ЕУ Директивата. На овој начин се дискредитираат самостојно вработените лица и физичките лица кои имаат акредитација односно овластување за енергетски контролор.</p> <p>Предлагам енергетски сертификат и енергетска контрола на згради да можат да вршат физички и правни лица кои имаат овластување и условот од минимум двајца енергетски контролори за стекнување на Лиценца се исфрли бидејќи не е во согласност со ЕУ Директивата.</p>	ДА	Коментарот се прифаќа и текстот на нацртот претрпи соодветни измени.
ХАБИТАТ 28.02.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
8	Доколку членот се однесува на сите згради во земјата, при изработката на стратегијата потребно е вклучување на повеќе засегнати и заинтересирани страни, вклучувајќи асоцијации или претставници на сопствениците на станбените згради (зградите за домување).	ДА	Коментарот се зема во предвид.
14	Обврзувачката шема за енергетска ефикасност со правила и обврски за операторите на	Делумно	Обврските се однесуваат на операторите, но коментарот се зема во предвид.

	<p>дистрибутивните системи и снабдувачи на пазарите на енергија во Република Македонија треба да се насочи кон социјално ранливите категории на граѓани односно семејства со ниски приходи. На тој начин државата ќе помогне во намалување на трошоците за потрошена енергија кои значително влијаат на нивниот семеен буџет а истовремено ќе придонесе и кон остварување на целите за поддршка на социјално ранливите категории на граѓани, односно на семејства со ниски приходи во државата.</p>		
30	<p>Фондот за енергетска ефикасност треба да се именува како Обновлив (revolving) фонд за енергетска ефикасност, со цел средства од истиот да може да користи и приватниот сектор, вклучувајќи ги сопствениците на станбениот фонд во земјата кој е 97% во приватна сопственост.</p> <p>Финансирањето на фондот за енергетска ефикасност, покрај донации, буџетски средства итн. треба да предвиди и некомерцијални/меки заеми од домашни и меѓународни социјално и развојно мотивирани кредитори.</p>	ДА	Коментарот се зема во предвид. Ова прашање е предмет на посебен закон.
31	<p>Во Стратегијата за реконструкција на станбени, јавни и комерцијални згради до 2030 година и соодветно во програмите за реализација на Стратегија за реконструкција, наведените политики и мерки за стимулирање на реконструкции на зградите треба да се доведат во врска со Фондот за енергетска ефикасност, предвиден во член 30 од нацртот на Законот.</p>	ДА	Коментарот се зема во предвид. Ова прашање е предмет на посебен закон и изработката на самата Стратегија.
/	<p>Референтен член: Интегралниот текст на нацртот на Законот (употреба на термини станбени згради, згради за домување и</p>	ДА	Коментарот се прифаќа. Текстот е усогласен соодветно.

	(не)резиденцијални згради) Коментар/предлог: Заради усогласување на терминологија и избегнување на различни интерпретации, потребна е консеквентна употреба на термините: - станбени згради, - згради за домување - (не)резиденцијални згради. Алтернативно, во предложените дефиниции од член 3 треба да се објасни употребата на овие термини, како синоними или со елаборирани разлики/варијации.		
/	Референтен член: Интегралниот текст на нацртот на Законот (употреба на термини реновирање и реконструкција) Коментар/предлог: Заради усогласување на терминологијата со Законот за градење и избегнување на различни интерпретации, потребна е конзистентна употреба на термините: реновирање и реконструкција.	ДА	Коментарот се прифаќа. Текстот е усогласен
БЕГ 26.02.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
3	Во дефиницијата во член 3 став точка 4, сметаме дека треба да се намали процентот на уделот на топлина од комбинирано производство, од 75% на 50%. Ова е насока на усогласување со реалните прилики во централните системи за греење во Македонија, каде учеството на топлинска енергија произведена од когенеративни постројки се движи околу 50%.	Не	Овај коментар се однесува на точка 4) во објавената верзија на нацртот. Оваа дефиниција е усогласена со дефиницијата од Директивата 2012/27, Член 2, став (41).
7 став 2	Во член 7 во ставот 2 да се додаде точка 9 која гласи: „Единицата на локална самоуправа при развојот и усвојувањето на новите ГУП и ДУП планови на подрачјето од нивна надлежност се	Делумно	Не е предмет на уредување на овој закон. Направени се интервенции во текстот на нацртот во однос на ефикасно греење и климатизација, согласно релевантните Директиви кои се транспонираат со овој закон.

	<p>обврзуваат како дел од планските документи да предвидат и усвојат планови со назначени начини на греење на објектите притоа промовирајќи ефикасно греење и климатизација, еколошка и економска издржаност. Назначените планови за греење се обврзувачки за субјектите кои ги градат објектите.“</p>		
10	<p>Во член 10, сметаме дека треба да се додаде нов став, кој гласи: „Зградите кои се во сопственост и се користат од страна на јавниот сектор, а се во непосредна близина на инфраструктура за ефикасно централно греење, должни се задолжително да преминат на овие системи, согласно планот за реконструкција на објектите.“</p>	НЕ	<p>Во предложеното законско решение, а согласно европското законодавство кое се усолгасува со овој закон, ова е опција која се препорачува на корисниците. Одлуката не може да биде наметната со закон бидејќи истата зависи од многу фактори како што се економски оправдани мерки, обезбедување на финансиски средства за реализација. Во секој случај, доставените заклучоци од предметната анализа ќе бидат земени во предвид.</p>
14 ст.1	<p>Сметаме во член 14, став 1 дека обврзувачката шема треба да се однесува на крајните потрошувачи на пазарите за енергија, а не на операторите или снабдувачите. Предлагаме: зборовите „операторите на дистрибутивните системи и/или снабдувачите на пазарите на енергија во Република Македонија“ да се заменат со зборовите „крајните потрошувачи приклучени на дистрибутивните системи“. Потребно е обврските за енергетска ефикасност да се доделат на субјектите кои реално ја контролираат потрошувачката на енергија, а тоа се крајните потрошувачи. На операторите треба да им се наметнуваат обврски за подобрување на ефикасноста на соодветните системи преку намалување на загубите на пренос, дистрибуција, трансформација на енергијата при производство, бидејќи тие</p>	НЕ	<p>Директивата за енергетска ефикасност, која е предмет на усогласување во овој смисол, не предвидува ваква можност. Обврзувачките шеми предвидуваат обврски за дистрибутерите и/или снабдувачите кои се обврзани страни, а не корисниците и крајните потрошувачи. Нацртот во овој дел предвидува и алтернативни мерки кои можат да допринесат кон целите за енергетски заштеди во овој смисол. Владата со уредба понатаму ги уредува правата и обврските за операторите на дистрибутивните системи и/или снабдувачите со енергија на пазарите на енергија во Република Македонија за постигнување на заштеди во финалната потрошувачка на енергија.</p>

	се во нивна надлежност и може да ги контролираат со домаќинско работење и инвестиции, што е веќе предвидено во член 21.		
14 ст.2	Исто така предлагаме, во член 14 став 2, пред зборовите: „од денот на влегување во сила на овој закон до 31 декември 2020“ да се додадат зборовите: „или вкупни годишни заштеди од најмалку 1,4% од вкупната примарна енергија употребена за крајните потрошувачи на сите дистрибутери и/или снабдувачи“.	Делумно	После измените на нацртот, ова прашање ќе се одредува со Уредба.
	Затоа сметаме дека во обвозувачката шема покрај финалната потрошувачка потребно е да се даде алтеонатива на заштеда на примарна енергија за која што има многу поголем потенцијал за заштеда.		
	Сметаме дека крајните потрошувачи чии објекти се проектирани и изградени за користење на енергетски ефикасни системи, а во меѓувреме се исклучиле од нив и користат други типови на системи со полоша енергетска ефикасност, да бидат обврзани да се вклучат кон предвидените енергетски ефикасни системи преку оваа обврзувачка шема	Делумно	Направени се интервенции во текстот на нацртот во однос на ефикасно греење и климатизација, согласно релевантните Директиви кои се транспонираат со овој закон.
22	Членот 22, став 2, став 3, став 4 сметаме дека треба да се однесува и на операторот на систем за пренос и дистрибуција на природен гас и дистрибуција на топлинска енергија.	Делумно	После координацијата со РКЕ, Работната Група предложи пинтервенции во текстот на нацртот во однос на ова прашање.
31	Во член 31, став 2 сметаме дека е потребно да се додаде следната реченица: „под реконструкција на зграда се подразбира и обнова или промена на начинот на греење со енергетски поефикасен систем.“	НЕ	Реконструкција е дефинирано согласно соодветните одредби во Законот за градење.
36	Во член 36 став 1, зборовите „котелот, односно ложиштето“, потребно е да се заменат со зборот „систем“.	НЕ	Овој коментар изгледа се однесува на член 34. * Работната група го зема предвид коментарот, но е заземен став да се наведе „котел односно ложиште“.

	Зборовите „на состојба на процесот на согорување“ се заменуваат со зборовите „за потребната енергетска ефикасност“. Сметаме дека енергетска инспекција потребно е да се споведува во сите објекти без разлика на типот на системот за греење, односно независно дали постои котел, топлинска станица, топлинска пумпа итн...	ДА НЕ	*„состојба на процес на согорување“ работната група ќе предложи да се замени со „вредностите за потребната енергетска ефикасност“. *Се спроведува за сите системи над 70 MW
Министерство за финансии 21.01.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот со генерални напомени, без конкретни забелешки или барања за измени за конкретни членови	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот.
Секретаријат за Европски прашања 18.12.2018			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот со генерални напомени, без конкретни забелешки или барања за измени за конкретни членови.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот.
	Напомени во врска со кореспондентите табели.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на кореспондентите табели.
Кабинет на заменикот претседател на Владата на РСМ 02.10.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот со генерални напомени, без конкретни забелешки или барања за измени за конкретни членови.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот.
Министерство за транспорт и врски 24.07.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот. Нема конкретни забелешки или	/	/

	барања за измени за конкретни членови.		
Комисија за заштита на конкуренцијата 22.08.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Нема конкретни забелешки или барања за измени за конкретни членови.	/	/
Министерство за финансии 08.10.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот со генерални напомени, без конкретни забелешки или барања за измени за конкретни членови.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот.
13 Став 5	Барање да се избрише претходното мислење од Бирото за Јавни набавки	ДА	Коментарот се прифаќа.
Министерство за животната средина и просторно планирање 08.08.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот со генерални напомени, без конкретни забелешки или барања за измени за конкретни членови.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот.
15	Барање за измена на дефиницијата на големо претпријатије, имајќи предвид барањата од Уредбата со која се определуваат активностите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола односно дозвола за усогласување со оперативен план.	НЕ	Дефиницијата на големи трговци РГ ја усогласи со дефиницијата од Директивата за ЕЕ и обврските ќе се применуваат за сите големи трговци, дефинирани согласно Законот за трговските друштва.
Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги 01.08.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
14	Во став (5) пред зборот „трошоци“ да се додаде зборот „оправдани“.	ДА	Коментарот се прифаќа.

21	Став (8) да гласи „Условите и начинот на исклучување на потрошувачите се дефинирани во Правилата за снабдување со топлинска енергија...“	НЕ	По барање на Секретаријатот за законодавство, овај предлог не беше прифатен, имајќи предвид дека Правилата за снабдување се подзаконски акт кој се уредува со друг закон (Законот за енергетика).
22	Да се избрише став (6) од член 22.	ДА	Коментарот се прифаќа.
28	Да се избрише став (5) од членот 28.	Делумно	Коментарот не се прифаќа. РГ смета дека е потребно да остане оваа обврска со тоа што ја обврзува Агенцијата (а не РКЕ како во поранешните верзии) како надлежна за доставување на известување до КЗК.
Секретаријат за европски прашања 31.07.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот со генерални напомени, без конкретни забелешки или барања за измени за конкретни членови.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот.
Министерство за правда 20.08.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со прекршочните одредби, со генерални напомени и барања за измени за конкретни членови.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот.
Секретаријат за законодавство при Владата на РСМ 31.07.2019			
Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт законот со детални напомени за голем број членови со конкретни забелешки и номотехнички барања за измени за конкретни одредби.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ при изработката на наредните верзии на нацрт законот. Како преку писмен пат, така и за време на заеднички работни состаноци, текстот на предлог законот е целосно усогласен со барањата на Секретаријатот за законодавство при Владата на РСМ
Министерство за информатичко општество и администрација 06.08.2019			

Член	Предлог/Прашање	Прифаќање	Образложение
	Описно мислење во врска со нацрт Извештајот за проценка на влијанијето на регулативата со напомени и конкретни забелешки и барања за измени на Извештајот.	ДА	Мислењето е земено во предвид од страна на РГ и целосно применето при изработката на предлог Извештајот за проценка на влијанијето на регулативата за предлог Законот за енергетска ефикасност.

6. Заклучоци и препорачано решение

6.1 Споредбен преглед на позитивните и негативните влијанија на можните решенија (опции)

Евидентно е дека Република Северна Македонија има застој во спроведувањето на обврските кои се преземени во согласност со договорот за основање на Енергетската заедница. На подрачјето на усогласување, решението кое се предлага треба да придонесе кон постигнување на заштеди на енергија, а со тоа и намалена побарувачка на енергија и намалено загадување на животната средина.

6.2 Ризици во спроведувањето и примената на секое од можните решенија (опции).

Законот за енергетска ефикасност и целите кои треба да се постигнат со неговата имплементација бараат зајакнат административен капацитет кој треба да одговори на обврските кои ќе произлезат од законот во смисла на донесување на подзаконската регулатива потребна за имплементација на законот.

6.3 Препорачано решение со образложение

Со законот се уредува обврската да се донесат уредба со која ќе се определат целите за енергетска ефикасност што треба да се постигнат за период од 10 години, соодветно на тоа ќе се изготвуваат тригодишни Акциони планови за спроведување на мерките за ЕЕ. Целите за енергетска ефикасност се однесуваат на енергетска заштеда во потрошувачката на примарна или финална енергија, или енергетскиот интензитет. При одредување на целите од ставот (1) на овој член, се земаат во предвид целите за енергетска ефикасност утврдени од страна на Енергетската заедница.

Заради постигнување на целите Владата ќе донесе уредба со која ќе се определат целите за енергетска ефикасност за период од најмалку десет години, со Законот се уредува обврска за донесување на тригодишни Национални акциски планови за енергетска ефикасност (во понатамошниот текст: „НАПЕЕ“). НАПЕЕ ги усвојува Владата, на предлог на Министерството за економија (во понатамошниот текст: Министерството).

Во Законот е внесена обврска за реконструирање на најмалку 1% од вкупната површината на зградите (со корисна подна површина од најмалку 250 м² и кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики) на годишно ниво, кои ги користат и се во сопственост на органите на централната власт (Член 5 од ДЕЕ). За да се овозможи исполнувањето на оваа обврска Министерството во соработка со Службата за општи и заеднички работи треба да подготви и објави список (инвентар) на зградите кои се користат од страна на органите на државно ниво кои ќе бидат предмет на реконструкција во следните три години Министерството, во соработка со Службата за општи и заеднички работи при Владата,

подготвува предлог план за реконструкција на годишно ниво на најмалку 1% од вкупната корисна подна површина на зградите објавени во списокот.

Со законот се задржува обврската за лицата од јавниот сектор во врска со следењето и управувањето со потрошувачката на енергија во зградите или градежните единици во коишто ја вршат дејноста на начин на кој се остварува заштеда на енергија, како и да ги спроведуваат пропишаните мерки за подобрување на енергетската ефикасност за кои се одговорни согласно НАПЕЕ, програмите и годишните планови. Единиците на локалната самоуправа, покрај наведените обврските за лицата од јавниот сектор се должни да ја следат и да управуваат со потрошувачката на енергија во јавното осветлување на начин на кој се остварува заштеда на енергија. Со цел исполнување на овие обврски, Агенцијата за енергетика (во понатамошниот текст „Агенцијата“) воспоставува и одржува единствен информациски систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор (во натамошниот текст: „Информациски систем“).

За да се обезбеди ефикасно следење и потврдување (monitoring and verification) на реализацијата на мерките за ЕЕ, предвидено е Агенцијата да управува, одржува и надградува интернет алатка (Monitoring and Verification Platform, во понатамошниот текст: „МВП алатка“). Министерот донесува Правилник за МВП алатката со кој ќе ги пропише постапките и техничките параметри за воспоставување, начинот на користење и надградување, методологии за пресметка на заштеди и постапки за потврдување (верификации) на постигнатите заштеди. При изготвување на извештаите за реализација на НАПЕЕ, како и програмите и плановите за енергетска ефикасност на единиците на локална самоуправа пропишани согласно законот и прописите донесени согласно овој закон, Агенцијата ги користи податоците од МВП алатката.

Во однос на набавките во јавниот сектор, при набавка на производи што користат енергија и кои се предмет на енергетско означување чија што вредност е повисока од 70.000 евра во денарска противвредност, лицата од јавниот сектор на државно ниво се обврзани должни да во техничката спецификација да ја наведат најниската прифатлива класа на енергетска ефикасност на производите кои се предмет на набавката, доколку тоа е економски оправдано и технички соодветно, при тоа водејќи сметка за конкуренцијата помеѓу економските оператори при спроведувањето на јавната набавка. Исто така, со Законот се воведуваат обврски во врска со набавка на производи кои не се предмет на енергетско означување, како и обврски за енергетска ефикасност во однос на набавки на услуги и работи со вредност повисока од 70.000 евра во денарска противвредност. Со законот се воведува и обврска зградите и градежните единици кои се изнајмуваат од страна на лицата од јавниот сектор на државно ниво да поседуваат соодветен сертификат за енергетски карактеристики кој ги исполнува минималните барања за енергетска ефикасност. Министерот донесува посебен правилник во врска со прашања поврзани со енергетската ефикасност при јавните набавки.

Според ДЕЕ, Државата може да избира какви мерки ќе примени за да докаже дека се постигнати заштеди кај крајните потрошувачи во висина од 0,7% на годишно ниво од финалната потрошувачка на енергија споредено со периодот од 2013 до 2015. Директивата дава можност државата да примени „Обврзувачка шема за енергетска ефикасност“ која пропишува правила и обврски за операторите на дистрибутивните мрежи и/или снабдувачите на пазарите на енергија во Република Северна Македонија за постигнување на заштеди во крајната потрошувачка на енергија или истото да го докаже со примена на алтернативни мерки. Алтернативните мерки можат да бидат од најразличен вид како на пример: воведување на нови даноци за загадување, продажба на производи со енергетски карактеристики (освен оние за кои досега постои обврска), основање на Фонд за ЕЕ, доброволни договори со кои се воведуваат високоефикасни технологии, кампања, воведување на такси за купување неефикасни производи, односно користење на неефикасни услуги, реновирање на згради на општините и јавни претпријатија и др. Согласно законот, Владата треба да донесе уредба со која ќе определи како ќе се исполнат целите за заштеди, дали само со обврзувачка шема или со алтернативните мерки. ДЕЕ дозволува и комбинација од обврзувачката шема и алтернативните мерки.

Во врска со тоа, Законот предвидува донесување на уредба од страна на Владата со која се утврдува обврзувачка шема за енергетска ефикасност (во понатамошниот текст: „ОШЕЕ“) каде се уредуваат правата и обврските на операторите на дистрибутивните системи и/или снабдувачите со енергија на пазарите (во понатамошниот текст „обврзани страни со ОШЕЕ“) за постигнување на заштеди во финалната потрошувачка на енергија. Со уредбата се определуваат обврзаните страни со ОШЕЕ, пропишува методологија за пресметка на годишни заштеди во потрошувачката на финална енергија, точно определени цели на годишни заштеди во потрошувачката на финалната енергија, за секој тип на енергент за секоја од обврзаните страни со ОШЕЕ посебно, мерки со кои се достигнуваат целите за енергетска ефикасност утврдени со ОШЕЕ, правила за известување од страна на обврзаните страни со ОШЕЕ, како и правила за следење и верификација на заштедите од страна на Агенцијата, како и правила во врска со плаќања од страна на обврзаните страни со ОШЕЕ спрема Фондот за енергетска ефикасност од (после неговото воспоставување).

Големите трговци (согласно дефиницијата од Законот за трговските друштва) се должни да спроведуваат енергетска контрола со што се обезбедува процена и исплатливост на можностите за намалување на потрошувачката на енергија во зградите, придружните (помошните) постројките, опремата и индустриските процеси, утврдување на остварените заштеди како резултат од примената на мерките за подобрување на енергетската ефикасност и заштедата на енергија и намалување на емисиите на штетни материи во околината. Големите трговци имаат можност да спроведуваат редовни енергетски контроли на секои четири години. Енергетската контрола ја вршат независни и овластени контролори на големи трговци (категија која за прв пат се воведува во РМ), а врз основа на договори со правни лица или трговци поединци кои поседуваат лиценца за вршење на енергетска контрола на големите трговци. За добивање на лиценца е потребно вработување на најмалку еден енергетски контролор, што претпоставува претходно положен испит и исполнување на услови пропишани со Законот. Испитите ќе ги спроведуваат правни лица што ќе ги избере Агенцијата, на оглас според поблиските барања што ќе бидат утврдени во правилник.

Од друга страна, големите трговци нема да имаат обврска да спроведуваат енергетска контрола доколку (1) имаат спроведено систем за управување со енергија или управување со животната средина сертифициран од независно овластено тело, кој е во согласност со соодветните европски или меѓународни (ISO) стандарди, под услов системот на управување да вклучува енергетска контрола која ги исполнува барањата пропишани согласно со правилникот за енергетска контрола на големите трговци; или (2) енергетската контрола се спроведува како дел од поширок систем за управување животната средина во рамките на интегрирана еколошка дозвола издадена во согласност со прописите од областа на заштитата на животната средина, под услов системот на управување со ризиците да вклучува енергетска контрола која ги исполнува условите пропишани согласно со правилникот за енергетска контрола на големите трговци.

Законот предвидува обврски во врска со мерење, наплата и информации за операторите на системите за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас, како и операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија. Конкретно, во согласност со обврските од законот за енергетика, истите се должни да направат техничка и економска проценка за сите трошоци и придобивки за пазарот, како и зголемување на енергетската ефикасност од воведување на напредни системи за мерење и паметни мрежи. Понатаму, Регулаторната комисија за енергетика, преку тарифите за пренос и дистрибуција, доколку е технички возможно и економски исплатливо во однос на потенцијалните заштеди на енергија, обезбедува поставување на повеќефункционални броила и паметни системи за мерење кај потрошувачите, како и други мерки и обврски спрема операторите на системите за дистрибуција и снабдувачите со енергија во врска со енергетска ефикасност при мерењето, наплатата и информациите спрема потрошувачите.

Предвидена е обврска за енергетска ефикасност при пренос и дистрибуција: операторите на системите за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас, како и операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија се обврзани да спроведат

проценка на потенцијалот за енергетска ефикасност на нивните системи за пренос или дистрибуција на електрична енергија, природен гас или топлинска енергија, при планирањето на развојот на соодветните системи за подрачјето на кое ја вршат дејноста, се должни да направат процена на намалување на загубите и потенцијалот за подобрување на енергетска ефикасност во нивните системи.

Регулаторната комисија за енергетика ќе може во рамки на надлежностите за формирање на тарифите за пренос и дистрибуција на електрична енергија од Законот за енергетика, на операторите на системите за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас да им одобри стимулативни мерки доколку им нудат системски услуги на корисниците на системот, и со тоа да им овозможуваат спроведување мерки за подобрување на енергетската ефикасност во контекст на континуиран развој на паметни мрежи.

Со цел промоција на енергетската ефикасност и искористување на системите за греење и климатизација, со членот 23 од Законот се предвидува дека Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката која се донесува согласно законот за енергетика, покрај другото, содржи и сеопфатна проценка на потенцијалот за примена на високоефикасно комбинирано производство на енергија и ефикасни системи за централно греење и климатизација. Проценката содржи и идентификување на економски најисплатливите решенија, анализа на трошоците и придобивките, врз основа на климатските услови, економската спроведливост и техничката соодветност и Министерството ја доставува проценката до Секретаријатот на Енергетската заедница.

Новина е обврската да се направи анализа на трошоци и придобивки при барања за издавање на овластување за изградба на нови објекти или проширување на постојни објекти за производство на електрична и/или топлинска енергија или реновирање, како и нови дистрибутивни мрежи за централно греење, при определени специфични услови, подетално дефинирани во законот (Член 24). Министерот донесува упатство со кое се уредува содржината, како и минималните и посебните барања, за изработка на анализата на трошоците и придобивките.

Обврска е на Агенцијата да издава и води регистар на издадени, пренесени и одземени гаранции за потекло на електрична енергија произведена од високоефикасна комбинирана постројка. Новини и подетално уредување на оваа материја, како и содржината на посебен правилник за високоефикасните комбинирани постројки и гаранциите за потекло кој го донесува Министерот, се пропишани со Членот 25 на Законот.

За да се поттикне извршувањето на мерките предвидени со Акциските планови за ЕЕ, се поттикнува работата на трговските друштва кои даваат енергетски услуги - ЕСКО, кои треба да го финансираат проектот и да гарантираат дека ќе ги остварат заштедите со примената на мерки за ЕЕ. Енергетските услуги можат да вклучуваат изградба, реконструкција, енергетско реновирање, одржување, инсталација на ефикасно греење, ладење, осветлување, опрема за вентилација или услуги во врска со управување и следење на потрошувачката на енергија. Законот воведува новини во врска со уредувањето на пазарот на енергетски услуги, пропишување на модели на договори за енергетски услуги и постапките кои се спроведуваат кога како корисници на овие услуги се јавуваат лица од јавниот сектор.

Законот воведува новини и во однос на улогата на Агенцијата во однос на поддршката на развојот на енергетските услуги преку обезбедување на информации, објавување на модел-договори и примери на одредби, како и техничка поддршка на јавниот сектор во врска со енергетските услуги. За таа цел, Агенцијата објавува упатство со кое меѓу другото дава поддршка и насоки во врска со договорите на енергетските услуги, постапките и документите за подготовка и отпочнување на постапка за избор на ЕСКО друштва од страна на лицата од јавниот сектор, а особено од страна на единиците на локалната самоуправа, изготвува насоки во врска со модели на физибилити и слични студии за јавно приватно партнерство. Агенцијата го објавува упатството на својата веб страница.

Со цел да овозможи остварување на целите и поддршка на политиките за енергетска ефикасност пропишани согласно овој закон предвидено е основање на Фонд за енергетска ефикасност како независно и самостојно правно лице. Условите и начинот на основање и работење на Фондот ќе се уредат со посебен закон.

Со членот 31 од Законот, се предвидува да се приготви долгорочна Стратегија за реконструкција на станбени, јавни и комерцијални згради за период од десет години, за да се обезбеди ефикасно, економски оправдано смалување на потрошувачката на енергија, со примена на мерки за енергетска ефикасност и истовремено смалување на загадувањето на околината.

Дополнети се одредбите за енергетските карактеристики и минималните барања за енергетска ефикасност на зградите./;Министерот донесува правилник за енергетски карактеристики на зградите со кој особено се пропишуваат барањата и условите во оваа област. Новина е воведувањето на критериумите за категоризација на зградите во две категории, како згради со едноставен технички систем и згради со сложен технички систем.

Сертификат за енергетски карактеристики на зграда ќе се издава и пред ставање во употреба на новоизградени згради или градежни единици, за згради и градежни единици предмет на значителна реконструкција, како и за згради или градежни единици кои се предмет на продажба или закуп. Исто така, важни новини во Законот се и обврската за инвеститорот да приложи потврда за усогласеност како составен дел на основниот проект, пропишувајќи дека одобрение за градење не може да се издаде без поднесена потврда за усогласеност. Понатаму, по завршување на изградбата на новоизградени згради или по значителна реконструкција на постојните згради или градежни единици, инвеститорот е должен да прибави сертификат за енергетски карактеристики и истиот да го поднесе во постапката за ставање во употреба согласно Законот за градење. Законот пропишува дека одобрение за употреба не може да се издаде без поднесен сертификат за енергетски карактеристики.

Надоградени се условите за проверка на системите за греење и климатизација: Сопствениците или управителите на згради кои користат системи за греење или комбинирани системи за греење со вентилација со ефективна моќност поголема од 70kW (досега важеше до 12 kW) се должни да вршат редовни проверки на таквите системи, најмалку еднаш во 4 години. Проверката ќе ја вршат овластени енергетски контролори на големите трговци и вклучуваат процена на ефикасноста на инсталираните системи за греење и климатизација и одмерување на системот за климатизација со потребите за ладење на зградата, како и одмерување на можностите за оптимизација на системот земајќи ги предвид просечните или вообичаените услови за функционирање на системот за климатизација или греење

Сите носители на лиценци за енергетска контрола ќе имаат обврска да доставуваат податоци за извршените контроли до Агенцијата, која по случаен избор ќе врши контрола над извршените енергетски контроли на годишно ниво.

При проектирањето на нова зграда или значителна реконструкција на постојна градба, задолжително е спроведување на анализа на можната употреба на високоефикасни алтернативни системи, како нова обврска која е составен дел на потврдата за усогласеност. Ова ќе се рефлектира на градежниот сектор и треба да биде подетално разработено во подзаконските акти од градежниот сектор.

Нова обврска за Министерството е да подготвува и да достави до енергетска заедница План за зголемување на бројот на згради со приближно нулта потрошувачка на енергија во Република Северна Македонија, со определување на таквите згради, рокови во кои зградите кои се градат по донесување на планот треба да се усогласат со таквите барања, посебни цели и мерки потребни за достигнување на таквите цели.

Со овој закон јасно се разграничени обврските на енергетските контролори. Во Стариот закон, во ист правилник беа обработени обврските за енергетска сертификација и енергетска

контрола на згради (ЕКЗ), и енергетска контрола во индустрија и комерцијалниот сектор (ЕКИК). Сега ќе се донесат посебни правилници за минимални барања за енергетска ефикасност за згради, посебен правилник за енергетска контрола на згради и посебен правилник за енергетска контрола на големите трговци. Дефинирани се на јасен начин условите и обврските за посебните контроли на згради од една, и големи трговци од друга. Проверката на системите за греење и климатизација се уредува со правилникот за енергетска контрола на големите трговци, имајќи предвид потребните квалификации на контролорите за овие проверки.

Означување на потрошувачката на енергија од страна на продавачите и дистрибутерите на производите беше обврска и до сега, но во пракса одредбите не се применуваа и не се спроведуваа контрола од пазарната инспекција. Со Законот, се воведуваат новини и оваа област се доуредува согласно најновата ЕУ Регулација од 2018 година. Имено, се пропишуваат обврски за трговците и снабдувачите на производи што користат енергија, меѓу другото во однос на информации и етикета со која се означува класата на енергетска ефикасност на производот. Министерот донесува правилник за означување на потрошувачката на енергија и другите ресурси за производите што користат енергија во кој детално се пропишуваат производите кои треба да бидат означени, начинот на означување и определување на класите на производите, формата и содржината на етикетата, начинот на вршење на контрола и надзорот од страна на Државниот пазарен инспекторат, како и обврските во врска со извештаите кои се доставуваат до Агенцијата.

Со законот исто така се пропишуваат и правила за еко-дизајн на производите што користат енергија или имаат влијание на потрошувачката на енергија. Согласно членот 44 од Законот, овие производи можат да се стават во промет и/или ставаат во употреба само доколку ги исполнуваат утврдените технички барања во врска со еко дизајнот на производите и ако се означени во согласност со прописот кој ги пропишува барањата за еко дизајн на соодветната група на производи. Владата донесува уредба со која се пропишуваат постапките, генеричките и специфичните барања за еко дизајнот, внатрешната контрола и системите на управување со оцената на сообразност, обврските на трговците, снабдувачите и увозниците на производи што користат енергија, динамиката и роковите за примената на барањата за еко дизајн, начинот на вршење на инспекцискиот надзор, како и другите правила во врска со еко дизајнот на производите кои користат или имаат влијание на енергијата. Инспекцискиот надзор за исполнувањето на барањата за еко дизајн и надзорот на пазарите во врска со еко дизајнот на производите ги врши Државниот пазарен инспекторат.

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на Законот врши Министерството. Исто така, Министерството врши надзор над работењето на Агенцијата и законитоста на работата на локалната самоуправа, во согласност со овој закон и прописите донесени согласно овој закон. Регулаторната комисија за енергетика врши надзор над спроведувањето на обврските на вршителите на регулирани дејности пропишани во согласност со Законот, а согласно овластувањата пропишани со законот за енергетика. Инспекциски надзор врз спроведувањето на Закон и прописите донесени врз основа на овој закон во однос на означувањето на потрошувачката на енергија и другите ресурси и еко-дизајнот за производите што користат енергија ги врши Државниот пазарен инспекторат.

Согласно Законот прекршочни санкции можат да изрекуваат Прекршочната комисија основана од Министерот за економија и надлежен суд.

7. Спроведување на препорачаното решение

7.1 Потреба од менување на закони и подзаконска регулатива во областа или други сродни области

Да

- Закон за градење

- Закон за буџет³
- Закон за јавен долг
- Закон за финансирање на единиците за локална самоуправа
- Закон за основање на Агенција за енергетика

- Измени во делот за доставување на потврдата за минимални барања за енергетска ефикасност од Законот за градење, кон која во иднина ќе биде потребно да се приложи анализата за употреба на високоефикасни алтернативни системи. Исто така, потребно е да се направат измени и усогласувања во делот на издавање на одобрение за употреба, во согласност со решенијата во нацрт законот за енергетска ефикасност.

- Во поглед на ЕСКО проектите, Законот за буџет е важен за планирањето и трошењето на финансиските средства по основ на договорите за услуги од областа на енергетиката. Општо, планирањето и трошењето на финансиските средства од владините институции на централно ниво и финансирањето, зависи од одлуката на Министерството за Финансии (МФ) и од Владата. Во однос на општините, овие согласности / одобрувања се добиваат од Советот на општината како највисок орган во системот на локална самоуправа.

- Годишниот буџет содржи три дела, меѓу кои е и делот наречен Програма за Развој на Буџетот. Програмите за развој се всушност повеќе годишни финансирања, а истите се разгледуваат на годишно ниво. Специфичните видови на програми, или критериумите за програмите кои се подобни за да бидат вклучени во овој дел, не се пропишани. Ова значи дека Законот нема јасна одредба, доколку планирањето и трошењето на буџетските финансиски средства по основ на склучени договори, како што се договорите за услуги од областа на енергетиката, можат да бидат повеќегодишни; следствено, корисно е официјално појаснување без измени во Законот.

- Законот за јавен долг е важен за финансирањето на ЕСКО проектите преку позајмување (задолжување) и издавањето на суверени гаранции на сите нивоа, вклучувајќи ги и владините институции на централно и локално ниво.

Општо, одредбите од Законот за Јавен долг не претставуваат пречка за склучувањето и имплементацијата на Договорите за енергетски услуги (ДЕИ) затоа што не постои строга одредба дека обврските за плаќање на договореното по основ на ДЕИ, создаваат јавен долг. Сепак, дополнително појаснување и можно дополнување на Законот за јасно пропишување на наведеното, ќе биде од голема корист.

Во случај приходот да е евидентиран вон државната билансна состојба, влијанието на државниот дефицит ќе биде ограничено на редовните плаќања (давачките на ДЕИ во однос на заштедите во енергијата) преземени од државата во однос на ЕСКО, кои се распоредени низ времетраењето на договорот. Уште повеќе, никакво влијание на долгот нема да се евидентира на почетокот. Можноста за евидентирање вон билансната состојба, може да го направи користењето на ДЕИ попривлечно, со што се овозможува државите да инвестираат во енергетските заштеди.

Можно е на општините да им недостасуваат финансиски средства од сопствени извори за да имплементираат одредени мерки или услуги, и, според одредбите од Законот за финансирање на единиците за локална самоуправа, општините можат да добиваат грантови од централниот буџет, а исто така можат да вршат позајмици (задолжувања) од финансиски институции (на пр. банки).

Сепак, следните главни пречки од овој закон треба да се истакнат, и да се решат, за да ги привлечат јавните тела на локално ниво да ангажираат ЕСКО, а со тоа да го овозможат склучувањето и имплементирањето на проекти по основ на ДЕИ и ДСЕ:

³ Преземено од Извештај за техничка и правна анализа за воведување на Договори за енергетски услуги во Република Македонија, изготвен со поддршка на Швајцарска развојна Агенција, проект на IME (Increasing Market Employability)

Според член 10 од Законот за финансирање на единиците за локална самоуправа, општините можат да користат наменски грантови од централниот буџет само доколку соодветното министерство одлучи за истото. Не постојат специфични критериуми пропишани во законот во однос на распоредување на наменските грантови, само услов дека општината за финансирање на определената (конкретната) активност мора да ги користи овие видови на грантови. Доколку ЕСКО проектот на општината треба да се финансира со надворешни финансиски средства, како што се наменски грантови од централниот буџет или финансиски средства како позајмици (задолжувања), тогаш одредбите од овој Закон ќе претставуваат пречка, затоа што користењето на таквите грантови и финансиски средства зависи, меѓу другото, од одлуката на Министерството за финансии (МФ) којашто не се донесува по основ на некои критериуми, или не зависи од некои критериуми. Затоа одредени критериуми треба да бидат дефинирани во Законот по основ на кои МФ ќе ги распоредува наменските грантови.

Општините не подлежат на ограничувања во однос на видот и потеклото на институциите од кои што можат да вршат позајмици (задолжувања). Сепак, има два филтри низ кои раководството на општината треба да помине за да склучи договор за позајмица (задолжување) или за да издаде гаранција. Прво, МФ треба да даде согласност. Според Законот нема критериуми по основ на кои Министерството ќе ја донесе одлуката, така што, тоа е повеќе субјективен процес на донесување на одлука. Повторно, се препорачува дека одредени критериуми треба да се дефинираат во Законот, по основ на кои МФ ќе даде согласност. Второ, Советот на општината треба да донесе одлука со која ќе му се дозволи на раководството на општината (Градоначалникот) да склучи договор за позајмица (задолжување) или да издаде гаранција, кое што е полесно за исполнување, отколку првиот услов.

Забрането е за општината да го користи својот имот (објекти, опрема, итн.) како залог, а кои се користат за извршување на активности од јавен интерес. Имајќи во предвид дека повеќето од активностите вршени од општините се од јавен интерес, може да се заклучи дека со оваа забрана е вклучен, повеќе или помалку, севкупниот имот во сопственост на општината. Залогот редовно се бара од страна на комерцијалните банки за да се гарантира позајмицата (задолжувањето).

Членовите 19, 20 и 21 од овој Закон пропишуваат дополнителни услови кои општините, јавните претпријатија и формираните компании, управувани или контролирани од општинските органи, мора да се исполнат кога се врши позајмица (склучување и / или реализирање на договор за позајмица, или издавање на гаранции). Не е предвидено дека МФ може да биде гарант (жирант) во случај на воспоставување на залог на општините. Доколку оваа одредба се внесе во Законот, и понатаму во праксата, општините можат да добиваат позајмици (да се задолжуваат) од / во комерцијалната банка многу полесно.

- Законот за основање на Агенција за енергетика треба да се измени во делот на овластувањата и обврските на Агенцијата, се со цел усогласување со Законот за енергетска ефикасност (во текот на донесувањето или непосредно потоа).

7.2 Потребни подзаконски акти и рок за нивно донесување

Со законот се предвидува посебен режим за донесување на подзаконските акти, со цел за негова успешна имплементација, како што е наведено во преодни и завршни одредби и тоа член 65.

Погоре опишаните цели на законот ќе бидат остварени преку донесување на подзаконската регулатива, за чие донесување се предвидени посебни рокови. Се очекува да бидат донесени Уредбите за усвојување на цели за период од најмалку десет години, Стратегија за реконструкција на згради, четврт Национален акциски план за енергетска ефикасност, План за реконструкција на згради кои ги користат лицата од јавниот сектор на државно ниво, План за зголемување на бројот на згради со приближно нулта потрошувачка на енергија Уредба за обврзувачка шема за енергетска ефикасност и/или примена на алтернативните мерки, Уредба за уредување на Договорите за енергетски услуги, Уредба за барањата, постапките, условите, генеричките и специфичните барања за еко дизајнот, Правилник со кој се пропишува содржината и формата на програмите за енергетска ефикасност кои ги донесуваат единиците на

локалната самоуправа, Правилник за информациски систем за следење и управување на потрошувачката на енергија, Правилник за МВП, Правилник за енергетски карактеристики на згради, Одделни правилници за енергетски контроли на големите трговци и енергетски контроли на згради, Правилник за високоефикасни комбинирани постројки и соодветните гаранции за потекло, Правилник со кој се уредуваат постапките за воспоставување на системот за верификација и начинот на водење на регистарот на сертификатите за енергетски карактеристики на зградите, Правилник за означување на потрошувачката на енергија и другите ресурси за производите што користат енергија и други подзаконски акти подетално уредени со законот.

Развојот на подзаконските акти за енергетска ефикасност на зградите е тесно поврзан со исполнување и на барањата од Директивата за енергетски карактеристики на згради (ДЕКЗ). Механизмите за реализација вклучуваат инспекции, обврски за контроли, издавање сертификати за новите згради и зградите што биле реконструирани, за зградите кои се продаваат или издаваат под закуп, како и контрола на исправноста на издадените енергетски сертификати.

7.3 Органи на државната управа, државни органи и други органи надлежни за спроведување:

- Влада на Република Северна Македонија
- Министерство за економија
- Агенција за енергетика на Република Северна Македонија
- Регулаторна Комисија за енергетика
- Комисија за заштита на конкуренцијата на Република Северна Македонија
- Државен пазарен инспекторат

7.4 Активности за обезбедување на ефикасно спроведување на предлогот на закон

За одделни решенија во законот е обезбедена техничка помош за имплементација на новиот Закон за енергетска ефикасност за изработка на подзаконските акти кои произлегуваат од законот, од страна на донатори и Секретаријатот за енергетска заедница.

Во зависност од потребата при донесување на одделни подзаконски акти ќе бидат подготвени анализи со цел дефинирање на одделни прашања во подзаконските акти.

Спроведувањето на доброволни енергетски контроли или воспоставувањето на системи за управување со енергијата кај малите и средните трговци се поттикнува од страна на Агенцијата, особено преку: развивање на програми за спроведување на доброволни енергетски контроли и спроведување на препораките од извршените контроли, промовирање на предностите од управувањето со енергијата преку презентации на студии на случај за најдобрите практики кај малите и средните трговци, развивање на програми за подигнување на свеста на јавноста за придобивките од енергетските контроли преку соодветни советодавни услуги и учество во развојот на дополнителни обуки и други програми наменети за енергетските контролори, а во врска со доброволните енергетски контроли кај малите и средните трговци.

Агенцијата обезбедува информации за потрошувачите и учесниците на пазарот на енергетски услуги, како и поддршка и иницијативи за обуки и други мерки за подобрување на енергетската ефикасност.

Агенцијата може да понуди поддршка на операторите на пазарите на енергија со цел тие да обезбедат соодветни информации и совети на потрошувачите на енергија во однос на енергетската ефикасност.

Агенцијата, во соработка и со учество на засегнати страни во областа на енергетската ефикасност, промовира иницијативи за подигање на свеста за информирање на граѓаните за користа од преземањето на мерки за подобрување на енергетската ефикасност, се со цел да ја

олесни промената на однесувањето кај граѓаните преку која може да се подобри ефикасното користење на енергија од страна на мали потрошувачи на енергија согласно дефиницијата од законот за енергетика, вклучувајќи ги домаќинствата.

Агенцијата може да спроведува или нуди една или повеќе од следниве мерки:

- обезбедување на информации во врска со пристап до финансирање, грантови или субвенции кои ги нудат банки, работодавачи и останати финансиски институции;
- обезбедување на други информации за заинтересираните страни;
- информации во врска со проекти кои служат за пример; или
- активности за подобрување на енергетската ефикасност на работните места.

8. Следење и евалуација

Севкупната одговорност за спроведување и примена на Законот за енергетска ефикасност е доделена на министерството одговорно за енергетика (Министерството за економија). Од министерството одговорно за енергетика се очекува:

- да изготви и предложи Стратегија за реконструкција на згради, во соработка со Министерството за транспорт и врски;
- да изготви и предложи НАПЕЕ до Владата;
- да ја следи работата на Агенцијата и единиците на локалната самоуправа;
- да издава лиценци и овластувања за вршење на енергетски контроли на големите трговци и енергетски контроли на згради;
- да ја известува Енергетска Заедница за избраните мерки и постигнатите цели;
- да води регистар на овластени енергетски контролори и лиценцирани друштва и трговци поединци носители на лиценци за вршење на енергетски контроли.

НАПЕЕ, целите за енергетска ефикасност и шемата на обврзани страни за енергетска ефикасност ги донесува Владата.

Индикаторите врз основа на кои ќе се следат ефектите од имплементација на регулативата се следните:

- Алатката за следење и верификација (МВП), за која ќе биде изработен посебен Правилник за МВП алатката, во кој ќе бидат пропишани методологијата за пресметка на заштедите на енергија како резултат на спроведените мерките за енергетска ефикасност и методологија за пресметка на постигнатите заштеди на енергија преку давање на енергетски услуги;
- Информацискиот систем; и
- Следење на спроведување на обврзувачката шема за енергетска ефикасност од страна на Агенцијата.

Агенцијата го поддржува Министерството одговорно за енергетика во спроведувањето на неговите надлежности. Агенцијата е одговорна за:

- предлагање на мерки за реализација на политиките на енергетската ефикасност;
- поднесување на иницијативи, како и предлагање и координирање на подготовката на студии и проекти за подобрување на енергетска ефикасност;
- давање на стручна поддршка при подготовка на подзаконски акти кои произлегуваат од овој закон;
- спроведување анализи за утврдување на предлог-цели за енергетска ефикасност за 2020 и 2030;
- давање на стручна поддршка при подготовката на НАПЕЕ;

- следење и известување до Министерството за остварувањето на НАПЕЕ и неговите сродни програми;
- издавање на решенија за избор на правни лица за спроведување на обуки за енергетски контролори и обуки за усовршување на енергетски контролори, како и следење на нивната работа;
- изработка на програма за обука за енергетски контролори и програма за обука за усовршување на енергетски контролори;
- давање на стручна поддршка на единиците на локална самоуправа или други државни органи при изработка на програми и мерки за подобрување на енергетската ефикасност;
- воспоставување, управување, одржување и надградување на Информацискиот систем;
- воспоставување, управување, одржување и надградување на МВП алатката; и
- вршење на други работи согласно Законот за енергетска ефикасност.

Од Регулаторната комисија за енергетика се бара да обезбеди поттици за операторите на системите за пренос и дистрибуција на електрична енергија, што ќе овозможи спроведување на мерки за подобрување на енергетската ефикасност.

Изјава од државниот секретар

Предлог Извештајот за проценка на влијанието на регулативата е изготвен во согласност со Методологијата за проценка на влијанието на регулативата. Тој дава реална проценка на можните влијанија и очекуваните ефекти, како и трошоците кои се однесуваат на секоја од утврдените можни решенија (опции) за решавање на проблемот.

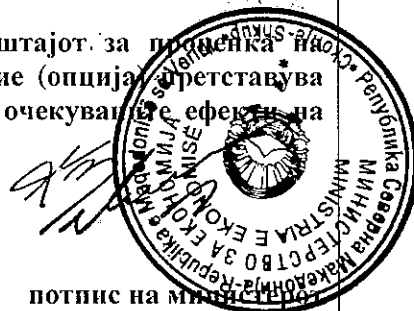
Датум: октомври, 2019 година

Зоран Павловски
потпис на државен секретар

Изјава од министерот

Врз основа на резултатите од анализите прикажани во Извештајот за проценка на влијанието на регулативата сметам дека препорачаното решение (опција) претставува најдобар начин за решавање на проблемот и постигнување на очекуваните ефекти на најекономичен начин.

Датум: 01-11-2019

потпис на министер